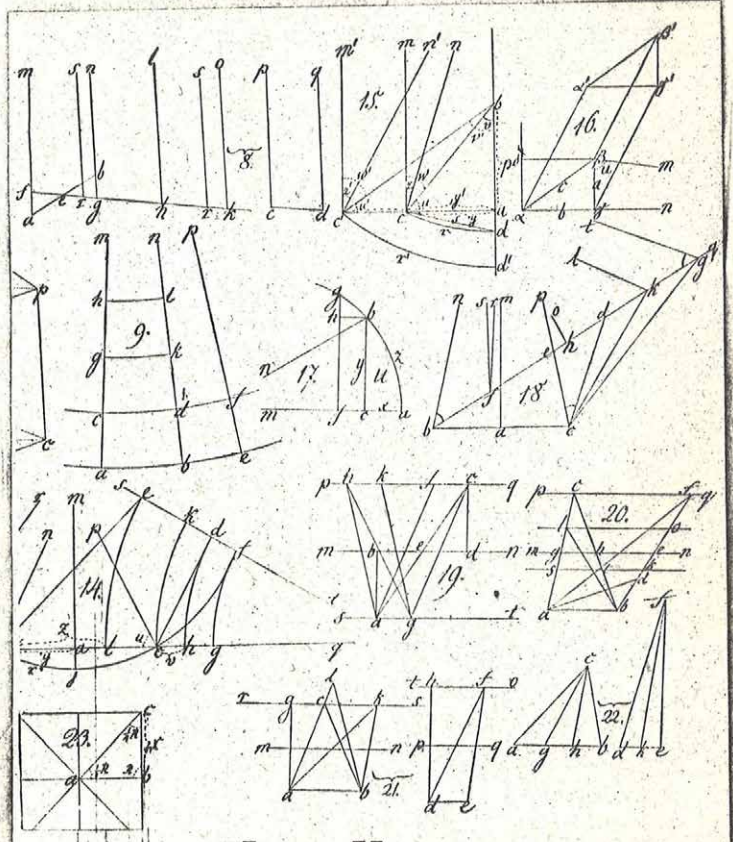






„...De jelenthet a Bolyai név a salgótarjáni diák számára többet, programot is. Ha például igazán meg akarja érteni, mi is az, amit névadójuk csinált, mi a nem-euklideszi geometria, amellyel mint apjához írt levelében mondta, a semmiből egy új világot húzott elő, akkor már a középiskolában oda kell küzdenie magát az új matematika, s azon át a modern fizika küszöbére, hisz' az a semmiből előhúzott világ nemcsak vakmerő kirándulás volt a gondolhatóba, hanem hamarosan új ostromlétra is lett, amit a gondolható támaszt a természetből jelt adó valóság alá.”

(Részlet Németh Lászlónak a Névadó tünnepre írt üdvözlétéből)



# ÉVKÖNYV '74

A SALGÓTARJÁNI BOLYAI JÁNOS GIMNÁZIUM ÉVKÖNYVE  
1973 - 1974

A Bolyai János Gimnázium Évkönyve  
1973-74.

Felelős kiadó: Herold László igazgató

Az Évkönyvet szerkesztette:

Dr. Antal Elemérné  
Czinke Ferenc  
Dr. Fabulya Lászlóné  
Kapás József

A fotókat készítette:

Antal Gáborné tanár és  
a fotó szakkör tagjai

Az Évkönyvet nyomta:

Nógrád megye Tanácsa VB  
Rotaprint Üzeme

A borítólapot nyomta:

a Nógrád megyei Nyomdaipari  
Vállalat, Salgótarján

Készült: 700 példány

# BOLYAI NYOMÁBAN

" A SEMMIBŐL EGY ÚJ, MÁS VILÁGOT TEREMTETTEM"

150 éves a híres temesvári Bolyai-levél

150 évvel ezelőtt, 1823. november 3-án a tudományos világ előtt még akkor teljesen ismeretlen, 21 éves mérnökkari alhadnagy, a temesvári erődvárból küldi haza édesapjának Marosvásárhelyre azt a levelet, melynek befejező része a híressé vált sorokat tartalmazza. E levél így kezdődik: "Kedves Édes Apám! Annyi teménytelen megirnívalóm van az új találmányimról, hogy éppen most nem tudok másként segíteni magamon mint ha semmibe se ereszkedem belé, csak egy quartára írok..." A levél végén következnek az annyit idézett híres temesvári sorok: "...A fel-tételem már áll, hogy mihelyt rendbe szedem el-készítem, s mód leszsz, a parallelákról egy munkát adok ki; ebbe a pillanatba nints kitalálva, de az az út, melyen mentem tsaknem bizonyosan ígérte a' tzél elérését, ha az egyébaránt lehetséges; Nints meg, de olyan felséges dolgokat hoztam ki, hogy magam is elbámúltam, 's örökös kár volna el-veszni; ha meg-látja Édes Apám, meg-esmeri; most többet nem szólhatok, tsak annyit: hogy semmiből egy új, más világot teremtettem: mindaz, valamit eddig küldöttem, tsak kártyaház a toronyhoz képest..."

A levél megírása óta másfél évszázad telt el. A levélíró Bolyai János ma már az egész világon ismert matematikus, a nem euklideszi geometria egyik első megalapítója az az erdélyi magyar tudós, akinek fő műve, habár Appendix - kiegészék - nevet is visel, mégis alapvető jellegű mű a nem euklideszi geometria megteremtésében.

Az Appendix első levonata először 1831-ben látott napvilágot Marosvásárhelyen, a kollégiumi nyomda kezdetleges technikájával.

A Bolyai János által megalkotott és ma is az ő nevét viselő nem euklideszi geometria lényege tulajdonképpen már évekkel az Appendix megjelenése előtt készen volt. 1823 végén, mikor a fent idézett nevezetes temesvári levelet írta, egy novemberi éjszaka csendjében állapította meg azt az összefüggést, mely egy pontnak valamely egyenesről való távolsága /párhuzamossági távolság/ s a ponton az egyeneshez húzott párhuzamosnak a merőlegessel alkotott /x/ szöge /parallelszög/

között fennáll. Ez a híres összefüggés,  $\text{ctg } |x| = \exp |x|$ , a hiperbolikus [Bolyai-Lobacsevszkij] geometria egyik alapvető egyenlete. Ekkor a felismerés boldog örömeiben, a felfedezés mámorában, hogy felvillant előtte az új geometria felépítésének teljes körvonalai és lehetősége, tollat ragad és írja haza édesapjának, hogy: "semmitől egy újj, más világot teremtettem". Felfedezésének ez a diadalmas hírül adása, az új, más világról, Schlésinger Lajos kolozsvári matematikus, neves Bolyai-kutató szerint azt jelenti: "hogy János feltételezte a parallelák axiómájának hamis voltát, és ebből következtetéseket vont le. Már kételekedett abban, hogy következtetései közt ellentmondások léteznének." Hasonlóképpen vélekedik V. F. Kagan szovjet geométer, az Appendix orosz fordítója is, amikor azt írja: "Ettől az időtől kezdve [1823. november 3.] nézetei megváltoznak abban az értelemben, hogy a kapott eredményeket már nem úgy tekinti, mint ahhoz az ellentmondáshoz való közeledést, amely a posztulátum bizonyításaként szolgálna, hanem mint olyan tételeket, amelyeknek a sajátos nem euklideszi geometria általa felfedezett új világában van a helye."

Ezen jelentős eredmény elérése után, temesvári tartózkodása alatt, lázas sietséggel dolgozik tovább, hogy megalkothassa geometriája első rendszeres vázlatát. Erről az időről írja: "Még inkább fokozódó vággyal újra fogtam neki a támadásnak és ... végre ... sikerült teljesen keresztül törnöm, ezt a minden módon megvihatatlan sziklavárat lerohannom és véglegesen bevennem és evvel egy új, még fogalom szerint sem sejtett tudományt, a tér tudományát megalapítanom". Mint minden tudós, János is arra vágyott, hogy a tér tudományával kapcsolatos új eredményeit minél hamarabb nyilvánosságra hozza. Az új geometria első rendszeres vázlatát, melyet még 1825-ben kidolgozott, ugyanabban az évben vásárhelyi látogatása alkalmával bemutatta édesapjának. A következő évben, 1826-ban, elméletének egy másik, javított német nyelvű változatát megküldte volt bécsi tanárának, Walter von Eckwehrnek, aki aradi tartózkodása alatt később feljebbvalója is volt. Sajnos, ez az értékes, a nem euklideszi geometria lényegének első, tudományos szempontból rendszeres vázlatát, elveszett, azaz a mai napig sem került elő. Habár Bolyai szerint abban "már az egésznek az alapja le van téve," Hasonló sorsra jutott a nem euklideszi geometria másik megalkotójának az orosz N. J. Lobacsevszkijnek az a francia nyelvű értekezé-

se is, melyet 1826. február 11-én olvasott fel a kazáni egyetem fizikai és matematikai fakultásának ülésén, és amely színién alapvető jellegű a nem euklideszi geometria megteremtésében.

Bolyai Jánost az 1826. év második felében katonai szolgálatra áthelyezik Aradra. Ekkor már, mint említettük, geometriájának első rendszerre elkészült, két változatban is. Mivel ezzel a dátummal Bolyai János temesvári tartózkodása véget ér, szükségesnek tartjuk még egyszer hangsúlyozni: Bolyai János a nem euklideszi geometria alapjait Temesváron eltöltött évei alatt (1823-1826) fogalmazta meg és foglalta össze egységes rendszerbe, a már említett értekezéseiben. Tehát ilyen értelemben a temesvári időszak Bolyai János életében és a nem euklideszi geometria megalapozásában döntő fontosságúnak bizonyult.

Az elkövetkező években Aradon és Lembergben, következő tartózkodási helyein, természetesen tovább folytatja kutatásait, de lényegesen új eredményt nem ér el. Inkább elmélyíti, tökéletesíti és részletesebben dolgozza ki a már meglévő eredményeket. Noha most nem célunk Bolyai életének és munkásságának részletesebb ismertetése, szóljunk mégis a következőkben egy pár szót a fő művének megjelenéséről, az Appendixről. Habár apja nem értett egyet kutatási irányával, mégis megegyeztek abban, hogy Jánosnak a parallellákkal kapcsolatos eredményeit kinyomtatják, mint függelékét, "Appendixét" Bolyai Farkas Tentamen című munkájának. Az apa és fia közötti ellentétek ellenére Farkas az, aki sűrgeti az Appendix megírását. Nagyon érdekes ezzel kapcsolatban János egyik erre vonatkozó megjegyzése: "ha történetesen akkor /1830-ban/ ... az apám nem ösztönzött és mondhatni erőltetett volna a hirtelen leírásra - hihetőleg azon Appendix tartalma sem láttott volna nap-fényt." Farkas tapasztaltabb lévén, úgy vélekedett, hogyha valóban értékes János elmélete, akkor sietni kell a kiadásával, mert még más is megcsinálhatja, mivel szerinte: "bizonyos dolgoknak mintegy megvan a maguk korszaka, amikor különböző helyeken egyidőben fedeztetnek fel, s mint tavaszkor a ibolyák mindenütt kikelnek." Ma már tudjuk, hogy Farkasnak milyen igaza volt, pedig sejtelme sem lehetett arról, hogy Lobacsevszkij 1829-ben közölte már az új elméletét a parallelákról: "A geometria alapjairól" címen, mely első publikált kifejtése a nem euklideszi /hyperbolikus/ geometria alapjainak, Bolyai János Appendixe csak két

évvel később, 1831 első felében jelent meg latin nyelven, különnyomat formájában és az apja művével együtt függelékként 1832-ben.

Az Appendixszel kapcsolatban fontosnak véljük azt is kihangsúlyozni, hogy Bolyai János ebben a "matematika történetének legpompásabb huszonhat oldalában" nemcsak a parallelák kérdését oldotta meg, hanem a kör négyszögesítésének 2000 éves problémáját is. Tesszük ezt azért is, mert Bolyainak a nagy jelentőségű, felfedezése, hasonlóan a kvaterniók fogalmának Responso-beli meg-alapozásához, sajnos a feledés homályába merült, ugyanis a kör négyszögesítésével foglalkozó igen kiterjedt nemzetközi szakirodalom Bolyai nevét meg sem említi. Pedig Bolyai az Appendixben nagyon világosan kimutatta, a matematika történetében először a világon, hogy a kör négyszögesítése a nem euklideszi rendszerben lehetséges és pont ez alkotja a nem euklideszi geometriai "differencia specifikáját", amely ezt az euklideszi rendszertől megkülönbözteti. Bolyai ezt a gondolatot az Appendix utolsó, 43-ik paragrafusában a következő tömör formában fejezi ki: "...vagy igaz Euklidesz XI-ik axiómája, vagy pedig a kör mértani úton négyszögesíthető".

Ezt a felfedezését, miszerint az euklideszi geometriában a kör quadratúrája megoldhatatlan, a matematikatörténetben igazságtalanul Lindemann német matematikusnak tulajdonítják, aki eredményét 1882-ben, tehát az Appendix megjelenése után 50 évvel későbbben közölte és valójában bizonyításában Bolyainál geometriai szempontból sokkal kevesebbet mond. Hogy Bolyai milyen elvi jelentőséget tulajdonított a kör négyszögesítése problémájának, onnan is kitűnik, hogy az Appendix címébe is belefoglalta azt: "Függelék, amely a tér abszolút igaz tudományát tartalmazza, függetlenül Euklidesz XI. axiómájának /a priori soha el nem dönthető/ igaz vagy nemigaz voltától; csatolván a tévesség esetére a kör mértani négyszögesítését."

Mivel az évek folyamán Bolyai Jánossal kapcsolatban sok hamis mítosz is kialakult, szeretném azt is megemlíteni, hogy habár kutatásai a matematika absztrakt, elvi kérdéseivel foglalkoztak, Bolyai sohasem maradt elefántcsonttoronyba zárkózó szobatudós. Ő nemcsak az elvont matematikai képleteknek és geometriai ábráknak tulajdonított nagy jelentőséget, hanem mindig nagyon fontosnak



tarlotta, hogy "az emberiségnek a lehető legnagyobb szolgálatot tegye". A Paul Stäckel német matematikus és a Bolyaiak egyik neves életrajzírója által közzétett: "Vizsgálatok az abszolút geometria köréből Bolyai János hátrahagyott irataiban" című munkában olvashatók Bolyainak azon sorai, melyben kifejezi örömét afelett, hogy az ő abszolút tér-tudománya is hozzájárult az emberiség előrehaladásához: "...Ezzel - írja - a XI-ik axióma lényegének egészen a mélyére hatoltunk és a párhuzamosok bonyolult materiáján teljesen keresztülhatoltunk... És a szerzőben él az a meggyőződés, hogy e tárgy tisztázásával a tudomány igazi gyarapításának, az ész művelésének és így az emberi sors lendítésének egyik legfontosabb és legfényesebb lépése megtörtént."

És ma már nagyon is jól tudjuk, hogy ez így is történt, Sőt, ma ennél sokkal többet tudunk. Ma már megfelelő távlatból tekinthetünk vissza az egész XIX. századi matematika fejlődésére, és azt is megállapíthatjuk, hogy habár Bolyai János a nemzetközi matematikai kutatás "perifériáján" dolgozott, mégis százada matematikája leglényegesebb és legfontosabb kérdéseinek és rejtélyeinek megoldásához járult döntően hozzá,

A XIX. században a matematika fejlődését annak a négy nagy kérdéscsoportnak a megoldása határozta meg, amely akkor már-már rejtélyszerű jelleget öltött. Mint ismeretes ezek a következők voltak: 1. Euklidesz V-ik posztulátumának /XI-ik axiómájának/ megoldatlan kérdése; 2. A képzetes számok és azok alkalmazásának rejtélye; 3. Az algebrai egyenletek megoldásának nagy problémája; 4. A matematikai analízis alapvető fogalmai /végtelen kicsi mennyiségek, a függvény és a változó/ értelmezésének kérdése,

Mindegyik kérdéscsoport megoldása olyan elméletek kialakulásához vezetett, melyek a matematikát egészében véve alakították át, meghatározva egy teljesen új matematika kialakulását, Bolyai János két fő művével, az Appendixszel és a Responsióval az első két rejtély megoldását segíti elő, meghatározván ugyanakkor a matematika olyan fontos ágazatainak kialakulását, mint a nem euklideszi geometria, a komplex változós függvénytan és a hiperkomplex számok /kvaterniók/ elmélete. Ez utóbbival kapcsolatban gondolom nem érdemtelen megjegyezni Bolyai János hozzájárulását a tudományág kialakulásához, már csak azért is, mert nem-

csak életében, de sajnos halála után sem ismerték el eléggé, hogy Bolyai W. R. Hamilton neves ír matematikus mellett a kvaterniók elméletének egyik megalapítója. Kagan szovjet matematikus szerint: "A lángeszű gondolkodó, aki ebben a bonyolult kérdésben százada élén állott, kénytelen volt újabb csapást elszenvedni, amelyet csak nagyon nehezen tudott kiheverni."

Visszatérve a fentebb tárgyaltakhoz, felmerül itt most a kérdés: vajon véletlenül jutott el Bolyai János kora matematikájának leglényegesebb kérdéseire? Szerintünk a választ erre a fontos kérdésre maga Bolyai János adja meg, akinek matematikai, tudományos ars poeticája szerint az a valódi tudós, aki nemcsak az igazat tudja megkülönböztetni a hamistól, hanem a lényegét is el tudja választani a lényegteltől, mert "...az igazság is persze nem mind méltó a fölvetelre". Benkő Samu kitűnő Bolyai könyve szerint: "Bolyai egyik legnagyobb tudományos erénye, hogy jól meg tudja választani kutatási területét, hol aztán mindenre kiterjedő figyelemmel merül munkába"; vagy magát Bolyait idézve: "Ahol pedig járni méltónak talállok - írja - ott minden szögletet szeretek eljárni... Én ...nem elmevakon s a priori föltett szándokkal dolgozom; hanem okszerűleg, s ahol mi jóra új utat veszek észre nyilni, persze lehetőleg eljáróm, mint írárom, semmi tekintély s nehézség által vissza nem rettenvén; ha ezt senki sem teszi; semmi új jó nem születik soha..."

Ma az információrobbanás, a tudományos-technikai forradalom és a tudományok olyan nagyfokú szakosítása korában, amikor még nagyobb problémát jelent egy tudós kutatási területe jó és helyes megválasztása, még ma is megszívlelendők Bolyai János fenti szavai,

Befejezésül visszatérve Temesvár és Bolyai kapcsolatához, meg szeretnék említeni egy, talán kevesebbek által ismert temesvári Bolyai vonatkozást. Nevezetesen azt, hogy az első Bolyai-kutató, Schmidt Ferenc temesvári mérnök matematikus volt, aki az utókor számára megjelölte Bolyai János vásárhelyi sírját, melyet neki Szóts Julianna, Bolyai szolgálója mutatott meg 1893-ban. Schmidt Ferenc édesapja, Schmidt Antal mint építész gyakran vállalt munkát a temesvári katonai erődítési munkálatoknál. Így volt alkalmá megismerkedni a fiatal mérnöktiszt Bolyai Jánossal, és az ő elbeszélése alapján jegyezte fel Schmidt Ferenc egyik

10.

legelső Bolyai-életrajzában, 1868-ban, hogy Bolyai János, társai legnagyobb ámulatára, egyetlen csapással kettévágta kardjával az ajtófélfára bevert vastag kovácsoltvas szeget. Schmidt Ferenc áldozatkész támogatásával jelenik meg az Appendix első magyar fordítása /Bolyai latinul, az akkori nemzetközi tudományos nyelven írta/ 1897-ben. Ugyancsak az ő nevéhez fűződik 1868-ban a francia nyelvű kiadása is.

Más temesvári Bolyai vonatkozást is lehetne említeni, de álljunk meg itt. Álljunk meg és gondoljunk arra, hogy Bolyai János "új, más világa", melynek felfedezéséről ezelőtt 150 évvel adott hirt nevezetes temesvári levelében, a "még fogalom szerint sem sejtett tudomány" a nem euklideszi geometria, és a Respon-sióban megsejtett kvaterniók is, a XX. századi tudós kezében ma már olyan nélkülözhetetlen matematikai eszközök, melyeknek segítségével mélyebbre tekinthetünk be, nemcsak a geometriai és fizikai terek szerkezetébe, hanem az anyag felépítésének belső titkaiba is, azzal a céllal, hogy onnan olyan rejtett kincseket hozzunk napvilágra, melyeket - Bolyai szavaival élve - "a felszínen haladó nem lát meg sohasem."

TORÓ TIBOR

Évkönyveink első fejezete Bolyai emlékét idézi,  
Ezúton mondunk köszönetet dr. Toró Tibor temesvári egyetemi tanár úrnak, hogy volt szives hozzájárulni a HÉT 1973. nov.16. számában megjelent cikkének évkönyvünkben való közléséhez.

= = = = =

# A KÖZOKTATÁSPOLITIKAI HATÁROZATOK MEGVALÓSÍTÁSA KÖZBEN

---

"A munka nemcsak a természeti létből való kiemelkedésnek, az emberré válásnak volt az eszköze, hanem az embernek maradás mindenkori feltétele is. Az értelmes élet legfőbb biztosítója a munka, amely a mi társadalmunkban egységbe foglalja a társadalom javának szolgálatát és az egész kiteljesedésének lehetőségét."

/Aczél György a L'ECOLE ET LA NATION-nak adott nyilatkozatából/

Amikor az 1973-74. tanévet megnyitottuk, mindannyian tudtuk, hogy igen nehéz feladatok megoldása vár ránk, az iskolaközösség minden tagjára, nevelőtestületre, szülőkre, tanulóifjuságra. Ebben a tanévben kellett megkezdenünk intézkedések, rendeletek, dokumentumok nyomán az 1972. júniusi párthatározat tényleges megvalósítását.

Tananyagcsökkentő rendelkezés, fakultatív lehetőségek kiépülése, az új Rendtartás bevezetése, ennek nyomán az iskola új házirendjének elkészítése, az átlageredmények megszüntetése, az érettségi vizsga új rendszerének előkészítése és megvalósítása megannyi olyan feladat, amelyet az élet gyakorlatává kellett váltanunk, emberi közegbe kellett illesztenünk. E sok újat úgy kellett elfogadnunk és elfogadtatnunk, hogy az iskola élete a maga természetes, kialakult életritmusában folyjék tovább, hogy ki-ki megtalálja a maga képességeinek megfelelő legjobb önkifejtési formát, s odaadással, a nagy és kis közösség iránt érzett felelősséggel meg az én érdekeltségével összhangban értelmes, jó közérzettel dolgozhassunk, élhessünk iskolaközösségünk hétköznapijait.

Mindez csak közös dolgaink folyamatos egyeztetésében volt lehetséges.

A közös átélés és megvalósítás izgalmas ügye volt a tananyagcsökkentés és vidéke /óraterv-változás-, fakultatívitás, írásbeli házi feladatok stb./ egész problémája. E kérdéskör megoldásának kulcsát-zárját kerestük: tanár és diák együttesen.

Tananyagcsökkentés azért, hogy mélyebb, aktívabb műveltség, tudás alakuljon. Együttesen átélni azt, hogy a szélesre tárt világban egy-egy részterületen, tudáságban különösen összetalálkozhassék ismeret és megismerő. Itt szemlélet formálódott, egy közösség szemlélete az élet nagyszerű dialektikájának törvénye értelmében. Megingások, fel- és elszabaduló energiák, majd az önkontroll lefékezett önmérése, aztán a belső feszülés, az üresjárat kielégítetlensége és aztán ismét a felismerés: az emberi. Sikerei és buktatói ellenére az embernek nagyszerű próbája volt ez az esztendő. A tanulásnak, a munkának eddig majdnem ismeretlen motivációi jelezték önmagukat: tanárnak és diáknak a korunk követelte magasabb szinten csak egy egészen sajátos munkastilusban lehet és kell az azonos célrendszeren belül feladatait megvalósítani. Talán még nem kikristályosodottan, de látható volt már valami ebből az új szemléletű érettségi vizsgákon. Itt éreztük meg tanítványainkban, a tulnyomó többségükben azt az emberi tartást, amely az érettség önbecsüléséből fakadt: majd mindenki érettsége, tudása legjavát akarta adni.

Az új Rendtartással, annak szellemével való ismerkedés, a Rendtartás körülírta keretek feltöltése volt iskolánk társadalmi közéletének másik nagy ez évi teendője.

Szülő- diák - tanár együtt keresgélte a minden közösség természetes igényének, az önkormányzás korszerű lehetőségeinek útjait. Valahogy így készült az új házirend is. Javaslatok, viták beszélgetések: szenvedélyesek és legyintők nyomán tisztult a kép: a hogyan éljünk? - így éljünk! belső dokumentumának megszületése. Első lépés volt ez: a megfogalmazás. A nehezebb ezután jött: annak megtartása és megtartatása. De hát ki dolga ez? Kiderült: mindenkié! Az iskolagyűlések, diákbizottsági megbeszélések, KISZ-alapszervezeti taggyűlések, nevelési értekezletek, tanár és diákvezetők nevelési konzultációi tanusítják: amit együtt alkotunk, az minden izében közös ügyünk, kritikájában és elismerésében, sikerében és buktatójában: a tartalmasabb életünk érdekében.

Immár negyedik évkönyvünkben számolunk be egy-egy esztendő világáról a Bolyai Gimnáziumban. Minden tanévnek volt valami karakterisztikus jegye. Az ideinek is. A sok teendő, feladat s a valójában végzett munka érlelte ezt. Valahogy így: eljutottunk

oda, hogy legtöbb felgunk közös problémánk lett, s a megoldásokat is együtt kerestük a KÖZOKTATÁSPOLITIKAI HATÁROZATOK MEGVALÓSÍTÁSA KÖZBEN,

Herold László  
igazgató

## AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA TAPASZTALATAIRÓL

A M.M. az 1973/74-es tanévben új gimnáziumi érettségi vizsgaszabályzatot léptetett életbe.

Az érettségi vizsga alkalmat ad arra, hogy a vizsgázó egy 12 éves tanulmányi időszak befejezése után bebizonyíthassa: "képes ismeretei átfogó rendszerezésére és alkalmazására, a megszerzett műveltség továbbfejlesztésére, a birtokba vett világnézeti alapok bővítésére és megszilárdítására, be kell bizonyítania, hogy eljutott az általános szellemi érettségnek arra a fokára, amely feltételezi a világos gondolkodás, beszéd, írásos gondolatközlés, választási és döntési képesség szükséges alapjait." Az érettségi, mint záróvizsga utolsó alkalom a tanuló számára, hogy mérlegre tegye a legfontosabb szellemi értékeket, amelyeket az iskolától kapott.

A jelölteknek 4 tárgyból kell vizsgáznuk. Az új szabályzat csökkentette a kötelező vizsgatárgyak számát /magyar és matematika/ és növelte a választható tárgyak körét /történelem, két idegen nyelv, fizika, kémia, biológia, földrajz/. Változott a vizsga formája is: matematikából, idegen nyelvből, fizikából, kémiából és biológiából - az érettségiző válaszlása szerint - vagy írásbeli, vagy szóbeli vizsgát lehet tenni.

Az érettségi vizsga anyaga nem öleli fel a teljes tantervi törzsanyagot. Az M.M. évente, tantárgyanként 20-20 témakört jelöl ki a vizsgára, s ennek alapján készítik el a szaktanárok a konkrét tételket. A témaköröket a tanulók ismerik, de a konkrét tételket, a tételalpokon szereplő kérdéseket nem.

Lényeges változás következett be az érettségi vizsga minősítési rendszerében. A korábbi öt osztályzatos értékelés megszűnt, s helyette három fokozatú minősítési rendszer vezetett be. A legáltalánosabb a megfelelt minősítés, amely magában foglalja a korábbi jeles- elégséges kategóriákat. Ezenkívül két, ritkán előforduló és határesetet jelentő minősítés van a kiemelkedő tudást mutató, illetve az abszolút tájékozatlan teljesítmények értékelésére: a dicséretesen megfelelt, illetve a nem felelt meg minősítés.

Az érettségi vizsgák tapasztalatait a Heves és Nógrád megyei gimnáziumokban szerzett információk alapján összegezem.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgák megoszlása a jobb felkészültségű osztályoknál arányos, viszont a gyengébb összetételű osztályok esetében a tanulók nagyobb része a szóbeli vizsgát választotta. Bizonyára az újszerű írásbeli tételaktól való idegenkedés és a tanári segítség igénye eredményezte ezt. A gyakorlat igazolta, hogy az írásbeli vizsgák tételei nem alkották túlzott erőpróba elé a jelöltek, s meg tudtak felelni az érettségi vizsga követelményeinek. Célszerű, ha a jövőben a tanulók nagyobb százalékát irányítjuk írásbeli vizsgára. Így különösen nagylétszámú osztály esetén arányosabb lesz a megoszlás, kevesebb három, illetve négy tárgyas szóbeli vizsgára kerül sor, s ugyanakkor sikertelenség esetén még van javítási lehetőség is.

A nem kötelező érettségi tárgyak kiválasztása a továbbtanulni szándékozó jelölteknél tudatos volt. A csak érettségizni kívánó tanulók egy része érdeklődési körének megfelelően választott, a nagyobb rész viszont kizárásos alapon, az esélyeket latolgatva jutott el a választott tárgyhoz. A leggyengébb felkészültségű tanulóknál a "valamit választani kell" helyzet érvényesült. A választott tárgyak közül a földrajz bizonyult a legnépszerűbbnek, a jelöltek számára ez a tárgy látszott a legkönnyebbnek. Valójában nem tudták reálisan mérlegelni a követelményeket, s ezért választásuk nem volt átgondolt és megalapozott.

A megfelelt szint széles skálája nem készítette a tanulókat megfeszített munkára, színvonalas teljesítmény nyújtására. A korábban jeles szinten teljesítő tanulók szereplése ugyanugy meg-

felelt minősítést kapott, mint aki csak a tantervi minimumot tudta produkálni. Ezt a nem megnyugtató ténytet már korábban jelezték a szaktanárok, némi aggodalommal néztek a vizsgák elé.

A vizsgatapasztalatok azt bizonyították, hogy a tanulók nagyobb része becsülettel készült a vizsgára, s korábbi szintjének megfelelően szerepelt. Voltak természetesen olyanok, akik csak a megfelelőhez szükséges minimum elérésére törekedtek. Matematika írásbeli vizsga kezdetén hangzott el például: "Hány feladatot kell megoldani a megfeleltért, mert ennél többel nem dolgozom." Előfordult, hogy olyan tanulóval kellett fizikából póttételt huzatni, akinek év végén jeles osztályzata volt. A tapasztalatok arra figyelmeztetnek, hogy a jelenlegi minősítési rendszer nem ösztönző, a tanulók önludatának formálása tekintetében pedig még sok a tennivaló.

A témakörök szerinti felkészülés helyesnek bizonyult. Korábban a betanult tételek elmondásait jelentette az érettségi vizsga, most pedig a tanulóknak kell a téma ismerete alapján a konkrét tétel címének megfelelően megszerezni, összefoglalni, értékelni. Bizonyosságot tehát lényeglátásáról, gondolkodási és problémamegoldó készségéről, összességében emberi érettségéről.

Az ideai érettségi vizsgánál az jelentett problémát, hogy az újszerű felkészítési és felkészülési módról szaktanárok és tanulók egyaránt elég későn szereztek tudomást. Így az előkészítés csak némi lemaradással indulhatott meg. Tény az, hogy a témák alapján való készülés a gyenge képességű tanulók számára nem jelentett könnyebbséget. A vizsgán először látott konkrét tétel kifejtése gyakran nehezen ment, és sok szaktanári irányító kérdés tette csak lehetővé az eredményes szereplést.

Az új háromfokozatú minősítési rendszer nem talált kedvező fogadtatásra a szaktanárok körében. Ennek egyik oka a megfelelt szint széles skálája, másik pedig a dicséretesen megfelelt szint igen magas követelményrendszere.

A szaktanárok többsége szükségesnek tartja - a fejeletek minőségének differenciálása érdekében - egy "jól megfelelt" szint közbeiktatását. A szaktanárok jelentős része a jó felkészültségű - korábban jeles szinten teljesítő - tanulók elismerésre méltó sze-



replését szeretné minősítés formájában is kifejezésre juttatni. Ebből az ellentmondásból adódik, hogy néhány szaktanár a dicséretesen megfelelt minősítést a korábbi jeles osztályzattal szeretne volna azonosítani,

Antal Gábor  
szakfelügyelő

## AHOGY OTTHONI SZEMMEL LÁTJUK ...

Gyermekeink tanulmányi túlterhelésének csökkentéséről

Két gyermekem középiskolai tanuló. Az egyik harmadikos, a másik az elmúlt évben végezte az általános iskolát. Fejlődésük, emberi értékeiknek kiteljesedése nekünk, szülőknek nem lehet közömbös, ezért féltő gonddal, mérlegelve vizsgálunk az iskolai életben bekövetkező minden újat, minden változást.

Tudjuk, hogy a jelenben és a jövőben sokkal több tudásra, többféle készségre lesz szükségük. Az igények növekedését azonban nem lehet a tananyag növelésével kielégíteni. Ellenkezően, a cél a tananyag csökkentése oly módon, hogy a sok ismeretanyag mégis megközelíthetően a gyerekek birtokába kerüljön. Örömmel tapasztalom, hogy gyermekeink egyre értelmesebben tanulják meg az ismereti források: lexikonok, kézikönyvek, szótárak és egyéb irodalom helyes használatát. Így egy-egy feladattal szembekerülve nem a részleteket keresik az agyukban, hanem az utakat, amelyek a megoldáshoz eljuthatnak. A tananyagcsökkenés otthoni szemmel nézve nem annyira mennyiségi, mint inkább minőségi változást jelent: magasabbszintű ismeretszerzést nagyobb válogatással, a kevésbé lényeges kihagyásával.

Néhány szót az átlagosztályzat megszüntetésére vonatkozó rendelkezés otthoni visszhangjáról. Ugy érezzük, hogy eléri a célját, mert segíti a képességek kibontakozását azzal, hogy a gyerek nyugodtabban elmélyül az érdeklődési körének megfelelő tárgyak tanulmányozásában, ha nem győz mindent, akkor esetleg más tan-

tárgyak rovására is. Ezzel kapcsolatban azonban aggályaink is vannak. Az egyik édesapa szavait idézem: "Szinte évente változik a gyerek érdeklődése. Az első osztályban a biológiát, földrajzot tanulta szívesen, elmélyülten, nem törődve a löbbivel, a második osztályban ezeket alig vette kézbe, mert most a történelem és irodalom iránt érez vonzalmat. Vajon mi lesz jövőre? A szülői aggodalmakra magabiztosan, mondhatni fölényesen, a hallott irányelveket hangoztatva válaszol." A tizenévesek érdeklődése még nem feltétlenül kialakult, s ha az előző években "hanyagolt" tárgyakból kell majd esetleg felvételezniük, nehezen tudják az utolsó évben az előző osztályok lazaságát, hiányait pótolni.

Az előbbiekhöz kapcsolódva egy III. C osztályos tanuló édesanyja elmondja, hogy észrevehetően módosult a fia otthoni időbeosztása. "Az első év válságai után nagyon megkedvelte a francia nyelvet. Választott élethivatásához is szükséges, hogy elmélyülten foglalkozzék ezzel a nyelvvel. Erre az elmúlt évhez képest sokkal több ideje jut, teljesítménye is kiemelkedőbb. Helytelennek tartom viszont, hogy igényeit erősen lecsökkentette más területen. Nem döbbenti meg egy-egy gyenge jegy a - szerinte - továbbtanuláshoz mellékes tantárgyakból. Ugy érzem, többre lenne képes, energiáit nem használja fel maximálisan." Helyes az, hogy több idő jut a gyerekek érdeklődésének, pályaválasztásának megfelelő tárgyak tanulására, de helytelen, ha a többi tárgy tanulását mellőzik, azokból még a csökkentett tananyagot sem tanulják meg alaposan és lelkiismeretesen, hiszen az általános műveltség alapjait a gimnáziumban kell megszerezniük.

A végére hagyom, de nem jelentéktelen probléma, amelyről egy második osztályos tanuló édesanyja - gondolom többünk nevében - fogalmazta meg észrevételeit. A házi feladatokról van szó, "Tudom, hogy a házi feladatok /főleg írásbelik/ mennyiségének olykor minimálisra csökkentésével a cél az volt, hogy több szabadidőt biztosítson gyermekeinknek az egészségesebb életmódra, az egyéni érdeklődés kielégítésére, az önművelésre. Kötelező jelleg nélkül is lehet valaki szorgalmas, otthoni gyakorlással rögzítheti, erősítheti a tanórán szerzett ismeretanyagot. Lehet, hogy az én fiam még nem elég öntudatos, és így adódik, hogy

amiről nem kell másnap számot adnia, azt könnyű szívvvel hanyagolja, de a lelkiismeret egy-egy előre bejelentett dolgozat előtt azért benne is felébred, és akkor mindent egyszerre szeretne pótolni, gyakorolni /pl. a matematika feladatok tömegét/. Az energia és a nap 24 órája is kevés ilyenkor, s másnap ideges hangulatban, fáradtan indul az iskolába."

Eddig a panasz. Kérdés: nem lehetne talán mégis kissé arányosítani? Ha kevesebb is, de gyakrabban kerüljön feladat otthonra is! Készségeket csak gyakorlás útján lehet elsajátítani, s a tanórák adta lehetőségeket feltétlenül ki kell egészíteni az otthoni önálló munkának is. Sajnos, kevés 14-18 éves gyerek áll még olyan fokon, hogy külső ösztönzés nélkül is vállaljon önkéntesen feladatokat.

Örömmel üdvözöljük tehát az új módszereket, s bizunk abban, hogy az első év tapasztalatainak alapján kialakul egy jobb, célravezetőbb tanulási mód, amely nemcsak a túlterhelést szünteti meg, hanem kialakítja gyermekeinkben az önművelés, az önálló ismeretszerzés igényét és gyakorlatát is.

Tóth Istvánné

SzMK tag

## OSZTÁLYOZÁS NÉLKÜL ...

9 osztályban 186 tanuló tudta év elejétől, hogy nem lesz osztályozás tesznevelésből. Annak ellenére, hogy év végén csak 22 "dicséretes" bejegyzés került a tesznevelés rovatába, nagyon pozitívan értékelem a kísérlet eredményeit,

Abból a feltételezésből indultam ki, hogy egy egészséges fiatal önmagáért, a mozgásadta örömeért játszik, táncol, tornázik, fut, ugrik vagy dob. Éppen ezért nincs szüksége az osztályozásra ahhoz, hogy képességeihez és egészségi állapotához mértelen beleadja minden energiáját a tesznevelési órák feladatainak elvégzésébe.

Érzésem szerint az a tény, hogy a jegyek kényszerítő ereje nélkül is teljesértékű munkát végez egy fiatal, már etikai kategóriába sorolható,

És tulajdonképpen mi is a célja a modern pedagógiának és mindennemű iskolareformnak? Annak az új embertípusnak a ki-nevelése, amely etikai indítékból végez okos, szép és harmónikus munkát.

Feltételeztem, hogy már a tizenévesek között is akadnak képviselői ennek, s minden diákban a fejlett erkölcsű embertípus jelöltjét láttam. Örömmel számolok be arról, hogy nem csalódtam derülátó feltételezéseimben.

A leánytanulók mintegy 95 %-nál és a néhány fiútanulónál sem lezítást, sem visszaesést nem tapasztaltam testnevelési órákon és a délutáni tömegfoglalkozásokon. Eszükbe sem jutott, hogy kisebbet ugorjanak, dobjanak, hogy passzívabbak legyenek a játékokban, vagy éppen ne igyekezzenek a régi hévvel megtanulni pl. a kelepfellendülést,

Szabadabban tört fel a vetélkedő kedv, mert elmaradt az esetleges sikertelenséget kísérő aggodalom. Határozottan felszabadultabbak lettek a közepes és gyengébb képességűek, és ennek előnyös hatását az órákon teljesítményeik is igazolták.

És a fennmaradó 5 %? Ezek azok, akik az osztályzatok ellenére sem izgatták magukat jobban a múltban sem, vagy azok, akiket még befolyásol a szűk prakticista szellemű gyakorlat egyéb téren is. Az ezen kategóriába tartozók létszáma csökkenő tendenciát mutat a többiek egészséges példájának hatására. Sokan elszégyellék már magukat ennek az első évnek a folyamán, és mivel a nevelés hosszantartó folyamat, hiszek benne, hogy számuk egyre csökkenni fog!

Nehogy abba a hibába essem, hogy csak saját derülátásom diktálja az évi munka értékelését, írásban megkérdeztem sok tanulót a kísérletre vonatkozóan. Minden megkérdezett örömmel üdvözölte az újítást, és mind megerősített tapasztalataim helyességében,

Meggyőződésem szerint a jövő pedagógiájának ezen az uton, ebbe az irányba kell fejlődnie, természetesen összhangban a tárgyak adta lehetőségekkel és szükségletekkel.

A készségtárgyakban gimnáziumi szinten bátran élhetünk már ezzel a sokat vitatott módszerrel,

Szász Jánosné  
testnevelő tanár

# MUNKÁS HÉTKÖZNAPOK

---

## ISKOLAI KÖZÉLETÜNK

### A KISZ- szervezet munkája

Az 1973/74. tanév munkáját mozgalmassá tette számunkra, hogy ebben az évben nagyobb léptekkel indultunk el azon az úton, melyet pártunk X. kongresszusa jelölt meg.

Világosabban láttuk ezt az utat az 1972. júniusi közoktatáspolitikai határozat megjelenése után. Teendőink a maguk gazdagságában, konkrétságában ebben az évben bontakoztak ki igazán, amikor megismertük - s azonnal megpróbáltuk gyakorlatban is megvalósítani - a Művelődésügyi Minisztérium új intézkedéseit.

A színek pompája /smaragdzöld, almazöld, narancssárga stb. füzetek/ sok-sok tennivalót biztosított az iskola párt- és KISZ-szervei számára is.

Az újítások, a változtatások alapelveinek a megismerése, megértése és a nevelési tevékenység valamennyi résztvevőjével való elfogadtatása nem volt egyszerű feladat; s talán nem is sikerült maradéktalanul. Az új intézkedések látszólag az oktatást érintették, azonban az év során felmerült problémák is jelezték nevelői munkánk hiányosságait; így pl. a tanulók önmagukkal szemben támasztott igényessége, szocialista tudata nem érte még el a kívánt szintet.

Az év elején a pártszervezet az iskola KISZ-aktiváival együtt ismerte meg a tanév munkáját meghatározó főbb gondolatokat, majd közösen kereste meg ezek szellemében a teendőket.

Munkánkból elsősorban azokat az elemeket emeljük ki, melyek a minisztériumi intézkedések hatására új szint hoztak az iskola munkájába.

Nagyobb körültekintéssel foglalkoztunk az elmélyültebb, differenciáltabb tanulás problémáival. A terheléscsökkentés - hangsúlyozta az iskolai KISZ-munkaterv - alaposabb, mélyebb munkára kell, hogy ösz-

tönözze tanulóinkat. Ezt kívántuk segíteni a mozgalom módszereivel: az alapszervezetek taggyűlésen foglalkoztak a tanulmányi munka értékelésével. Az értékelés kiterjedt a szakköri, érdeklődési körű tevékenységre, ill. az OKTV és háziversenyekre is.

Igyekezünk ebben a tanévben bővíteni, politikusabbá tenni a Bolyai-házi versenyeket.

Igy ebben a tanévben vehettek részt először tanulóink a politikai feladatmegoldó versenyen is. /A havonként kitűzött 10-12 kérdés elsősorban azt igényelte, hogy napi sajtóban, folyóiratokban, levelekben megtalálható ismeretanyagot szedjenek össze a versenyzők. E munka tartalmazott mechanikus elemeket is, másoltak bizonyos részleteket/, azonban mindenképpen előnye, hogy a versenyzők felkutatták a forrásokat, szintetizálták az összegyűjtött anyagot./

A verseny hasznosságáról győzött meg bennünket az a kerasztal-beszélgetés a Bolyai Napok társadalompolitikai találkozóján, melynek során a verseny első helyezettjei /Pesenyánszky László, Csik Ágnes, Krajnák Tibor, Gajzágó Adrien, Gordos József, Tavasz Jolán / előadásában, megbeszélésében ismerhettük meg a vetélkedőn előfordult legfontosabb problémák megoldását.

A KISZ-vezetőség kezdeményezésére e tanévben egy másik új vetélkedővel is bővült a Bolyai-versenyek műsora: /Törd a fejed, érdemes/ Célunk az volt, hogy a nehéz, versenyszintű feladványok megoldásához nem szokott tanulókkal is megismertessük a problémamegoldás szépségét. Változatos, a matematika és a fizika témaköréből vett gondolkodtató feladatokkal kívántuk az érdeklődést felkelteni.

A felnőtt és ifjúsági vezetés alkotó együttműködése meghatározó volt az elmúlt évben: közösen alkottunk új házirendet, közösen értékeltük az új Rendtartás bevezetésének tapasztalatait. A házirend készítésébe bevontuk az iskola egész ifjúságát, ill. a szülői munkaközösséget.

Az a vélemény alakult ki, - és ezt a nevelési értekezleten is kifejtette a KISZ-vezetőség -, hogy az új rendtartás, és az új rendelkezések kimutathatóan nem lazították az iskola fegyelmét;

egyres területeken határozottan előreléptünk az elmúlt évben.

Az év újításai, új rendelkezései nem csak az előbbiekben vázolt területeken pezsdítették meg az iskola életét. Kerestük az újat, a vonzót munkánk minden apró kis mozzanatában.

Igy próbáltuk változatosabbá tenni a politikai ismeretszerzés további formáit is. Az alapszervezetek igyekeztek a napi aktuális eseményeket is feldolgozni, ezért csoportot vagy egyes KISZ-tagot bíztak meg a sajtó figyelésével. Egyre löbb KISZ-tag vállalkozott kiselőadásra, vitavezetésre. Az ifjusági előadás-sorozat füzeteknek ill. az Ifju aktivisták fórumának anyaga alapján készültek fel.

Ilyen témák szerepeltek:

Fiatalok a közéletben

Ifjusági szervezetünk: a KISZ

Ki a forradalmár?

Az ember és világa

Nógrád megye, Salgótarján munkásmozgalmi múltja.

Izlésáramlatok és életstílus a fiatalok körében

Demokrácia az iskolában

Forradalmiság, hazafiság, internacionalizmus

IV. ötéves terv

Ifjuság és politika

Ifjuság és közösség

Diákmozgalmak

Hazafias Népfrent szerepe

stb.

A politikai képzés másik formája a Marxista Diákkadémia. Ebben az évben 13 előadást terveztek, ebből a következő témakörök szerepeltek:

Marxista-leninista politika

A népi demokrácia fejlődése /két foglalkozás/

A proletárdiktatúra és a szocializmus építése

A MSZMP KB 1973. novemberi határozata

Forradalmiság napjainkban



Az akadémia módszere jó, az előadásokat diavetítés, filmvetítés teszi érdekesebbé. A tanulók is tartanak egy-egy alkalommal korreferátumot. De a beszélgető, vitázó forma nem kapott még megfelelő szerepet a csoport tevékenységében.

A forradalmiság napjainkban c. témakört a Marxista Diákakadémia az iskolai és alapszervi vezetőkkel, patronáló tanárokkal kibővített ülésen vitatta meg. Ezután minden KISZ-alapszervezet taggyűlésen vitatta meg a ma forradalmiságának problémáit. E taggyűlések jól segítették a méltó felkészülést a Forradalmi Ifjúsági Napokra.

A FIN keretében részt vettünk a városi programon. Március 20-án az iskola KISZ-szervezete fogadta Csongrád-megye KISZ-és pártküldöttségét. E nemzedékek találkozóján bemutatták ifjúsági vezetőink az iskolát, a KISZ-szervezet munkáját. E bemutkozás sikerét elsősorban az Uitz, Rudas, a Szalvai és a Derkovits-alapszervezet vezetői biztosították lelkes, odaadó munkájukkal!

Vendégeink nagy elismeréssel nyilatkoztak az intézet mozgalmi életéről.

A KISZ-élet érdekes színtartója volt a Münnich alapszervezet által megrendezett diákpolitikusok vetélkedője. A vetélkedő programjának tartalmas, színvonalas összeállítása, rendezése Nyerges Csaba és Kovács Erika jó munkáját dicséri. /Kár, hogy a következő, - megyei - forduló elmaradt./

KISZ-alapszervezeteink mindegyike rendezett az év folyamán egy ünnepséget.

Igy:

Rudas L. alapszervezet:	November 7-i iskolai ünnepség
Marx Károly "	KMP megalakulása /rádiós megemlékezés/
Szalvai M. "	Nőnap i iskolai ünnepség
Uitz Béla "	Március 21; KISZ-tag avató ünnepség
Dimitrov "	Tanácsköztársaság emlékünnepség /rádiós/
Derkovits Gy. "	Megemlékezés Lenin születésnapján /rádiós/

Furák T. alapszervezet; Anyák Napja /rádiós megemlékezés/

Ujszerűségével, érzelmi hatásával kiemelkedett a november 7-i ünnepség. A napi politikai eseményekre való gyors reagálás szép példája volt a Rudas L.-alapszervezet kezdeményezésére létrejött városi méretű chilei szolidaritási nagygyűlés. Az alapszervezet minden tagja dicséretes munkát végzett: a rendezvény sikere kivívta a város, ill. a város és megye vezetőinek elismerését. A Rudas László-alapszervezet színvonalas munkájának méltó elismerése a KISZ KB Dicsérő Oklevele; az alapszervezetben végzett jó munkájáért szintén KISZ KB Dicsérő Oklevélét kapta Pesenyánszki László.

Az intézet életében először rendeztük meg /az új rendtartás sugallatára/ a KISZ-napot. A IV. A osztály gondoskodott e nap hasznosan szórakoztató programjának az összeállításáról. A délelőtti alapszervezetek közötti sportversenyeket jól egészítette ki a délutáni maratoni vetélkedő. Az alapított Vándor-Csupor a III. A osztály birtokába került, így jövőre ők lesznek a KISZ- nap rendezői.

Az iskola közéletének csúcspontját a Bolyai Napok rendezvényei jelentették. Ebben az évben - az iskola pártszervezetének kezdeményezésére - megpróbáltuk bevonni a város középiskolás fiataljait.

Célunkat így fogalmaztuk meg: ki kell lépni az iskola falai közül; ezzel is, és tartalmában is erősíteni kell a Bolyai Napok politikai karakterét.

Igy került sor a város középiskoláinak társadalompolitikai találkozójára.

E találkozóra az egyes iskolák a következő programot hozták a plenáris ülésre:

Iskolarádió műsor /Táncsics/

Iskolarádió műsor /Madách/

Klubélet és szakmai nevelés /Gépipari/

Mi így töltjük a szabad időt /ISZ/

Korunk társadalmi kérdéseinek makro- és mikrovilágából - kerekasztal beszélgetés. /Bolyai/

Kollégiumi önkormányzat /Gépipari/  
Fiatal szakmunkások beilleszkedése /ISZI/  
Mi így tervezzük holnapunkat /Madách/

A tervezett három szekcióülésre /társadalmi kérdések, klub, iskolarádió/ sajnos nem jutott elegendő idő; egyedül az iskolarádióról sikerült eszmecsere-t folytatni Laczkó István /Közgazdasági Szakközép./ tanár vezetésével.

A produkciókat értékelő társadalmi zsüri a következőképpen díjazta az egyes iskolákat:

- a megyei Tanács díját Dr. Horváth István a Táncsics Közgazdasági szakközépiskolának,
  - patronáló üzemünk, a BRG díját Pálfalvai László az Ipari Szakmunkásképző Intézetnek,
  - a megyei múzeumi szervezetek díját dr. Molnár Pál a Madách Gimnázium és Szakközépiskolának,
  - a városi KISZ Bizottság díját Varga György a Bolyai Gimnáziumnak,
  - a megyei pártbizottság díját Dr. Szaláncay György a Stromfeld Aurél Gépipari Szakközépiskolának,
- adta át a társadalmi szervek elismeréseként.

Az eddigiekben iskolánk közéletének azokat a mozzanatait elevenítettük fel, amelyek újdonságot, előrelépést jelentettek az előző évek munkájához képest. Feltétlenül kell szólni néhány olyan problémáról is röviden, melyek megoldásával a következő évben, vagy években kell majd foglalkozni.

Néhány éve szokássá vált, hogy a legsürgősebb, leglényesebb kérdéseket az ifjuság iskolagyűléseken vitatja meg. Az elmúlt évben az iskolagyűlések rendszeresebbé váltak. Az aktivitás, a gyűlések hatása nem érte el a kívánt szintet. Néhány, az iskola belső rendjét érintő problémát sikerült megoldani; azonban többszöri nekibuzdulás után sem működik iskolarádió, nincs iskolaújság, hiányoljuk az iskolán belüli megfelelő propagandát, nem működik kielégítően a KISZ-klub.

Valószínű, hogy mindezek a nehézségek összefüggnek a tanév feszített tempójával.

Reméljük, hogy az elkövetkező nyugodtabb év, az elmúlt év bőséges tapasztalatainak birtokában hozzásegít bennünket a meglévő hiányosságok kiküszöböléséhez.

Jónás József

Az iskola KISZ-szervezetének életét ebben a tanévben a következő összetételű KISZ-vezetőség irányította:

Szabó Zsuzsa titkár

Sándor Zsuzsa szervezőtitkár

Tavaszi Jolán agit-prop.

Pesenyánszki László diákbizottsági felelős

Szócs Gyula érdeklődési köri összekötő

Vincze Éva gazdasági felelős

Tanner Miklós az Uitz alapszervezet titkára

Tóth Éva a Marx " "

Bodnár Béla a Dimitrov " "

Kovács Erika a Münnich " "

Boldogh Irén a Szalvai M. " "

Horváth Margit a Váci M. " "

Krätschmer Anita a Derkovits " "

Boródi Ferenc a Rudas " "

Nyúl Andrea a Furák A. " "

"... Egy eseményekkel és sok új próbálkozással, módosításokkal teli év áll mögöttünk. Akcióprogramunk szeptember folyamán elkészült, ennek alapján tervezték meg az alapszervezetek éves tevékenységüket,

Ebben az évben növelni akartuk a politikai nevelőmunka hatékonyságát. A politikai oktatást az egyes alapszervezetek jellegüknek megfelelően alakították ki. Fő célkitűzésünk volt: minél jobban megismerni közvetlen környezetünket, a mindennapi politikai életet. A politikai oktatás a taggyűléseken kétféleképpen folyik. Az egyik módszer: külső előadók, közéleti személyiségek, újságírók beszélgetés formájában tájékoztatják a tagságot az aktuális eseményekről, előadásokat tartanak, vitákat vezetnek,

A másik, egyre népszerűbb módszer az, hogy maguk a KISZ-tagok tartanak önállóan vagy segítséggel, módszertani anyagok felhasználásával előadásokat különböző oktatás-, gazdaság-, ifjúságpolitikai kérdésekről."

"Fontos feladatunk az iskola mozgalmi közösségének kialakítása, továbbfejlesztése. Ezt az elmúlt tanévben sokféle módon próbáltuk megvalósítani,

Elsőrendű politikai célunk a tanulás, s az, hogy ezáltal sokoldalúan képzett, gondolkodó emberré váljunk. Sajnos, a tananyagcsökkentés következtében néhány téves nézet is kialakult a diákság körében, ezek ellen fel kell vennünk a harcot. Egyik jele volt ennek a tanulmányi fegyelem lazulása. Egyrészt azt tapasztalhattuk, hogy az egyes tantárgyak iránt fokozódik az érdeklődés, másrészt viszont sokan elhanyagolták azoknak a tárgyaknak a tanulását, amelyekre nézetük szerint "nem lesz szükség" a továbbtanuláshoz. Természetesen helytelen ez az álláspont, küzdenünk kell ellene, hiszen a törzsanyag jó elsajátítása minden tárgyból kötelező, s a különböző ismeretek kiegészítik egymást. A taggyűléseken többet kell foglalkoznunk a tanulmányi munkával, nemcsak a félév lezárásakor, s feltétlenül figyelemmel kell kísérenünk a tanítási órákon kívül.

pl. a szakkörökben, érdeklődési körökben folyó munkát is."

"Mi tapasztalható az iskolai demokrácia, közéleti aktivitás terén? Célul tüztük ki a fegyelem megszilárdítását, a Házirend betartását és betarttatását.

Általános tapasztalat, hogy a mozgalmi fegyelmet sikerült szilárdabb alapokra helyezni. Az alapszervezetek igyekeztek saját életük céltudatos megszervezésében megfelelő igényeket kialakítani. A taggyűléseken csökkent a hiányzók száma, bár van még javítanivaló ezen a téren is. Fegyelmi ügyek alig akadtak. Sajnos felelőtlenség, meggondolatlanság most is akad még, ebből származnak a "fegyelmi kihágások". Örvedetes dolog, hogy az erőteljesebb intézkedések helyett sikerre vezetett az is, hogy a vezetőség személyes beszélgetéseket folytatott a fegyelemsértőkkel.

A közösen kialakított Házirend sokat segített az iskola egész fegyelmének javításán. Hisz az általunk javasolt, majd elfogadott szabályok kötelező érvényűek mindenki számára. Sikerült néhány nehéznek látszó probléma megoldásában előbbre lépniünk. Láthatóan javult a helyzet a menza, a diákügyelet, az ünnepélyek alatti fegyelmezett viselkedés, a cigarettázás terén is."

" Az iskolai demokrácia egyik legnagyobb megjelenési formája ebben az évben is az iskolagyűlés volt. Az alkalomszerűen megtartott gyűlések jól szolgálták célkitűzéseinket, kiváló lehetőséget teremtettek arra, hogy közvetlen, nyílt, őszinte hangon vitassuk meg problémáinkat, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz. Sajnos a gátlásosság vagy közönyösség sokakat akadályoz még abban, hogy a közösség előtt is elmondják véleményüket, pedig ezek a fórumok akkor válnak valóban demokratikus-sá, akkor szolgálják jól mindannyiunk érdekét, ha mindenki részt vesz közös gondjaink megoldásában."

Szabó Zsuzsa III.B  
KISZ-titkár

Szeptember első napjaiban osztálykirándulásról utaztunk hazafelé. A buszban szólt a rádió, mi jókat neveltünk. Egyszer csak elhallgatott a zene, híreket mondtak. Ki volt az, aki az általános vidámság közepette odafigyelt, nem tudom. Mit mondott, hogyan hívta fel a figyelmünket? Erre sem emlékszem. Egyszerre valamennyien a kommentátor szavait figyeltük: "a fasiszta junta most Chilében sorra gyilkolja...". Sokáig hallgattunk. Hosszú csend után indult meg újra a beszélgetés. A téma már Chile volt. Restellkedve, idétlenül és önvádloán beszéltünk arról, hogy miközben mi kirándulunk és szórakozunk, addig ott embereket ölnek. A spanyol polgárháborút, a nemzetközi brigádokat emlegette valaki. Bármily patetikus hangzik is, a vita csúcspontján az aktiv segítség lehetőségeit kezdtük mérlegelni. Nagyon akartunk tenni valamit!

Szomorú volt azután a hideg mérlegelés eredménye: semmit nem érünk, semmit sem tehetünk. Igaz. Ahogy elképzeltük hirtelen, valóban nem. Ekkor Boródi Feri javasolta a szolidaritási nagygyűlést. Rávágtuk, hogy az nem ér semmit. De égett bennünk a tettvágy. Nagyot, igazit akartunk tenni. Hosszú vita után beláttuk, hogy ez a legtöbb, amit tehetünk, de ez nem kevés. Most már cselekedni akartunk. Hazaérkezve így búcsúztunk: Venceremos!

Másnap a suliban folytattuk a vitát. Tisztázódott, hogy ez KISZ-feladat. A Rudas-alapszervezet délután gyűlést tartott, rendkívüli napirendi pont a nagygyűlés. Boródi Feri, a titkár előterjesztését az alapszerv tagsága elfogadja. Ettől a pillanattól fogva alig tudtuk, hol áll a fejünk. Rohanás a KISZ-bizottságra és a rendőrségre engedélyért. Másnap Boródi, Marcsó és Pesenyánszki Laci megkapja az engedélyt. A rendező bizottság újabb megbeszélést tart: röplap kellene, chilei zászló és plakátok. A röplapokat Herold Gabi intézi, a nyomdai KISZ-esek egyetlen nap alatt ingyen kinyomtatják. Délután az iskolában önkéntesek ezer darab zászlót ragasztanak. Másnap a Centrum Áruház hangos bemondojában Herold Gabi és Prakfalvi Bandi hívják a fiatalokat a nagygyűlésre. Egy másik csoport Csaba Péter lelkesítő zenéjétől kísérve járja a város középiskoláit, hívják minket: "Gyertek a gyűlésre!" Közben a November 7 Filmszínházban Dolnegó

Paliék kérik, hogy vetítsék le ingyen az Eper és vér c. filmet a résztvevőknek, A beleegyezésre óriási az öröm. A városi KISZ-bizottság néhány chilei diákot is meghív a gyűlésre, akiknek a szeméből kicsordul a könny, amikor meglátják a Tanácsköztársaság-téren a lelkes fiatalok tömegét. A gyűlés programját a tömeg lelkesedése forró hangulata határozta meg. Nem kellett forgatókönyv. Pesenyánszki Laci beszédét még fegyelmezetten hallgattuk, de amikor Csaba Peti gitározni és énekelni kezdett, beugrott mellé egy másik, majd egy harmadik. A tömeg ellepte a dobogót és ott térdelve, lenn állva énekeltük a békedalokat, és kiáltottuk: Venceremos!

Kovács István  
IV. A o. tanuló

Rudas-alapszervezet

### Egy rendezvény margójára

Több mint féléves megtörtént eseményről írni mindig nehéz. Azt mondják, az idő múlása elhomályosítja, vagy megszépíti a dolgokat, de azok, akik a múlt év szeptemberében résztvettek a Tanácsköztársaság téri chilei szolidaritási nagygyűlésen, nem feledhetik azt a délutánt.

Háromezer fiatal ajkáról zengett a dal, magasba emelkedő öklök ezrei fejezték ki a szolidaritást Chile népével. A forró hangulat magával ragadott mindenkit; résztvevőt, nézelődőt egyaránt. A ruhákra varrt chilei zászlók, a tiltakozó feliratok, hangosbeszélők, az aláírást gyűjtő "szendvicsemberek" azonban mást is kifejeztek: a megszokott, sokszor sablonos formák sutbadobását, valami egészen új, fiatalos, sokszínű eszközrendszer felvonultatását.

Honnan indult ki ez az új kezdeményezés? Talán attól a négy bolyais diákfiataltól, akik a KISZ városi bizottságán izgalomtól remegő hangon közvetítették KISZ-alapszervezetük tag-



gyűlésének határozatát: vállalják egy szolidaritási nagygyűlés megszervezését, vagy maga a közösség volt az ötlet Kovácsa?

Tény, hogy a Bolyai Gimnázium KISZ-szervezete egyre gyakrabban hallat magáról nagyszerű kezdeményezéseivel, jó munkájával. A vertikális rendszerre való áttérés, a Bolyai Napok előkészítésében, lebonyolításában való részvétel, az új házirend kidolgozása mind nagyon komoly, felelősségteljes munkát követelt KISZ-vezetőtől, -tagtól egyaránt. Nemcsak a feladatok sikeres végrehajtásáról beszélhetünk, hanem arról is, hogy egyre inkább sikerült megtalálni azokat a fiatalos sokszínű formákat, új vonzó módszereket, amelyek találkoznak a fiatalok igényeivel.

1974. április 17-én a KISZ KB határozatot fogadott el a KISZ-szervezetek tevékenységének politikusabbá tételére, a KISZ-tagokkal szembeni követelmények fokozására, a szervezeti fegyelem megerősítésére. A szervezeti intézkedések alapvető munkastilus, munkamódszerek változását igénylik. A KISZ-tagok vállalásain keresztül az életkori sajátosságokhoz, képességekhez igényekhez igazodó sokrétű, sokszínű rendezvényeket, akciókat. A chilei szolidaritási nagygyűlés ezeknek az új elemeknek az egész sorát vonultatta fel. Ezért tudott nemcsak az ifjúság internacionalizmusának nagyszerű kifejezője, hanem még sokáig élő példája lenni.

A központi bizottság határozata komoly, lelkesítő feladat elé állít valamennyi KISZ-szervezetet. A Bolyai Gimnázium nevelőtestületének, diákjainak ehhez a munkához kívánok hasonló eredményeket, sok sikert.

Varga György  
városi titkár

## ADASSÉK SZEMEI KÖZIBE

MINDEN NEVES DEÁKTÁRSUNKNAK, MI ISTEN KEGYELMÉBŐL BÓLYAIS IV. ÁS DEÁKOKÉ JELLES GYŰLÉSKÉZETE EZEN FELHÍVÁST INTÉZZÜNK NEVES MÉRŐSÁGAINKHOZ.

EMUET MÁR 7 ÉV HIRES OSKOČÁNK ČEETI-BEN MEGNYEK DICSŐ ENÉKII IMMÁRON REGŐSŐK ÉNEKE ZENAI CSOK, MERT E - HULÉANAK LEGJOBBJAINK E HOSSZÚ HARC AÉAI. FOGVA BÖR DE TÖRVE NEM ÖSSZE-GYŰLÉKVÜNK, HOGY ORSZÁGUNK ZEGÉ-TZU GÁI BETÖLTŐ VETÉKEDÉSNEK MI IS

ADDOZZUNK.

ENE VETÉKEDŐRE KEGYELMESSÉGETK ZÁRT BORITÉKKAZ JELENKÉZHEK. KI - VÜRE CIRKARMAZANDÓ A RÖVID TÖMÖR DEICE ÉS A SCAPUT ÉREKSZÁMA. BÉVÜÉ LEGYÉK A RÉSZTVEVŐ OSZTÁLY MEGNEVEZÉSE. A GYŐZTES JUTALMA: EGY VÁNDORBIJIKOM ÉS MEG VALAMI, MEY SZEM - SZÁJNAK

INGERI.

A VETÉKEDŐN A SZÜRKE AGYSETEKEN KIVÜÉ, A GYORS ÉÖB ÉS MINDEN MÁŠ SEGÉDESZKÖZ IGÉNYBE VEHETŐ.

EZEN HIRNEVES ALKALOM UTÁN AZ TANULÁSTÓÉ MEGGYÓTÓRT DEÁKNÉP ROPOGTASSA IZÜLETIT RABILNAK ÉS BIZSÁLIA IZMÓIT TESTÉT AZ TÁNCZNAK ÜTEMIRE.

A SZIKKADT GIGÁKAT PEDIG IÓCSOLIA HUS NEDVE ANA DICSŐ TALNAK, MEY NEVEZTETIK CORÁNAK.

CSÜÖKRE MAGYAR!

TOMBORJON HÁT AZ NAGY VIGASSÓG ! FEISZÓLITUK IMMÁR KIGYELMEDET AZ FENTI NEVES ČEVEZETEK MEGTSE - ÉKEDÉSÉHEZ ÉS JELENEN MEG EZ ÉV TANITÁS NÉKÜI MUNKANAPJÁN

1974. JANUÁR 23. 13 ÓRAKOR.

ANNO DOMINI

1973. DECEMBRIUS HAVÁNAK

31. NAPJÁN.

Tavaly télen iskolánk felnőtt és ifjusági vezetősége elhatározta, hogy minden tanévben egy napot az iskola diákjai maguk szerveznek meg saját elképzelésű program szerint. Az idei Ifjusági Nap rendezői tisztét osztályunk, a IV. A osztály vállalta el. Elhatározzuk, hogy mint e nemes kezdeményezés elindító, nagyszabású, az egész iskola diákságát megmozgató vetélkedőt rendezünk. Az akció kezdetén a régi idők diákhumorát felidéző Felhívásban adtuk mindenki tudtára szándékunkat. Majd óriási "reklámhadjárat" indult, zenés hirdetés-sorozat hangzott a szünetekben, plakátok csábitottak mindenkit a vetélkedésre. "Rómeó: Ó, Juliám, szeretlek én nagyon, Találkozzunk ezért a KISZ-napon!" Közben erősen törtük a fejünket fogós kérdések összeállításán. Csurda Zsolti, az osztálytitkárunk, elkészítette a vetélkedő forgatókönyvét. Ekkor már sorra érkeztek hozzá az osztályok benevezései. A jeligés borítékok sokat sejtetően elszánt versenyszellemről árulkodtak/ "A lónak négy lába van, mégis megbotlik" "Tik-tak" "Victory"/ Hátra volt még a jutalmazás kérdése. Fellélegeztünk, amikor az iskolai KISZ-szervezet pénzügyi támogatását megkaptuk. A Czinke tanár úr tervezte, "ritka" szépségű Vándor Csupor pedig minden elképzelésünket fölülmulta, s a győzteseknek készült zománcplakettek lapján a bölcs bagoly láttán sóvárgó irigységgel gondoltunk a győzőkre.

Végre elérkezett a várva várt nap, 1974. január 23-a! Az egész osztály lázban égett. Délelőtt, míg a többi osztály diákjai a tornateremben a tanár-diák mérkőzés osztatlan sikerének szurkoltak, mi a fizikai előadóban berendeztük a studiót, hogy rádiós összeköttetés útján közölhessük a feladatokat az osztályok csapataival. A feladatokat és a kérdéseket elbíráló kettős zsüri elnöki tisztét Molnár György, iskolánk volt tanára, a megyei KISZ-bizottság munkatársa vállalta el nagy örömünkre. Délben az izgalom tetőfokára hágott. Még néhány perc, a zsüri a helyén, a rádió működik, mindenki tudja a dolgát, rajt! A metronóm ütemes ritmusának bejátszása után Boródi Feri baritonja üdvözli a versenyzőket, és ismerteti a játékszabályokat. Csurda Zsolti kijelöli az első feladatot: "Minden csapatból siessen valaki a 163. sz. üzlethez, és tudja meg az üz-

letvezető nevét és lakcímét!" Izgatottan lestük a hatást. Vajon komolyan veszik-e, reagálnak-e? <sup>A</sup> kezdés pillanatában mindnyájan az ajtóban szorongtunk-tolongtunk. Sikerült! Kivágódták az osztálytermek ajtai, és fiuk, lányok rohantak hanyatt-homlok, hogy megtudják minél gyorsabban az üzletvezető kilétét. Nagyon jó érzés volt látni, hogy megértették, mit akarunk, és készek a játékra. Ezután már ment minden, mint a karikacsapás. Ujabb feladat, újabb meglepetés: "Hozzanak 15 percen belül 1 tojásból készített rántottát a zsürihez!" Az ékes terítéssel tálalt remekművekért a zsüri "jólesően" adta meg a pontokat. Közben intelligencia-kérdések hangzottak el a rádióban: "Hal-e vagy emlős állat a halfarkas? A nótából ismert egy asszonymnak kilenc lányát hogy hívják? Kik rugták a magyar csapat góljait a híres 6:3-as angol-magyar mérkőzésen? Három, egyszerre felrepülő fecskének mikor lesz a jobb szeme egy sikban?" A vetélkedő hangulata egyre emelkedett. Kipirult arcok, fürge kezek és lábak, reklamáló mozdulatok, közjáték a telefonfülkében: a különleges tudakozó idegesen csapja le a kagylót az immár tizedszer feltett kérdésre, "Nem tudom, mi bajuk van ezeknek, fogalmam sincs, hány hónapig terhesek az elefántok!" - Kitűnően szórakoztunk. Egyszer csak arra lettünk figyelmesek, hogy nem megy ki hang a studióból. Réműlten meredtünk egymásra. Most mi lesz? Idegesség, kapkodás, pánik. De Kapás tanár ur kapásból biztosítékot cserél, s újra minden rendben megy tovább. Sok izgalom, tréfa, játék után estébe: nyuló befejezés, a telőpont következett. A nemzetközi versenyektől ellesett formaságok közt került sor a díjak kiosztására. A győztes III. A osztály csapatkapitánya egy hokedlin, a tanárok csapatkapitánya egy sámlin állva vette át a piros pettyes szoknyás lányoktól a díjakat, a Vándor Csupor mellé kijáró tejszinhabos csokikrémet és a baglyos zománcplaketteket. Azt hiszem, mi örültünk a legjobban. Örültünk, hogy sikerült lábba hozni az egész iskolát, örültünk a közösségnek, hogy kész volt szórakozni és szórakoztatni, egyszóval jó volt együtt játszani az egész iskolával. Csupán egy tisztázatlan kérdés maradt hátra: Ki legyen a 2024-ben megrendezendő KISZ-napi zsüri tiszteletbeli elnöke a csuporalapítók közül?

Pintér Friderika

IV. A o. tanuló

A Bolyai János Gimnázium tanulói már nem egyszer tanúbizonyságát adták annak, hogy mennyit tudnak tenni saját közösségük formálásáért, Természetesen ehhez a tanulói ötletthalmazon túl az is szükséges, hogy ezeket az ötleteket felkarolja és tettekké váltásában segítse a tantestület és az iskolai KISZ-vezetőség. Erre is számos példát lehetne felsorolni, Tudom, hogy két kiragadott esemény csak nagyon szűk betekintést adhat egy közösség fejlődésének folyamatába, mégis azt hiszem, érdemes külön is foglalkozni a januári KISZ-nappal és a hagyományos Bolyai Napok újszerű rendezvényével: a társadalompolitikai üléssel.

A KISZ-napot vagy diáknapot az idén véleményem szerint legjobb oldaláról sikerült megragadni: a teljes iskolaközösséget aktivizáló, mindenkit át- és megmozgató, igazi közösségi munkát igénylő és igazi közösségi élményeket adó rendezvény volt. A sportdélelőtti izgalmas versenyeket, összecsapásokat hozott, ahol együtt szurkolt tanár és diák. Nem szeretném a versenyek sportértékét lebecsülni, de szerintem ennek a délelőttnek a legfőbb értéke az volt, hogy érzelmileg "feldobta", magasabbra hangolta az egész iskolát; a hétköznapi monotonitása feloldódott, lelkes, fiatalos hangulat lett urrá. Az izgalom a délutáni órákban csak fokozódott a IV. A-sok ragyogó ötleteinek következtében. A Rádió és TV jóvoltából már nagyon sok vetélkedőt hallhattunk, láthattunk - szinte vetélkedő ország vagyunk -, de ilyen fiatalos, vidám, jól előkészített és szervezett, a körülményekhez s az életkorhoz maximálisan alkalmazkodó vetélkedőben ritkán lehet részünk.

Nehéz leírni ennek a napnak a hangulati töltését, de meggyőződésem, hogy nagyon sokat tett annak érdekében, hogy a tanárok és a tanulók még közelebb kerüljenek egymáshoz, még több szállal kötődjenek egymáshoz és az iskolához, egységesebbé váljanak az iskola kisebb-nagyobb közösségei és a teljes iskolaközösség.

A Bolyai Napok bár nem adhatják egy egész tanév munkájának keresztmetszetét, mégis minden évben jelentenek valamilyen szintézist és áttekintést, jobb fogalmazással csúcspont az iskola munkájában. A megszokott természet- és társadalomtudományos ülések egyértelműen azt bizonyították, hogy az iskola tanulói képesek többet vállalni a kötelezőnél, jól el tudnak mélyedni a szaktudományok egy-egy őket érdeklő részterületében és sokat tesznek az oktatás tárgyi feltételeinek javításáért. A hagyományőrzésen túl olyan rendezvénysorozat ez, amely egyént és közösséget, tanárt és diákot egyaránt gazdagabbá, teljesebbé tesz.

A hagyományos rendezvények mellett az idén először került sor a társadalompolitikai ülésre. Ez teljesen új szint hozott a Bolyai Napok-ba és - hogy úgy fejezzem ki - két meglévő hiányosságot is pótol. Egyrészt a rendezvénysorozatban belül fórumot adott arra, hogy a tanulók elmondják véleményüket korunk és társadalmunk legfontosabb politikai kérdéseiről és jellemzőiről, szóljanak az iskolai ifjúsági szervezetek, közösségek elért eredményeiről és azokról a gondokról, problémákról, amelyek megoldásában nekik is aktívan közreműködniük kell. Másrészt ez a fórum lehetőséget nyújtott arra, hogy a város középiskoláinak fiataljai megismertessék egymással a saját iskoláikban folyó ifjúságmozgalmi munkát, szót váltsanak az általános és speciális feladatokról. Napjainkban - az MSZMP KB ifjúságpolitikai határozata, valamint az ifjúsági törvény végrehajtásának időszakában - roppant nagy szükség van az ilyen jellegű megnyilatkozásokra, eszmecserékre. Tul. azon a célon, hogy a fiatalok ne csak elvont ideológiai kérdésekkel foglalkozzanak, hanem mindennapjaink politikájával is, fontos ez abból a szempontból is, hogy az illetékes párt-, állami- és ifjúságmozgalmi vezetők megismerjék a fiatalok véleményét, megismerkedjenek azokkal a kérdésekkel, amelyek a tanulóifjúságot foglalkoztatják. A társadalompolitikai ülés ezt a célt is jól szolgálta.

Ezt a megkezdett utat a jövőben feltétlenül folytatni kell. Jó lenne, ha az elkövetkezendő társadalompolitikai üléseken az aktuális társadalom- és speciálisan ifjúságpolitikán túl szó esne

a helyi /pl. gazdaság-/ politikáról is.

A KISZ KB Középiskolai és Szakmunkástanuló Osztályának egyik anyagában a következő megállapítás található: "Az ifjusági szervezet szerepe, jelentősége ebben az életkorban az, hogy a fiatalok vágyait, törekvéseit a társadalom igényével, szükségletével szinkronban elégítse ki, úgy fogja át a fiatalok életét, hogy befolyást gyakoroljon annak minden szférájában." Azt hiszem, ez a két esemény is bizonyít valamit abból, hogy a Bolyai János Gimnázium KISZ-szervezete - a tantestület állandó segítségével mellett - nagyon sokat tett ennek a célnak a megvalósítása érdekében.

Molnár György  
KISZ MB iskolafelelős

Bolyai Napok - társadalompolitikai ülésszak:

Szabó Zsuzsa KISZ-titkár megnyitója

"Szeretettel köszöntöm a város középiskoláinak küldötteit, a Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola, a Tánácsics Mihály Közgazdasági Szakközépiskola, a Szakmunkástanuló Intézet, a Stromfeld Aurél Gépipari Szakközépiskola és a budapesti Bolyai Szakközépiskola körünkben megjelent tanulóit. Külön szeretettel és tisztelettel köszöntöm a társadalmi zsűri tagjait: Dr. Horváth István elvtársat, a Megyei Tanács elnökhelyettesét, Dr. Szalánczay György elvtársat, az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának munkatársát, Csik Pál elvtársat, a Városi Tanács elnökhelyettesét, Varga György elvtársat, a városi KISZ-bizottság titkárát, Pálfalvai László elvtársat, a BRG igazgatóját és Dr. Molnár Pál elvtársat, a Munkásmozgalmi Múzeum igazgatóját.

Iskolánk életében a Bolyai Napok eseményei, rendezvénysorozata bensőséges ünnep, fontos állomás, hisz hosszú hónapok munkája előzi meg szereplésünket, amelyben számot adunk munkánkról, eredményeinkről. Ebben az évben először szeretnénk kilépni az iskola falai közül, ezuton is közelebb kerülni a város többi iskolájának fiataljaihoz. Szeretnénk, ha a közös problémáinkról, gondjainkról és örömeinkről, eredményeinkről és nehézségeinkről beszélénk itt, hiszen csak így ismerhetjük meg egymást, így tudjuk egymás munkáját értékelni. Emellett azt is szeretnénk, hogy a bennünket legjobban foglalkoztató kérdések jussanak el a társadalmi szervek vezetőihez, ismerjék meg közelebbről hétköznapi munkánkat, mondják el róla a véleményüket, tanácsaikkal segítsenek a további munkánkban. Elsőizben próbálkozunk ezzel, és bizunk benne, hogy törekvésünk, szándékunk kedvező fogadtatásra talál. Előre is szeretném megköszönni a zsüri munkáját és minden kedves vendégünk részvételét a társadalompolitikai ülészakon."

Kerekasztal - beszélgetés a Bolyai Napok társadalompolitikai ülészakán: "Korunk társadalmi-politikai problémáinak makro- és mikrovilágából"

Az idei Bolyai Napokra kiírt tanulmányi versenyek rendszerében két szempont érvényesült: legyenek olyan versenyfeladatok, amelyek az átlagos érdeklődésű és képességű tanulóknak is lehetőséget kínálnak az elmélyültebb munkára, sikeres, alkotó tevékenységre. Ezzel összefüggésben szélesíteni kell a társadalomtudományi témák körét elsősorban politikai témájú feladatokkal. Mindez egybeesett az 1973/74-es tanév KISZ-akcióprogramjának azzal az igen lényeges pontjával, amely szerint a KISZ-alapszervezetek legfontosabb feladata a tagság politikai nevelése, a politika iránti érdeklődésének, tájékozottságának növelése. Ennek szellemében született meg az elhatározás, hogy politikai feladatmegoldó verseny indul azzal a céllal, hogy minél több tanuló aktivizálódjék, az érdeklődők politikai tájékozottsága szélesedjék,



A verseny gondozását Fegyveres tanár ur vállalta. Ő készítette a feladatokat és a beadott megoldásokat ő értékelte. Négy fordulóban 10-12 kérdésre kellett felelni. A napi politikai tájékozottság mellett a történelem legfontosabb politikai eseményeinek, kiemelkedő politikai személyiségek életének ismeretéről, valamint kombinatív készségről kellett számot adni. 36 tanuló vett részt benne. A végén a hat legjobban szereplő diák lehetőséget kapott arra, hogy a Bolyai Napok társadalompolitikai ülészakán kerekasztal-beszélgetésben vitassa meg azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyek a versenyben előfordultak.

A kerekasztalt Csik Ágnes IV. b, Gajzágó Adrienne II. b, Gordos József III. a, Krajnák Tibor II. c, Pesenyánszki László IV. b és Tavaszi Jolán IV. a osztályos tanulók ülték körül. Abból indultunk ki, hogy korunk világméretű politikai problémáit logikusan szüktítve eljutunk mindennapi életünk politikai kérdéseire, az iskolai demokratizmushoz. Bevezetőül Csik Ágnes a kommunista és munkáspártok 1960-as és az 1969-es moszkvai konferenciájáról beszélt. Részletesen fejtegette, hogy korunk politikai lényege a két világrendszer létében áll. A két világrendszer egymás mellett élésének, harcának okait, következményeit elemezve Pesenyánszki László tényekre hivatkozva bizonyította, hogy a békés egymás mellett élés elvéből fakadóan mind gazdasági, mind politikai téren engedményekre van szükség. A SZKP XX. kongresszusán meghirdetett elvi politika gyakorlati megvalósulásának vagyunk tanúi, hiszen gazdasági közeledés és együttműködés nem jöhet létre a politikai kapcsolatok normalizálása nélkül. Gajzágó Adrienne azt fejtegette, hogy a háborus konfliktusok békés rendezése, a leszerelés, a gazdasági és kulturális együttműködés, a békés verseny korunk legnagyobb jelentőségű problémái. Ennek a politikának megvalósító foruma az Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia. Ezután a beszélgető felek az ideológiai harc szerepéről szóltak. Ideológiai téren nem lehetünk engedményeket, mivel az megalkuvás lenne, marxista voltunknak a megtagadását jelentené. Az ideológiai harc módszereiről szólva felvetődött a szolidaritás kérdése, a kérdés tisztázása közben rámutattak arra, hogy a szolidaritásnak mint a proletár internacionalizmus egyik megnyilvánulási formájának óriási elvi jelentősége mellett gyakorlati eredménye is van, az

az aláírás gyűjtési akciókban résztvevők elkötelezettséget vállalnak, s ugyanakkor életet mentenek/Angela Dawis, Chile/ Két világrendszer, kapitalizmus, szocializmus, szolidaritás, demokrácia mind összefüggő fogalmak. A demokrácia fogalmát próbálta tisztázni, tartalmát megvilágítani Krajnák Tibor, rámutatott a polgári és a népi demokrácia lényegi különbségére. Majd Gordos József a francia választások példájával igazolta Tibor állítását. Így került szóba az ifjuság társadalomban elfoglalt helye, szerepe, jelentősége is. Jóska rámutatott arra, hogy a tőkés országokban a generációs problémák hangsúlyozásával terelik el az ifjuság figyelmét a lényeges, a politikai kérdésekről. Így jutottunk el a mi helyzetünkhöz. Tavasz Jolán, a KISZ-vezetőség agit,prop. felelőse az iskolai demokratizmus megvalósulásáról beszélt nagyon önkritikusan és kritikusan, nagyobb figyelmet szentelve a kiküszöbölendő hibáknak, mint az elért eredményeknek. A kicsit hosszúra nyúlt beszélgetés maga is sok tanulsággal szolgált; a politizálás rendkívül izgalmas tartalmi és formai kérdéseivel kerültünk szembe, s úgy gondolom, sokat tanultunk, de van jócskán tanulni és tennivalónk a továbbiakban is.

Pesenyánszki László

IV. B o. t.

T A N U L M Á N Y I V E R S E N Y E K

## ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI VERSENY

Magyar nyelv és irodalom

Pályamunkát készített 9 tanuló.

Továbbjutásra javasoltuk: Kaposi Ida	III,A
Herold Gábor	III,B
Susán Katalin	III,B
Szabó Anna	III,B
Antal Gábor	IV,A
Ferencz Ildikó	IV,A
Pintér Friderika	IV,A
Szolnoki Ildikó	IV,B
Kaszás József	IV,C

tanulók dolgozatát,

A II. fordulóra jutott Antal Gábor és Kaszás József,

Az országos fordulóra Kaszás József jutott be, miniszteri dicséretet kapott,

Történelem

Pályamunkát készített 10 tanuló.

Továbbjutásra javasoltuk: Michna Ilona	III,B
Szabó Sándor	III,B
Géczy Erzsébet	III,D
Nyiri Ferenc	III,D
Boródi Ferenc	IV,A
Pintér Friderika	IV,A
Csik Ágnes	IV,B
Pál Melinda	IV,B
Lantos Judit	IV,C

tanulók dolgoza-  
it. 43.

A II. fordulóra nem jutottak be.

## Biológia

Pályamunkát készített 7 tanuló.

Továbbjutásra javasoltuk az I. fordulóban megírt zárthelyi dolgozatok alapján

Fenyvesi Györgyi	III,C
Bolyós Ildikó	IV,A
Csonka Csaba	IV,A
Bodnár Béla	IV,B
Miliczki Anna	IV,C tanulókat.

A II. fordulóra jutott Bolyós Ildikó, Bodnár Béla, Csonka Csaba.

## Kémia

Pályamunkát készített 5 tanuló

Továbbjutásra javasoltuk az I. fordulóban megírt zárthelyi dolgozatok alapján Pintér Éva IV,A osztályos tanuló dolgozatát, a II. fordulóra nem jutott be.

## Matematika

Az I. fordulóban 36 tanuló indult.

Továbbjutásra javasoltuk

az általános tantervű osztályokból:

Lakatos Tamás	III,A
Wilwenger Józsa	III,B

a szakosított tantervű osztályokból:

Nagy Anna	IV,A
Dévényi László	IV,A
Bozó László	IV,A
Csurda Zsolt	IV,A
Gubán Miklós	IV,A
Alexi József	IV,A
Hajczinger György	III,A
Tóth Zoltán	III,A
Gubán Ákos	IV,A
Bulkai István	III,A tanulók dolgozatát

A II. fordulóra Nagy Anna, Dévényi László és Tóth Zoltán jutott be.

## Fizika

Az I. fordulóban 25 tanuló indult,

Továbbjutásra javasoltuk

Dévényi László	IV.A
Szunyog Zoltán	III.A
Racs Ernő	III.A
Szabados László	IV.A
Hartl Zoltán	IV.A
Lakatos Tamás	III.A
Gonda István	III.A
Hegedüs Tibor	IV.D
Halápi József	III.A
Bocsó Gyula	III.A tanulók dolgozatát.

A II. fordulóba Dévényi László és Szunyog Zoltán jutott be.

## Orosz nyelv és irodalom

Az I. fordulóban 23 tanuló indult,

Továbbjutásra javasoltuk

Csürke Mária	IV.B
Gecse Zsuzsa	IV.B
Kocsis Erzsébet	IV.B
Lécz Erzsébet	III.B
Tóth Judit	III.B
Trestyánszky Lidia	IV.B
Boldogh Irén	III.B
Ignác Beáta	IV.B
Pál Melinda	IV.B tanulók dolgozatát.

A verseny második (megyei) fordulójába Ignác Beáta, Kocsis Erzsébet, Trestyánszky Lidia jutott be, ahol Kocsis Erzsébet első helyezést ért el, ezzel bejutott az országos döntőbe.

## Angol nyelv és irodalom

Az I. fordulóban 16 tanuló indult.

Továbbjutásra javasoltuk

Csik Ágnes IV,B

Pesenyánszky László IV,B

Sándor Zsuzsa IV,B tanulók dolgozatát.

A verseny II. fordulójába nem jutottak be.

## ARANY DÁNIEL MATEMATIKAI VERSENY

A versenyen a kezdő csoportban 16 tanuló

a haladó csoportban 29 tanuló indult.

Továbbjutásra javasoltuk:

Kovács István II,A

Márton Károly II,A

Zsivera Zsolt II,A

Almási István II,A

Kárpáti János II,A tanulók dolgozatát.

A második fordulóba Kovács István és Márton Károly jutott be.

## ÓKORTUDOMÁNYI TÁRSASÁG LATIN TANULMÁNYI VERSENYE

A versenyen 14 tanuló indult, továbbjutásra nem javasoltunk dolgozatot.

## KAZINCZY SZÉP MAGYAR BESZÉD VERSENY

Az iskolai versenyen indult 30 tanuló

I. Hives Éva III,D

II. Bodnár Zoltán I, B

III. Józsa Klára II,B

A megyei döntőbe Hives Éva jutott be.

## A MAGYAR RÁDIÓ MOZART MŰVELTSÉGI VERSENYE

Iskolánk csapata a IV. helyezést érte el,

A csapat tagjai: Breznai Elvira II, C  
Kaposi Ida III, A  
Radnai Zsuzsanna III, B

Az egyéni versenyben Radnai Zsuzsanna II. helyezést ért el,

## H Á Z I V E R S E N Y E K

### Vers - és prózamondó verseny

A versenyen indult 27 tanuló.

A legjobb eredményt elért tanulók:

1. Lantos Julianna IV, C
2. Tóth Csaba III, B  
Szabó Szilvia II, C
3. Hangonyi Melinda I, B

### Magyar nyelvi verseny:

A versenyen indult 14 tanuló

### Az eredmények:

1. Juhász Katalin I, B 244 pont
2. Ferencz Melinda I, B 234 pont
3. Mester György I, B 226 pont
4. Ferencz Ildikó IV, A 119 pont

### Dicséretet kapott:

- |                  |        |
|------------------|--------|
| Gubala Gabriella | I, D   |
| Nagy Oszkár      | I, D   |
| Nagy Attila      | I, D   |
| Végh Gyula       | II, A  |
| Borók Sándor     | III, B |

## Matematika feladatmegoldó verseny:

A verseny 10 fordulóból állt.

Az eredmények:

I. osztály	1.	Gordos László	I, A	281 pont
	2.	Wiszczyk Ferenc	I, A	259 pont
	3.	Alberti László	I, A	197 pont
	4.	Nagy Sándor	I, A	192 pont
	5.	Viszoczky Zsuzsa	I, A	171 pont
II. osztály	1.	Zsivera Zsolt	II, A	165 pont
	2.	Prakfalvi Péter	II, A	117 pont
	3.	Bátonyi Gábor	II, D	112 pont
	4.	Kovács István	II, A	100 pont
	5.	Márton Károly	II, A	97 pont
III. osztály	1.	Hajczinger György	III, A	272 pont
	2.	Nyerges Csaba	III, A	258 pont
	3.	Wilwerger Józsa	III, B	228 pont
	4.	Tóth Zoltán	III, A	225 pont
	5.	Kukely Márton	III, A	189 pont
IV. osztály	1.	Csurda Zsolt	IV, A	235 pont
	2.	Gubán Miklós	IV, A	229 pont
	3.	Gubán Ákos	IV, A	225 pont
	4.	Alexi József	IV, A	221 pont
	5.	Nagy Anna	IV, A	195 pont

## Fizika feladatmegoldó verseny

A verseny a matematikával megegyező módszerrel zajlott, ez is 10 fordulóból állt.

Az eredmények:

II. osztály	1.	Zsivera Zsolt	II, A	161 pont
	2.	Prakfalvi Péter	II, A	138 pont
	3.	Kovács István	II, A	135 pont
	4.	Márton Károly	II, A	105 pont



III. osztály	1. Halápi József	III. A	238 pont
	2. Gonda István	III. A	232 pont
	3. Bócsó Gyula	III. A	223 pont
	4. Lakatos Tamás	III. A	219 pont
	5. Racs Ernő	III. A	215 pont

IV. osztály	1. Szabados László	IV. A	281 pont
	2. Hartl Zoltán	IV. A	210 pont
	3. Csúrda Zsolt	IV. A	206 pont
	4. Dévényi László	IV. A	164 pont

"Törd a fejed, érdeemes" (logikai verseny)

1. Gonda István	III. A	221 pont
2. Nagyfejeő István	III. A	200 pont
3. Hajczinger György	III. A	198 pont
4. Vincze Edit	III. A	153 pont

Politikai feladatmegoldó verseny

I. helyezett	Gajzágó Adrienne	II. B	90 pont
II. helyezett	Csik Ágnes	IV. B	89 pont
	Krajnák Tibor	II. C	89 pont
	Pesenyánszki László	IV. B	89 pont
	Szijgyártó Julianna	II. B	89 pont

Dicséretben részesült:

Gordos József	III. A
Koszta Magdolna	II. B
Tavaszi Jolán	IV. A
Szabó Ágota	II. B
Jenei Gabriella	II. B
Molnár Judit	II. B
Krätschmer Attila	II. B
Fabulya Katalin	II. B
Józsa Klára	II. B
Gálfi Éva	II. C
Fabriczius Rezső	III. A

"Az évfolyam legjobb kémikusa" verseny

I. évf.	Wiszoczki Ferenc	I. A	115 pont
II. évf.	Végh Gyula	II. A	128 pont
III. évf.	Kiss Klára	III. B	150 pont
IV. évf.	Pintér Éva	IV. A	150 pont

dicséretben részesült:

Gordos Mátyás	I. A
Sándor Csaba	I. A
Hajdara Aranka	II. A
Klagyivik János	II. A
Szőcs Gyula	III. A

BOLYAI-PÁLYÁZATOK

A díjnyertesek tantárgyanként a következők:

Magyar irodalom

1. díj: -----
2. díj: Pintér Gizella IV. C
3. díj: Szentpéteri Katalin III. D

dicséretben részesült: Hives Éva III. D  
Mráz Éva IV. C  
Szabó Gábor III. A  
Hegedüs Judit I. C

Történelem

1. díj: Tóth Éva III. B
2. díj: -----
3. díj: Nóvé Zoltán III. A  
Susán Katalin III. B

dicséretben részesült:

Kukely Márton	III. A
Gajzágó Adrienn	II. B
Béres Margit	II. B
Fehér László	I. C

Orosz nyelv:

1. díj: Vincze Éva III. B
2. díj: Marosi Erika III. B
3. díj: Wilwerger Józsa III. B

"Orosz nyelvészeti" különdíjban részesült:

- Józsa Klára II. B  
Noszky Ágnes II. D  
Molnár László II. B

Dicséretben részesült:

- Pál Melinda IV. B  
Lécz Erzsébet III. B  
Trestyánszky Lidia IV. B  
Csürke Mária IV. B  
Kárpáti János II. A  
Cserháti Aliz III. B  
Tóth Judit III. B  
Ignác Beáta IV. B  
Orosz Julianna III. C

Latin nyelv:

Egy tanuló pályázott, Nyiri Ferenc III. D pályázatára.  
I. díjat kapott.

Angol nyelv:

1. díj: Sándor Zsuzsa IV. B
2. díj: Szabó Anna III. B
3. díj: Lécz Erzsébet III. B

Dicséretben részesült:

- Susán Katalin III. B  
Balogh Marianna III. B  
Sült Judit III. B  
Baleza Beatrix III. D  
Berecz Ervin IV. B

## Német nyelv

1. díj: Szabó Zsuzsanna III, B  
2. díj: Érdi Katalin IV, D  
Trestyánszky Lidia IV, B  
3. díj: Vincze Éva III, B

Dicséretben részesült:

- Scholcz Erika II, B  
Hajék Katalin III, C  
Ignácz Beáta IV, B

## Francia nyelv

1. díj: Zimonyi Tünde III, A  
2. díj: Nagy Gábor III, C  
3. díj: Molnár Aranka IV, D

Különdíjban részesült: Hunvári Erzsébet IV, C

Dicséretben részesült: Szilágyi Sándor III, C  
Zsidai Erzsébet III, C  
Orosz Julia III, C  
Rusznyák Anna II, C

## Fizika

1. díj: Nagy Árpád III, A  
Zimonyi Tünde III, A  
2. díj: Szabados László IV, A  
Bózvári József III, A  
Földesi László III, C  
3. díj: Bozó László IV, A  
Szuhacsev Vladimir II, A

## Kémia

1. díj: Pintér Éva IV, A  
2. díj: Géczy Attila IV, A  
3. díj: Sári Judit III, D

## Biológia

1. díj: Kovács Erika III. B
2. díj: Szabó Ágota II. B  
Ferkó Attila II. D
3. díj: Merényi Judit III. D

Dicséretben részesült:

- Nagy Károly II. A  
Ferencz Melinda I. B  
Béres Zoltán IV. C  
Szabó Gábor III. A  
Herczeg Éva III. D

## Földrajz

1. díj: Barabás György III. C
2. díj: -----
3. díj: Nagy Olivér I. C

## A BOLYAI NAPOK MEGNYITÓJA, A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOS

### ÜLÉSSZAK

Május 9-én reggel 9 órakor megtelt az iskola aulája. Felcsendült a Szignál, s a vendégek, tanárok és ünnepelőbe öltözött diákok sorfala között behozták az iskolazászlót. Ezzel megkezdődött a Bolyai Napok '74 ülősszaka.

Herold László igazgató megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy hagyományos ülőssorozatunkon bemutatót kívánunk adni most is az iskolában folyó munkáról, de nem akarunk megmaradni az intézet falai között. Szeretnénk a Bolyai Napokon kinyitni a kapukat, az idén először a város más középiskolái is megjelennek közöttünk, hogy bepillantást nyerjünk egymás életébe, problémáiba is, hogy átvegyük és átadjuk a tapasztalatokat.

A Bolyai-fal megkoszoruzásának ünnepélyes pillanatai után került sor Czinke Ferenc Munkácsy-díjas grafikusművész, intézetünk tanára kiállításának megnyitására. A kiállítást dr. Gordos János, a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának vezetője nyitotta meg, aki többek között ezeket mondta:

"A Megyei Művelődésügyi Osztály nevében tisztelettel köszöntöm a Bolyai Gimnázium tanárait és diákjait, akik évről-évre a névadóhoz méltó felelősséggel és komolysággal készülnek a Bolyai Napok megrendezésére. Talán azt is mondhatnám, megünnepelésére, mert ha mégoly sok munka, fáradtság előzi is meg e rendezvénysorozatot, azért egyben ünnep is, amelyen emlékezünk a névadóra, amelyen összemérik képességeiket az iskola diákjai. Ünnep azért is, mert ez alkalommal búcsuznak a tanulmányaikat befejező tanulók.

Tisztelettel köszöntöm Czinke Ferenc tanárt, Munkácsy-díjas grafikusművészt is, aki a hétköznapiok vidám, de mégis komolyságra intő, felszabadult, de feszültséget teremtő, közvetlen, de tiszteletet parancsoló tanórái mellett most alkotásaiból válogatva nyújtja át élményt jelentő műveinek egy részét az intézet tanárainak, diákjainak és vendégeinek.

A kiállításon alig több mint egy tucat képét láthatjuk, mégis érezzük az élet nagy kérdéseire választ kereső képeiből azt a lendületet, feszültséget és örök tenniakarást, humanizmust, ami jellemzi Czinke Ferenc emberi tulajdonságait is. Egy művész értékét mindig az határozza meg, hogy mit mond, töredéket ad-e a világról csupán, vagy, amire művészetet szeretők mindannyian vágyunk, szintézist?

"A mű születése állandó változás, hozzáadás és elvevés, a logikai és ösztönös nagy harcában születik."

Czinke Ferencnek ezek a szavai, amelyeket néhány évvel ezelőtti interjújában mondott, úgy érzem, mostani kiállításának mottója is lehetnének, mert grafikáinak mondanivalója talán ezekkel a szavakkal jellemezhető leginkább, esszenciák, sűrített élmények. Ez jellemzi a távoli tájak ihlette képeit éppugy, mint az emberiiséget örökké foglalkoztató "Idő" c. alkotás, amely sokakkal ellentétben nála nem az elmulás, hanem a jövő formálásának kife-

jezése. A bemutatott képek nem a természet másolatai, fotografiai, hanem anyagi valóságunk áttételei és kvintesszenciái.

Sulyos veretű művészet ez, amely szakít a hagyományos kifejezési módokkal, a valóság megjelenítését nála a sűrítés sajátos kifejezése jellemzi. Nem a pillanatnyi látványra, hanem az élet totális kifejezésére törekszik."... "Czinke Ferenc közéleti ember is, aki, ha kell, vitatkozik, politikai plakátot tervez vagy folyóiratot szerkeszt. Fáradhatatlanul tud küzdeni azért, hogy a művészet eljusson az emberekhez." .."Meg nem alkuvó, következetes emberi és festői magatartása eredményeképpen sajátos egyéni arculatot alakított ki. Képein nyomon követhető, hogy milyen fejlődési fokokon át jutott el mostani önmagáig. Munkája eredményességét mutatja, hogy eljutott egy olyan magaslatra, egy olyan egyéni formanyelvhez, amely előkelő helyet és rangot biztosít számára a magyar művészetben."

Ezután a pályadíjak és jutalmak kiosztása következett. Összesen 192 tanuló vehetett át munkájáért könyvet, ill. oklevelet. Intézetünk három tanára, Czinke Ferenc, Dr. Fabulya Lászlóné és Kapás József, akik a Bolyai Napok kialakításáért, rendezéséért kezdettől fogva sokat fáradoztak, művészi kivitelű Bolyai-diszoklevelet kapott.

A megnyitó ünnepséget a Salgótarjáni Állami Zeneiskola tanárainak hangversenye zárta le. Szines, gazdag, igen színvonalas műsorukban Kodály Epigrammák c. művét Farkas Erzsébet adta elő gordonkán, zongorán kísért Virág Lászlóné. Majd Bartók Duók-ja következett Torják Vilmos /hegedű/ és Virág László /hegedű/ előadásában, azután Kmetty Józsefné játszotta el fuvolán Bartók Három csikmegyei népdalát Virág Lászlóné zongorakiséretével. Bartók Rapszódia I. c. darabját Virág László művészi hegedű- és Virág Lászlóné zongorajátéka tolmácsolta. Péczeli István klarinéton Bartók Este a széke-lyeknél c. számát mutatta be, zongorán kísérte Péczeli Istvánné. A záródarab, Bartók Román táncok-ja Torják Vilmos hegedűjén szólalt meg.

A művészi élményt nyújtó hangverseny nagyban hozzájárult ünnepségünk hangulatának, színvonalának emeléséhez, köszönet illeti érte a közreműködő zeneiskolai tanárokat.

Délután került sor a társadalomtudományi ülésre. A magyar irodalmi műsor a beérkezett pályaművekből és az OKTV-re készült dolgozatokból adott bemutatót. A Bolyai Napokra kiírt irodalmi témák az évfordulóra való tekintettel Csokonai életművével foglalkoztak. A Lilla-ciklusból választhattak tanulóink elemzésre néhány darabot, vagy feldolgozhatták az utókor megemlékező verseit a felvilágosodás korának nagy magyar költőjéről. A pályatételek között volt Csokonai Tempefőije is.

A XVIII-XIX. századi témán kívül szerepelt napjaink irodalma is, szabadon választhattak a pályázók egy mai magyar drámát, regényt vagy verseskötetet elemzésre. Ezenkívül indulni lehetett saját verses vagy prózai irodalmi alkotással is.

A pályázatok közül a legjobbakból kaptunk a szekcióülésen izelítőt. Hives Éva III. D osztályos tanuló a Lilla-versekből elemzett néhány gyöngyszemet a tartalom és forma művészi egységében, Szentpéteri Katalin III. D pedig "A költőutódok vallo-mása Csokonairól" címmel tartott előadást. Ezután Pintér Gizella IV. C mutatott be részleteket Darvas József Részeg eső c. drámájának elemzéséből. Ismertetését az Irodalmi Szinpad Stúdió a drámából előadott részletekkel illusztrálta.

Az OKTV-re készült magyar irodalmi dolgozatokból Antal Gábor IV.A és Kaszás József IV.C mutatott be egy-egy fejezetet, ők az idősíkok szerepét vizsgálták Semprun A nagy utazás című regényében. Érdekes részleteket hallhattunk Herold Gábor III.B osztályos tanuló "Korosztályom néhány nyelvi sajátossága" c. munkájából, amelyet a magyar nyelvi OKTV-re írt.

Az iskolánkban folyó nyelvi-stilisztikai feladatmegoldó verseny értékelése és eredményhirdetése szintén a Bolyai Napok keretében történt, Ferencz Melinda, Juhász Katalin és Mester György I.B osztályos tanulók a verseny feladataiból mutattak be néhány érdekes példát, jó megoldást.

Befejezésül Szabó Gábor III.A a pályázatra beküldött verseiből adott elő néhányat Szuchacsev Vladimir II. A osztályos tanuló.



A történelmi szekció mottója volt: "Nagy történelmi sorsfordulók hatása megyénk életében".

Az ideai történelmi pályázatok középpontjában szűkebb hazánknak, a Palócföldi történelmének a tanulmányozása állt. Ezen a földön is végigviharzottak azok a nagy történelmi események, amelyek sorsfordulót jelentettek egész népünk életében. A műsort indító Tinódi Históriás énekének hangjai visszavezettek a XVI. századba bennünket. A megyénk területén lezajlott török harcok eseményeit ismertette Nóvé Zoltán III.A és Susán Katalin III.B osztályos tanuló.

Ezután Bartók zenéjének néhány üteme teremtett kapcsolatot a mai korral. Az OKTV pályázatra irt dolgozatából olvasott fel Boródi Ferenc IV.A, Csik Ágnes IV.B és Géczy Erzsébet III.D oszt. tanuló. Mondanivájkukal "Gondolkozz bányász, mibe kerül neked ez a háboru!" - "Hiába minden terror - az eszme megfogant" gondolatok köré csoportosították.

A felszabadulás a palóc nép életébe is sorsdöntő változást hozott. A régi kenyeretlen Tarján fellendülő gazdasági életét a Siküveggyár történetének változásában vizsgálta Béres Margit II.B osztályos tanuló, és végül az életszínvonal Nógrád megyei alakulásának problémáit elemezte Tóth Éva III.B. o. tanuló.

Az idegen nyelvek ülésén az orosz, angol, francia, német és latin fordításokból hallhattunk színes összeállítást. Minden nyelv bemutatója előtt elhangzott egy-egy népdal idegen nyelven, ez a zenei betét megteremtette a megfelelő atmoszférát az előadásokhoz. Különösen szép volt a francia nyelvet tanuló diákok kórusa, akik a lyoni takácsok dalát énekelték nagy lelkesedéssel.

Az idegen nyelvi bemutatót zenés irodalmi vetélkedő zárta le, amelyet tanulóink nagy érdeklődéssel vártak. Egy-egy orosz, angol, francia, német nyelven előadott szövegrészletet zenei szemelvény követett, amely hozzásegítette a versenyzőket az elhangzott mű, az író, a zeneszerző vagy más feladattal kérdés megfejtéséhez. Tanulóink irodalmi, nyelvi és zenei jártasságát dicséri, hogy egyetlen kérdés sem maradt megválaszolatlanul, sőt, a játékvezető tanárnak, Mihalovics Árpádnak, sokszor nehéz volt eldöntenie, a sok jelentkező közül kinek a keze lendült először a magasba.

Az első nap programja délután 6 órakor ért véget.

dr. Antal Eleménné  
dr. Fabulya Lászlóné

## A MAGYAR IRODALMI ÉS NYELVI-STILISZTIKAI TANULMÁNYI

### PÁLYÁZATOKRÓL

#### I. Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny

Pályamunkát készített 9 tanuló. A továbbjutásra javasoltak közül két tanuló dolgozata került be a második fordulóba:

Antal Gábor IV, A

Kaszás József IV, C

Mindketten "Az idősikok szerepe Semprun A nagy utazás c. regényében" témát dolgozták fel,

Kaszás József miniszteri dicséretet kapott,

Részletek Kaszás József dolgozatából:

A tanuló ismerteti a regény keletkezési körülményeit, majd rátér az idősikok szerepére:

"Semprun tipikusan modern regényt írt, vagyis azoknak a szubjektumoknak közegét és ritmusát formálja meg, akiknek számára "kizökkent az idő", akik makacsul, néha mániákusan szegeznek szembe saját élményeiket a "tartamról" a valóságos idővel,

Az időfelfogás tartalmilag a regény homlokterében állott, a formát kialakító tényezők pedig központi helyet foglalnak el. Az idősikokban történő ábrázolás hangsúlyozza, hogy valamennyi helyzetnek és a benne résztvevő, a helyzetet alkotó összes embernek vannak "előzményei" és "Következményei", készen kapott történelme és - még halálán túl is továbbrezgő folytatása, és az előzmény, valamint a következmény éppolyan nélkülözhetetlen, mint a helyzet maga."

A cselekmény összefoglalása, a szerkesztés, jellemek felvillantása, a véletlen és törvényszerűség kérdéseivel foglalkozik,  
58.

majd a legizgalmasabb kérdést, a regény egyik kulcskérdését boncolgatja.

"A regény egyik fő gondolata a szabadság fogalmának értelmezése. Semprun a maga módján érzékeli ezt a problémát. Az ezt a gondolatot tartalmazó rész a jelenben /a vagonbéli mában/ játszódik, s az író mintegy kiesve szerepéből visszanezón, múltba tekintőn beszél gondolatairól.

Az egymás után hömpölygő gondolatok hol a regény múlt idejében, hol a jövőben kalandoznak. A vonat még mindig a Moselle völgyében halad, de Gerard-Semprun már újra kis csoportja, a maquisardok körében van.

Igy ismerjük meg a jóbarátot, Hanst, aki Hegelt magyarázott a partizáncsoportnak, és a hitleristák elleni akciókra vezette őket. Hans emléke később is felbukkan Gerard visszaemlékezéseiben, és annak halálakor szívből elsiratja az elvesztett barátot. Hans megjelenése a későbbiekben is idősik változást jelent, s a maquis csoport munkájának felidézését. Ahogyan Hans a múltat idézi, úgy téríti át a regény fonalát a semuri fiú a jelenbe, a vagon zsúfolt világába."

Kitűnő lényeglátással, nagyfokú érzékenységgel tapint rá a következő kérdésre:

"A regény egyik legfontosabb kérdése a személyiség elsikkadásának vagy megragadásának problémája. Semprun ítélete e tekintetben könyörtelen.

Mindazok, akik egy parancsszóra gépiesen elindulnak gyilkolni, mindazok, akik hagyják magukat legyilkolni, visszaváltoznak a természet tárgyaivá, levetik magukról a társadalom kitüntető jegyét.

Megyető hangon szól azok ellen, akik a nép szellemi vezetőinek adták ki magukat, és most viaszbábuként ugrálnak a buchenwaldi nyirógép alatt."

A jellemábrázolás etikai ítélet is:

"Semprun a regényben mintegy rangsort állít: a rangsor legalján a gépszerű, végképpen elidegenedett tudat

áll az SS-intellektus.

Agyuk gombnyomásra, saját értelmetlen rendjük vezényszavainak gombnyomására működik, fel sem merül bennük az igény tetteik latolgatására, a szükségszerűség megismerésére.

Gerard-Semprun mintegy kiemelve ebből a skatulyából mutatja be az auxerre-i katonát. Ez a férfi eljut odáig, hogy német mivolta ellenére szégyelli társai embertelenségét. Gerarddal folytatott vitáiból kiderül, hogy nem elég az, ha az ember tehetetlen bábként, kezelhető eszközként türi a sorsát - legyen kellemes ez az adott helyzetben, vagy sem. Gerard szerint "arról van szó, hogy meg kell teremteni az osztály nélküli társadalmat. Ennek a német katonának semmi köze sem lesz hozzá, ő már mindvégig saját lakhatatlan, önnön tekintetének is homályos és fel nem fogható lényében fog élni és meghalni."

"Semprun a regényben többször visszatér a szabadság gondolatához. Több ember szemszögéből nézi, értelmezi, boncolgatja. A nagy utazásban tagadja azt, hogy az alternatívák közti választás magában véve azonos lenne a szabadsággal, tehát, hogy a klasszikusnál, Sartre-nál maradjunk, szabad az is, aki hallgat, aki "köp" az is, mivel mindkettő választott.

Semprun egészen egyszerűen válaszol erre: lehet a szabadságot választani, és ugyanúgy - a szabadság elvesztését. Az SS is választ: minden esetben a másik ember rabságát, megkínzását, mozgásterének megszükitését, s ezzel együtt saját szabadságának korlátozását. És fordítva: a szabad ember megnövelheti, kitágíthatja saját önállóságát, helytállásával, rendithetetlenségével, különb, gazdagabb személyiséggé változhat a tisztítóüzben.

Mindez annyit jelent, hogy Semprun egy elhatározó gesztussal kiemelte a szabadság fogalmát a meddő, formális viták berkeiből és tartalmi kérdéssé tette, hiven a gondolkodás klasszikus hagyományaihoz."

Antal Gábor pályamunkája nagyfokú igényességével tűnik ki. Pontos az elméleti, filozófiai fogalmak terén, boncolgatja az eszmei problémákat: történetfilozófia, a résistance, a szabadság problémája, az újkori humanitás kérdése, az egzisztencializmus. - Kitűnően mutatja be a fő- és mellékalakok felsorakoztatásával a helytállás kérdését.

majd a legizgalmasabb kérdést, a regény egyik kulcskérdését boncolgatja.

"A regény egyik fő gondolata a szabadság fogalmának értelmezése. Semprun a maga módján érzékeli ezt a problémát. Az ezt a gondolatot tartalmazó rész a jelenben /a vagonbéli mában/ játszódik, s az író mintegy kiesve szerepéből visszanezón, múltba tekintően beszél gondolatairól.

Az egymás után hömpölygő gondolatok hol a regény múlt idejében, hol a jövőben kalandoznak. A vonat még mindig a Moselle völgyében halad, de Gerard-Semprun már újra kis csoportja, a maquisárdok körében van.

Igy ismerjük meg a jóbarátot, Hans-t, aki Hegelt magyarázott a partizáncsoportnak, és a hitleristák elleni akciókra vezette őket. Hans emléke később is felbukkan Gerard visszaemlékezéseiben, és annak halálakor szívből elsiratja az elvesztett barátot. Hans megjelenése a későbbiekben is idősik változást jelent, s a maquis csoport munkájának felidézését. Ahogyan Hans a múltat idézi, úgy téríti át a regény fonalát a semuri fiú a jelenbe, a vagon zsúfolt világába."

Kitűnő lényeglátással, nagyfokú érzékenységgel tapint rá a következő kérdésre:

"A regény egyik legfontosabb kérdése a személyiség elsikkadásának vagy megragadásának problémája. Semprun ítélete e tekintetben könyörtelen.

Mindazok, akik egy parancsszóra gépiesen elindulnak gyilkolni, mindazok, akik hagyják magukat legyilkolni, visszaváltoznak a természet tárgyaivá, levetik magukról a társadalom kitüntető jegyét.

Megető hangon szól azok ellen, akik a nép szellemi vezetőinek adták ki magukat, és most viaszbábuként ugrálnak a buchenwaldi nyirógép alatt."

A jellemábrázolás etikai ítélet is:

"Semprun a regényben mintegy rangsort állít:

a rangsor legalján a gépszerű, végképpen elidegenedett tudat

által az SS-intellektus.

Agyuk gombnyomásra, saját értelmetlen rendjük vezényszavainak gombnyomására működik, fel sem merül bennük az igény tetteik latolgatására, a szükségszerűség megismerésére.

Gerard-Semprun mintegy kiemelve ebből a skatulyából mutatja be az auxerre-i katonát. Ez a férfi eljut odáig, hogy német mivolta ellenére szégyelli társai embertelenségét. Gerarddal folytatott vitáiból kiderül, hogy nem elég az, ha az ember tehetetlen bábként, kezelhető eszközként türi a sorsát - legyen kellemes ez az adott helyzetben, vagy sem. Gerard szerint "arról van szó, hogy meg kell teremteni az osztály nélküli társadalmat. Ennek a német katonának semmi köze sem lesz hozzá, ő már mindvégig saját lakhatatlan, önnön tekintetének is homályos és fel nem fogható lényében fog élni és meghalni."

"Semprun a regényben többször visszatér a szabadság gondolatához. Több ember szemszögéből nézi, értelmezi, boncolgatja. A nagy utazásban tagadja azt, hogy az alternatívák közti választás magában véve azonos lenne a szabadsággal, tehát, hogy a klaszszikusnál, Sartre-nál maradjunk, szabad az is, aki hallgat, aki "köp" az is, mivel mindkettő választott.

Semprun egészen egyszerűen válaszol erre: lehet a szabadságot választani, és ugyanúgy - a szabadság elvesztését. Az SS is választ: minden esetben a másik ember rabságát, megkínzását, mozgásterének megszükitését, s ezzel együtt saját szabadságának korlátozását. És fordítva: a szabad ember megnövelheti, kitérítve saját önállóságát, helytállásával, rendíthetlenségével, külön, gazdagabb személyiséggé változhat a tisztítóüzben.

Mindez annyit jelent, hogy Semprun egy elhatározó gesztussal kiemelte a szabadság fogalmát a meddő, formális viták berkeiből és tartalmi kérdéssé tette, hiven a gondolkodás klasszikus hagyományaihoz."

Antal Gábor pályamunkája nagyfokú igényességével tűnik ki. Pontos az elméleti, filozófiai fogalmak terén, boncolgatja az eszmei problémákat: történetfilozófia, a résistance, a szabadság problémája, az újkori humanitás kérdése, az egzisztencializmus. - Kitünően mutatja be a fő- és mellékalakok felsorakoztatásával a helytállás kérdését.

A regény idősikjáról így ír:

"Olvasás közben sok meglepetést tartogat számunkra a mű, különösen az idősikok sokrétősége miatt. Mikor olvasunk egy részt, egyszer csak felbukkan egy új, a főhős személyéhez kapcsolódó, más időben, más helyen játszódó eseménysorozat. Néhol csak egy-egy mondat erejéig tér vissza az utazás, s ezzel az állandóan ismétlődő mondattal éri el az író az utazás monotonosságának érzékeltetését. Erre az egy mondatra: "Sosem lesz vége ennek az éjszakának" - újra a semuri fiú és az író közt vagyunk, s aztán megint elröppenünk az író fantáziájával együtt más tájakra, hogy kisvártatva ismét felbukkanjon a mondat: "Sohasem lesz vége ennek az éjszakának". Ezután a talán legszembetűnőbb példa után rátérek az idősikok ismertetésére.

Néhány kritikában, ahol előfordul az idősik, általában az utazást nevezik jelennek, és eltérően három, ill. négy idősikot jelölnek meg. A magam részéről a regényben előforduló történéseket próbáltam idősikokba tömöríteni, és a páratlan számú idősikok mellett döntök, azzal a különbséggel, hogy nem három, hanem hét idősikot találtam. Ehhez járul még a regény megírásának ideje, amely még egy idősikot képez.

1. Hans, fiatalkor
2. Az ellenállás            múlt
3. Az auxierre-i börtön
4. Az utazás                jelen
5. A KZ-beli élmények
6. Szabadulás a lágerből, elutazás jövő
7. Hans nyomainak keresése"

Ezután

ismerteti a regény cselekményét, az előzményeket - melyeket a felmerülő emlékképekből tudunk meg. A szabadság problémáját így látja:

"A legszembetűnőbben az auxierre-i börtönben látjuk ennek a példáját. Az író sétáját végzi, s odamegy ahhoz az őrhöz, aki vigyáz rá. Beszélgetni kezdenek. Végül az őr megkérdi: "Maga miért van itt?" Mire a válasz: "Mert szabad vagyok." Az író ott, a Gestapo fogságában is jobb helyzetben

érezte magát, mint az őr, aki tulajdonképpen szabad volt, de mégsem az. Nem engedték az előljárói, nem nyilváníthatott szabadon véleményt, nem mehetett oda, ahová akart, a rendszer foglya volt. Azt hitte, az a jobb megoldás, ha a hadsereg szolgálatában áll. A fogoly íróval folytatott beszélgetések folyamán azonban ő is rájött arra, mit kellett volna tennie. Ez az ún. "mit tegyünk" probléma, ami körül a regény cselekményének egy része csoportosul."

Az újfajta humanizmus a regény időszerűségének kérdésével együtt jelenik meg:

"A regényt átszövi egy újfajta szemlélet, egy újfajta humanizusból és egy adag heroizusból gyurt elgondolás. Az író azt tartja, hogy nem elég a zsidókat sajnálni, felháborodni az atrocitások miatt, elfordítani a fejet az embertelenségek elől, hanem igenis szembe kell nézni az elénk kerülő feladatokkal, harcolni kell a fasizmus ellen, félretéve az emberieséget az emberiségért. Ez a szemlélet fűti át képeit, mikor a zsidóságról ír. Ez a humanizmus perspektívája. Ebbe beletartozik az az újfajta heroizmus, amelynek az alapmodellje Hans, aki elpusztul a visszavonulás fedezésekor. Hansnak, aki eközben hős lesz, a választása pozitív."<sup>10</sup>

A pályázat befejezése a regény műfajával és a háborúval foglalkozik. Idézzük fel az utóbbiról irtakat:

"A háborúk kérdése nem mai probléma. Volt már a múltban is, létezik most, a jelenben is, s lehetségesnek tartom, hogy egy darabig lesz is még. Ezért időszerű ma is a figyelmeztetés. Mint ahogy figyelmeztetett Brecht is, Thomas Mann is. De ezek az írók a háború előtt illetve alatt írják meg műveiket, Semprun viszont csak 1963-ban adja ki regényét. Talán szükségét látta megjelentetni ezt a háborús művet. Lehet ez is figyelmeztetés? Ha igen, mire figyelmeztet? Véleményem szerint a mű háborúellenes, de nemcsak a háborúra figyelmeztet, hanem az emberben rejlő veszélyre is. A választás nem az egyén magánügye ma sem. Nem mindegy, hogy ki hogyan viszonyul a világ eseményeihez, hogyan mérlegeli saját érdekét, a közösség érdekeit. Melyiket helyezi előtérbe? Képes-e felmérni, azt, hogy mire van

62.



szüksége a közösségnek, s mennyiben áll ez az egyéneken? Voltaképpen a közösség is egyénekből áll. S az egyénektől függ, hogyan alakul a közösség sorsa. A közösség, az emberiség közössége, megállíthatja a háborút, s segíthet a rászorulókon. Ehhez azonban az kell, hogy az egyének felismerjék, hogy számukra egyénileg is a közösség érdekeivel megegyező út az egyedüli helyes lehetőség. Nem mindenki van meg a közösségi érzés, s ez a baj. A társadalom vesse ki a közösségtelen egyéneket, mint az író és a semuri fiú, a mögöttük álló keletlenkedőt, vagy Ramaillet-t".

Antal Gábor és Kaszás József dolgozata képes újat adni a már kialakult Semprun-képhez, érdeklődésünket, átélésünket tovább fokozni.

Nehéz és szép munkát jelentett az OKTV másik témája is: "A törvény szövedéke mindig felfeslik valahol..." A rend és törvény szerepe József Attila költészetében /Néhány szabadon választott József Attila-vers elemzése alapján/.

Ezt a témát négy tanuló választotta.

Érdekes, eredeti Ferencz Ildikó pályamunkájában a Munkások c. vers elemzése. Ennek egy részletében a tanuló olyan formai motívumot emelt ki, mely egyszerű következtetéssel vezet a tartalom, a gondolat megértéséhez:

"A versszak első két sorának duplázott tt, gg hangjai akusztikájukkal szintén információt közvetítenek számunkra. Ugyanigy az ötödik sor ny, gy, ng hangjai nyúlós, nyálas nedvességet árasztanak, ezzel visszataszítóvá teszik a szörnyet, az imperializmust. Ezt a hatást éri el a "párás büdösség-felhő" képével is a költő. A hatás intenzitását fokozza az inverzió: "tátott tőke sárga szája", hiszen itt a tátott jelző is a szájra vonatkozik. A "záfog" átvezetést jelent a következő képre, amely a szörnyeteg ellen küzdő munkásság környezetét írja le. "S hol a záfog rág..." - ott folyik a termelés. A versszak a gyárat, a munkások életét meghatározó gépek képével zsúfolt. A gépek emberiesítése ellentétet hordoz magában, ezzel is fokozva a feszültséget. Az éles t, k, g, i hangok a gyár zaját éreztetik. "Itt élünk mi" - mondja a költő, és ennek a kijelentő mondatnak

a megisméltése, kihangsúlyozása, mint majd látni fogjuk, nem véletlen. A termelőerők egyik alkotója, a gépek után most az ember bemutatása következik.

Szabó Anna /III.B/ dolgozata szép, őszinte liraiságával tűnik ki. Dolgozatának felépítésében is követni akarja azt a módszert, melyet a költő legszebb verseiben fedezett fel: a dialektikus építkezés módszerét.

Igy idéz fel egy József Attila-i tájat:

"A tárgyak zord anyagi valóságukban vannak. Ijesztő ez a sötétség, ez a csönd. Az ember futni akar, menekülni valamilyen ismeretlen veszély elől. De hová? Nincs hová menekülni. Nincs egy biztonságos zug sem, amely megvédene a leselkedő bajoktól. Szembe kell nézni a külvilággal, megküzdeni vele. Ahhoz, hogy a költő a harcban felül maradhasson, éber, hűvös, nyugodt pillantással fel kell mérnie, számba kell vennie minden apró tárgyat, s minden kapcsolatot közöttük. Vizsgálódása közben ismeri fel, hogy míg eddig az ember és külvilág viszonyában a természetnek döntő szerepe volt, addig ezt a szerepet egyre inkább a dolgok, tárgyak világa veszi át. A növények, állatok szerves világából, a tárgyak szerves világa lett. Ez a világ riasztó, rideg, mentes minden emberi érzelemtől. Harcolni ellene csak érzelemmentesen, értelemmel és fegyelemmel lehet."

Susán Katalin /III.B/ pályamunkájának szép bevezető sorait idézzük, megkapó hangulatuk jól illik a szép pályázathoz:

"Minden pillanatban egy új élet kezdődik a Földön. Minden pillanatban megszűnik dobogni egy szív. Minden pillanatban az emberek szeretik és gyilkolják egymást. Minden pillanatban népek fennmaradása forog kockán. Minden pillanat sorsdöntő fordulat valahol. Minden pillanat porszem a világmindenség időmiliárdjaihoz. És mégis! Minden pillanat felemelhet vagy lesujthat embereket. Minden pillanat életet adhat és elveheti azt. Pillanatok alatt nő fel az új nemzedék, s vele párhuzamosan, aggastyán lesz a régi. A természet törvénye ez, melyet senki és semmi nem akadályozhat meg."

1905. április 11-én is szerte a világon sok ujszülött sirt fel." Sirtak, mint minden csecsemő, mikor egy számukra ismeretlen

környezetbe kerültek. Pedig ekkor még nem érthették meg; rossz csillagzat alatt látták meg a világot."

Az OKTV nyelvi-stilisztikai pályázata a "Korosztályom beszédmódja" c. dolgozat kettős feladatot tűzött a versenyzők elé:

1. megfigyelni a tizenévesek nyelvhasználatát,

2. rendezni a felgyűlt adatokat - úgy, hogy általános és kritikai értékelésű képet adjon a korosztály beszédmódjáról, mérlegelje annak megnyilvánulásait.

Herold Gábor /III.B/ dolgozatában a kutatásban nélkülözhetetlen pontosság szerencsésen találkozik a tizenéves diák friss, eleven szemléletével, merészségével, ösztönös biztonságával:

"Ugy érzem, bevezetőmben kell elmondanom; szeretem korosztályom nyelvét, új izt hoz a nyelvbe, és felrissiti azt az új szavak alkotása és használata,

Sokan az argóhoz sorolják a durva beszédet és a káromkodást. Nekem az a véleményem, ez nem tartozik ide. Sajnos, korosztályom aktív szókincsének része a nem éppen "szalonképes" szavak használata, de ez nem argó, csak taragatlanság, és ami a legrosszabb, fertőző. Szerintem az argó pillérei a szellemes képzettársítások és nem a durva szavak.

Én diák vagyok, így leginkább a diákok, ezzel egyben a magam nyelvét ismerem. Ezt kell hát elemeznem. Máris helytelenül fogalmaztam, mert nekünk nincs saját nyelvünk, csak párszáz olyan szavunk, amit csak mi diákok használunk természetesen. Azért hangsúlyozom, hogy természetesen, mert néha egy-két tanár is elejt néhány "spéci" kifejezést, de ez csikorgón hangzik az ő szájukból. E kifejezések többsége kicsit korosztályhoz kötött. Így hát ami nem természetes, az természetellenes, és az már nem is lehet jó.

A diáknyelv szókészlete sem teljesen általánosítható, mert pl. más szavakat használ argóként mondjuk egy gépiparista, mint egy gimnazista. Másképp fejezi ki pl. tetszését.

A gimnazista lát egy motort: "Marha okos ez a motor."

A gépiparista: "állati spéci ez a csühös."

Ugyanigy megvan a különség az azonos korú iparitanuló fiatal és pl. középiskolás tanuló nyelvhasználatá közt."

Egyre izgalmasabb kérdések felé kormányozza az olvasót:

"Érdekes megfigyeléseket lehet végezni, ha ugyanazt a történetet egy diáktól hallom, csak úgy kötetlen beszélgetés formájában, vagy ugyanazt a sztorit, ha a tanárnak szól. Izgalmas dolog megnézni a stílus választékosságát, illetve primitívességét. A beszélgetést fiutársaságból lestem el. A lányok intimebb hangvételéről még nem alakult ki általános képem.

Nos, egymás közt vagyunk. Téma az "Eper és vér" c. film. A főszereplők állandó megnevezése: a "srác," illetve a "csaj".

Egymás közt:

"A srác k...ra csapta a csajt. Egyből nagy lav /love/, erotika meg minden... Aztán a srác eltekert a szitibe /city/. Állati frankó kéglíje volt..." stb.

Tanárnak, illetve más felnőttek:

"Simonnak nagyon tetszett Linda. Megszerették egymást. Aztán Simon hazament. Remek lakásban lakott..." stb.

Elég sajnálatos, dolog, hogy ha csak úgy barátok beszélgetnek egymás közt, nem törekszenek a választékos, szép stílusra, mert az argó teljes ismerete és természetes használata nem mindegy. Most úgy írom ezeket az "okos megállapításokat", mintha én nem ugyanígy csinálnék. De igen, én is pontosan ugyanígy beszélek. Lehet, hogy divatból, lehet, azért, mert ez a nyelvforma a mi sajátunk."

A diákok és tanárok iskolai ragadványneveiről:

"Elég könnyen dühbe szoktam gurulni, ha valamikor "teltkarcsúságomért!" csúfoltak. Ilyenkor mindig dobálódtam, néha féltéglával is, meglehet, hogy el is vörösödtem. Így lettem Téglás. Barátom, Nagy Gábor első gimnáziumi orosz órája alkalmával jutott ragadványnevéhez. Bemutatkozáskor felállt, és ezt mondta: "Ja Gabor Balsój". Így lett belőle Balsój. Tejfől hirtelen szóke haja, Zacsek pedig "istók zacsek" szavajárása miatt kapta ragadványnevét. Einstein lett Szabados Laciból, mert mindig a matematikával és fizikával foglalkozik. Mónika lett Gyurkából, mert szájharmónikázik. Idzsima japános arcáról, Intéző pedig állandó fontoskodásáért kapta ragadványnevét. Bogár gyönyörű fekete hajáért lett Bogár."

Dolgozatát az argó nyelvújító, stílusunkat gazdagító szerepével zárja:

"Dolgozatomban már többször irtam, hogy az argó egy dinamikus ujló valami. Így hát feltétlenül van valami nyelvújító szerepe. Az argóban már elavult szavak egy része átvándorol a köznyelvbe, és már nem is feltétlenül érezzük argónak. Ilyen szavak pl. a klassz, haláli, irtó, bomba stb. Az argó ezeket a szavakat ma már nem tartja elég divatosnak, és kiszorítja magából. Egy ideig mint argó léteztek ezek a szavak, később a köznyelv részeként szerepelnek, és gazdagítják a stílust. A peremnyelv, az argó így válik anyanyelviünk fejlődésének szerves részévé. Ha divatnak tekintem az argó használatát, akkor úgy érzem, ez is, mint minden más divat, elavulttá válik. De ez nem csupán divat, hanem tükrözi korosztályom érzelmi világát és a mindig újat akarást. Ha kicsit divat is, egyben azért mégis különbözik a többi divattól: maradandót is alkot. Biztos vagyok benne, még húsz év múlva is fogok találkozni olyan szavakkal, amelyeket 17 éves koromban, mint argót használtam. Lehet, hogy akkor már a köznyelv részei lesznek, és a Iam nem is fogja tudni, hogy esetleg az apja találta ki azt a szót."

## II. Bolyai-pályázatok:

A magyar irodalmi versenydolgozatok középponti témája Csokonai V. Mihály életműve volt. Ezzel az volt a célunk, hogy a költő születésének 200 éves évfordulójára távoli iskolai anyagként tanult szerzőt lássanak Csokonaiban, hanem átélhető emberi tartalommal telítsék, árnyalják, gazdagítsák az ő saját Csokonai-portrójukat, vizsgáljanak meg egy-egy kiemelt kérdést, villantssanak fel egy-egy szép gondolatot, képet.

A II. díjat nyert pályamunka írója: Szentpéteri Katalin III. D a köllőtársak és a köllőutódok alkotásain keresztül mutatja be Csokonai alakjának másokban élő képet, ezzel együtt a köllőt és a köllő utódait egyaránt jellemzi.

A gyűjtőmunka és az elemző-ismertető feldolgozás élvezetes olvasmánnyá teszi a pályamunkát.

Darvas József: Részeg eső c. regényéről Pintér Gizella IV. C oszt. tanuló irt meglepő fogékonysággal nyulva a nehéz, inkább a felnőttebb nemzedék számára ismerős problémákhoz:

"Darvas József nem egyszerű oknyomozó történelmet ír, hanem választ akar kapni négy magatehetellen férfi jellemének sajátos, egyéni vonásaira, életének döntő fordulataira.

Miért vagytok azok, akik vagytok? Miért tettétek azt, amit tettetek? Ez a két kérdés a mű alaptétele, Erre próbáljuk keresni a választ. Ez azonban nem egyszerű dolog. A kérdés újabb kérdést szül, s az megint újabbat.

Az ördögi körforgásba Balla Géza belepusztul, Szóláth Béla megreked emberi és művészi fejlődésében, Csontos Gyula kettétörik az őt ért igazságtalanságok hatására, Végh András pedig miniszteri karrierjébe merevedik. S Szóláth Béla - aki a dráma cselekményének részese, de egyben narrátora is - ismét csak kérdez. Kérdései felvillannak és hasitanak, mint a kés pengéje. A feltett kérdésekre keresi a választ s talán a történetekért a feloldozást is.

Darvas József végső soron a felelősség drámáját írta meg. A darab hőseit a történelem kovácsolta azokká, akik lettek."

### III. Nyelvi-stilisztikai házi verseny

A múlt évben elkezdett vetélkedőt folytattuk. A verseny hat fordulója hat hónapig tartott. Célunk az anyanyelv szeretetére, megbecsülésére nevelni tanulóinkat, igényességre, hogy bátran és eredményesen harcoljanak a hibás nyelvhasználat ellen, érdeklődjenek nyelvészeti kérdések iránt - egyszóval pallérozott nyelvművelésre készíteni őket.

A verseny résztvevői az I. és IV. osztályosok közül kerültek ki, a II. és III. osztályosok csak alkalmilag kapcsolódtak be, közülük Végh Gyula, Borók Sándor munkája említésre méltó, szép megoldásaikkal. A pontozásban lemaradtak, mert kihagytak 1-2 fordulót.

Idézzünk fel egy-egy kérdést, amely a legnagyobb érdeklődést váltotta ki:

Névadó mamák és papák jelennek meg az anyakönyvvezető előtt, karjukon kisbabákkal. Elhangzanak a bejegyzésre kért nevek: Életke, Filoméla, Godiva, Horácia, Janina, Verita, Vendelina, Geminián, Hannó, Keve, Mikó, Rodion, Tarján, Vidor. Mit tesz az anyakönyvvezető?

Hol lehet megtalálni az anyakönyvvezhető magyar utónevek jegyzékét?

Hány férfi ill. női utónév anyakönyvvezhető nálunk?

Nevenként egy pont

Kérdésenként egy pont

Egy válasz: /Mester György I.B/

Az anyakönyvvezhető magyar utónevek jegyzékét Ladó János: Magyar utónévkönyv c. művében lehet megtalálni.

Az anyakönyvvezető a már említett névkönyvben megnézi a bejegyzésre kért nevekre vonatkozó jogszabályokat, és ennek alapján eldönti, hogy anyakönyvvezhető-e a bejegyzésre kért utónév, vagy sem.

- 895 női és 932 férfinév, vagyis együttesen 1827 utónév anyakönyvvezhető Magyarországon.

A véleménynyilvánítás, döntés egy-egy nyelvhelyességi kérdésben ugyancsak tartalmas és szórakoztató játék, de ha ellenőrizték is a szakirodalomban, több pontot szerezhettek - és még többet tanulhattak belőle.

Egy példa:

Énekli-énekelte Caruso	Rizs - rizsa
tanyai - tanyasi	siel - szik
karalábé - kalarábé	a Körút helyes ejtése

Előadást tart ilyen meg ilyen címen vagy címmel

Mit tartasz helyesnek a fentiekkel kapcsolatban? Először nyelvérzéked segítségével próbálj eligazodni a helyes vagy helytelen megoldások között, majd lapozd fel a Lőrincze Lajos irányításával, Ferenczy Géza és Ruzsiczky Éva szerkesztésében megjelent Nyelvművelő levelek c. könyvet, /Gondolat k.a, Bpest, 1964./ ahol tudományos választ és magyarázatot találsz, Közzöld ezeket röviden!

Az irodalmi és nyelvi- stilisztikai háziverseny és az OKTV iránti érdeklődés igazolja, hogy tanulóink nagy része jól gazdálkodott a megnövekedett szabadidővel.

Igaz, a pályázók mezőnye kiegyensúlyozatlan volt felkészültség és önállóság tekintetében; a dolgozatok színvonala egyenetlen volt mind tartalmi gazdaság mind kifejezési eszközök szempontjából.

Voltak még bátortalanok, akik nem merték saját gondolataikat leírni, ezért a megadott bibliográfiából vették kölcsön értékelő megjegyzéseket, s elfelejtették megjelölni a forrást - voltak, akik ragyogó ötleteiket nem dolgozták ki, voltak, akik még nem tanulták meg gondolataikat elrendezni, Naivitás, tévedés is előfordult nem egy dolgozatban.

Értékeik ezeknek a kevésbé sikerült dolgozatoknak is voltak: gondos anyaggyűjtés, egy-egy szép részlet örvendeztette meg a magyartanárok munkaközösségét.

Minden versenynek vannak vesztesei és győztesei. De gondoljuk csak el, azok, akik nem nyertek helyezést, talán hiábavalóan fáradoztak? Főlegesen töltötték délutánjaikat a könyvtár csendjében, vagy költőink, íróink társaságában?

Szorgalmas és tehetséges fiaink és lányaink szép erőfeszítése iskolánk nagy eseménye volt, tudásvágyuk örömteli kényszertől mentes kielégítése, ismereteik gazdagodása, alkotó szellemi tevékenységük szép próbája.

Boródi Ferencné

## A TÖRTÉNELMI PÁLYÁZATOKRÓL

Szinte már hagyománya van iskolánkban annak, hogy tanulóink az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen részt vesznek történelmi témájú dolgozatukkal, ugyanígy a házi, ún. Bolyai-versenyen is indulnak. Az idei OKTV 3 kitűzött témája közül a legnépszerűbb volt a "Hogyan hatott lakóhelyem népének életére a II. világháború?". Érdemesen, hiszen ezt a témát a nógrádi diákoknak "találták ki", olyan jó lehetőséget kínált a



tanulóknak arra, hogy az egyetemes és a magyar történelem korszakos jelentőségű eseményeit a szülőföldjükön tetten ér-  
hessék. Nyolcan választották ezt a témát /Boródi F. Csik Á,  
Géczy E, Marosi E, Nyiri F, Pál M, Szabó S/, a többség  
Salgótarján vagy a megye történetével foglalkozott, Pintér F.  
pedig a szülőfaluja krónikáját írta meg.

A dolgozatok közös vonása, erénye, hogy az általános politi-  
kai kérdéseket és a tarjáni helyzetet egységben látják, a há-  
boru gazdasági és politikai hatásával egyaránt foglalkoznak.  
Mindezt történelmi dokumentumok elemzésének módszerével old-  
ják meg /kortársak lejegyzett visszaemlékezései, felkutatott tár-  
gyi emlékek fotomásolatai/. A háboru legfőbb politikai hatásáról,  
az ellenállási harcokról mindnyájan írnak, ki részletezőbben, ki  
summázóbban. De dokumentálja mindezt néhány idézet a legjobb  
dolgozatokból: Boródi Ferenc így jellemzi a helyzetet: "A salgó-  
tarjáni munkások szociális helyzete a II. világháboru alatt asze-  
rint változott, hogy a városnak melyik részén laktak. Lakóhelyük  
pedig szorosan kapcsolódott a munkahelyükhöz. Az üzemi koló-  
niák egymástól különálló egységeket alkottak az üzemek körül.  
Nemhiába mondták a háborus évek Salgótarjánjáról, hogy négy  
Salgótarján létezik, az ötödik maga a közigazgatási város." Csik  
Ágnes így ír: "A munkások között a háboru előtt már meglévő  
rétegződés nem csökkent, hanem egyre fokozódott. Az acélgyári  
munkás keresete és körülményei továbbra is jobbak voltak az  
átlagosnál, noha egy szakmunkás ott is az 1937. évi fizetésé-  
nek csupán a 60-70 %-át kapta, de még mindig jobban keresett,  
mint egy bányász. Az acélgyári munkások megtehették eseten-  
ként, hogy a feketepiacon 40-50 p-ős zsirt vegyenek, de a bá-  
nyászok havi 70-150 P-s keresetéből erre nem futotta". Boródi  
Ferenc a segélykérő kérvényeket elemzi.

A gazdasági romlás politikai következményeiről Csik Ágnes ezt  
írja: "A terror fokozódott. A kommunisták ellen koholt vádak  
alapján eljárást indítottak, gyakran egy mosoly is elegendő volt  
ahhoz, hogy valakit internáljanak. A munkásosztály mindig a  
helyzetnek megfelelően fejezte ki ellenállását. Így eljutott a ter-  
melés fékezésétől a hadiüzemek leszerelésének szabotálásán át  
a fegyveres ellenállásáig, a partizánharcig." Géczy Erzsébet kö-  
rültekintően foglalkozik dolgozatában a nógrádi munkások ellen-

álásával, a partizánharc részleteivel s azzal, hogy : "a II. világháborúnak volt egy pozitív hatása is. A háború okozta nyomor a munkásságot öntudatra ébresztette. Ezért találtak termékeny talajra Salgótarjánban az MKP és a haladó munkásszervezetek felhívásai a felszabadulás előtt és után" A felszabadulás utáni demokratikus ifjúsági mozgalmak történetének feldolgozását választotta Michna Ilona és Lantos Julia. Dolgozatuk legfőbb érdeme az, hogy eddig jóformán ismeretlen, gyakran nehezen hozzáférhető források anyagát gyűjtötték össze. A kronológiai elrendezésen kívül árnyaltabb elemzéssel azonban nem tudtak megbirkózni.

### A Bolyai-pályázatok

A 8 témából álló kiírás felöleli a XVI. és XX. sz-i történelmi kor legfontosabb esemény- és gazdaságtörténetét, néprajzi és szociológiai kérdésekre kiterjedő figyelemmel mind a magyar, mind pedig a helytörténet összefüggésében. Sajnos, a beérkezett 7 dolgozat témaválasztása nem tükrözi eléggé a kitűzött témák változatosságát, mindössze négy témáról írnak a tanulók.

A török uralom és hatása megyénk területén témát Nóvé Zoltán III.A és Susán Katalin III.B választotta. Az események elmondásával végigkövetik a török nógrádi utvonulást, majd konkrét adatok vizsgálatával igazolják a nógrádi nép helyzetének romlását.

A két tarjáni üvegyár történetével foglalkozik Béres Margit II.B és Gajzágó Adrienne II.B oszt. tanuló. A kicsit vázlatosra sikerült dolgozatokban az a legizgalmasabb, hogy úgy írnak a kapitalista multról, hogy a mai helyzetben felvillantják a jövő fejlődésének perspektíváját is.

Az életszínvonal alakulása Nógrád megyében a felszabadulás után téma feldolgozására vállalkozott Tóth Éva III.B o. tanuló. A foglalkoztatottság, a nők helyzete, a jövedelem, a kommunális ellátottság, az egészségügyi és kulturális helyzet, a szolgáltatások alakulását elemzi dolgozatában igen színvonalasan.

A történelmi dolgozatokban tükröződő gazdag tárgyi ismeretanyag jelentőségén túl figyelemre méltó a pályázó tanulók érzelmi megnyilvánulása, állásfoglalásuk megfogalmazása is. Érdekesen indokolják a választásukat. Tóth Éva pl. ezt írja: "Közgazdasági pályára készülök, szeretem és sokat foglalkozom a történelemmel,

tanulóknak arra, hogy az egyetemes és a magyar történelem korszakos jelentőségű eseményeit a szülőföldjükön tetten érhessék. Nyolcan választották ezt a témát /Boródi F. Csik Á, Géczy E, Marosi E, Nyiri F, Pál M, Szabó S/, a többség Salgótarján vagy a megye történetével foglalkozott, Pintér F. pedig a szülőfaluja krónikáját írta meg.

A dolgozatok közös vonása, erénye, hogy az általános politikai kérdéseket és a tarjáni helyzetet egységben látják, a háboru gazdasági és politikai hatásával egyaránt foglalkoznak. Mindezt történelmi dokumentumok elemzésének módszerével oldják meg /kortársak lejegyzett visszaemlékezései, felkutatott tárgyi emlékek fotomásolatai/. A háboru legfőbb politikai hatásáról, az ellenállási harcokról mindnyájan irnak, ki részletezőbben, ki summázóbben. De dokumentálja mindezt néhány idézet a legjobb dolgozatokból: Boródi Ferenc így jellemzi a helyzetet: "A salgótarjáni munkások szociális helyzete a II. világháboru alatt aszerint változott, hogy a városnak melyik részén laktak, Lakóhelyük pedig szorosan kapcsolódott a munkahelyükhöz. Az üzemi kolóniák egymástól különálló egységeket alkottak az üzemek körül, Nemhiába mondták a háborus évek Salgótarjánjáról, hogy négy Salgótarján létezik, az ötödik maga a közigazgatási város." Csik Ágnes így ír: "A munkások között a háboru előtt már meglévő rétegződés nem csökkent, hanem egyre fokozódott. Az acélgyári munkás keresete és körülményei továbbra is jobbak voltak az átlagosnál, noha egy szakmunkás ott is az 1937. évi fizetésének csupán a 60-70 %-át kapta, de még mindig jobban keresett, mint egy bányász. Az acélgyári munkások megtehették esetenként, hogy a feketepiacon 40-50 p-ös zsirt vegyenek, de a bányászok havi 70-150 P-s keresetéből erre nem futotta". Boródi Ferenc a segélykérő kérvényeket elemzi.

A gazdasági romlás politikai következményeiről Csik Ágnes ezt írja: "A terror fokozódott. A kommunisták ellen koholt vádak alapján eljárást indítottak, gyakran egy mosoly is elegendő volt ahhoz, hogy valakit internáljanak. A munkásosztály mindig a helyzetnek megfelelően fejezte ki ellenállását. Így eljutott a termelés fékezésétől a hadiüzemek leszerelésének szabotálásán át a fegyveres ellenállásáig, a partizánharcig." Géczy Erzsébet körültekintően foglalkozik dolgozatában a nógrádi munkások ellen-

álásával, a partizánharc részleteivel s azzal, hogy : "a II. világ-  
háborúnak volt egy pozitív hatása is. A. háboru. okozta nyomor  
a munkásságot öntudatra ébresztette. Ezért találtak termékeny ta-  
lajra Salgótarjánban az MKP és a haladó munkásszervezetek fel-  
hívásai a felszabadulás előtt és után" A felszabadulás utáni de-  
mokratikus ifjusági mozgalmak történetének feldolgozását választot-  
ta Michna Ilona és Lantos Julia. Dolgozatuk legfőbb érdeme az,  
hogy eddig jóformán ismeretlen, gyakran nehezen hozzáférhető  
források anyagát gyűjtötték össze. A kronológiai elrendezésen ki-  
vül árnyaltabb elemzéssel azonban nem tudtak megbirkózni."

### A Bolyai-pályázatok

A 8 témából álló kiírás felöleli a XVI. és XX. sz-i történelmi kor  
legfontosabb esemény- és gazdaságtörténetét, néprajzi és szocio-  
lógiai kérdésekre kiterjedő figyelemmel mind a magyar, mind pe-  
dig a helytörténet összefüggésében. Sajnos, a beérkezett 7 dolgo-  
zat témaválasztása nem tükrözi eléggé a kitűzött témák változatos-  
ságát, mindössze négy témáról írnak a tanulók.

A török uralom és hatása megyénk területén témát Nóvé Zoltán  
III.A és Susán Katalin III.B választotta. Az események elmondá-  
sával végigkövetik a török nógrádi utvonalt, majd konkrét adatok  
vizsgálatával igazolják a nógrádi nép helyzetének romlását.

A két tarjáni üvegyár történetével foglalkozik Béres Margit II.B  
és Gajzágó Adrienne II.B oszl. tanuló. A kicsit vázlatosra sike-  
rült dolgozatokban az a legizgalmasabb, hogy úgy írnak a kapita-  
lista multról, hogy a mai helyzetben felvillantják a jövő fejlődésének  
perspektíváját is.

Az életszínvonal alakulása Nógrád megyében a felszabadulás után  
téma feldolgozására vállalkozott Tóth Éva III.B o. tanuló. A foglal-  
koztatottság, a nők helyzete, a jövedelem, a kommunális ellátottság,  
az egészségügyi és kulturális helyzet, a szolgáltatások alakulását  
elemzi dolgozatában igen színvonalasan.

A történelmi dolgozatokban tükröződő gazdag tárgyi ismeretanyag  
jelentőségén túl figyelemre méltó a pályázó tanulók érzelmi meg-  
nyilvánulása, állásfoglalásuk megfogalmazása is. Érdekesen in-  
dokolják a választásukat. Tóth Éva pl. ezt írja: "Közgazdasági  
pályára készülök, szeretem és sokat foglalkozom a történelemmel,

ezen belül is a gazdasági kérdésekkel. Ezért jelentkeztem a Marx Károly KISZ-alapszervezetbe is, amelynek most a titkáraként dolgozom, mert ott főleg politikai és közgazdasági kérdésekkel foglalkozunk. Most, a pályázat írása közben, igen sok új, érdekes problémával ismerkedtem meg, s nem utolsósorban közelebb kerültem megyénk életének a megértéséhez is."

Befejezésül álljon itt Kukely Márton III.A o. tanuló dolgozatának részlete, aki a Bolyai híres temesvári levelének 150 éves évfordulójára írt emlékbeszédében így összegzi gondolatait: "Mit jelent számunkra e név, Bolyai János? Azt hiszem, mindenkiben az villan fel először: iskolánk névadója. A Bolyai név jelkép is, a felfelé törő, alkotó ember jelképe. Korunk rohanó, gyorsan fejlődő társadalmában még sok nagyszerű emberre van szükség. S az embernek még nagyon sokat kell tanulnia, míg lesz belőle valaki. Ennek a tanulásnak egyik lépcsője a gimnázium. Bolyai természettudományos munkát folytatott, s a nevét viselő gimnázium úgy akar maradandót alkotni, hogy igyekszik hasznos embereket nevelni a társadalomnak."

Dr. Fabulya Lászlóné

## A BOLYAI NAPOK TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKÁRÓL

A második nap délutánjának programján a természettudományos ülészak szerepelt. Az elmúlt évekhez hasonlóan most is a szakkörökben elhangzott vagy a pályamunkákból készült előadásokból állt a műsor. A sok előadás lehetőséget nyújtott tanulóinknak arra, hogy a hatásos propaganda eredményeként alaposan megnövekedett nézősereg előtt mutatkozzanak be. A következőkben az előadásokban elhangzott legérdekesebb problémákat szeretném ismertetni.

### BIOLÓGIA

Kovács Erika és Borók Sándor III.B oszt. tanulók Az ember ingerlékenysége, ingerületképzése és ingerületvezetése címmel tartottak előadást. A szaknyelvben otthonosan mozgó

elődő elméleti fejtegetését szemléletesé tette a bemutatott kísér-  
let. Feszülten figyeltük a TV-képernyők előtt a békapreparátum  
rángását és az oszcilloszkóp sugárnyalábjának kitérését.

A biológia és a gyakorlati tudományok kapcsolatáról beszélt  
két negyedikes tanuló, Bodnár Béla és Csonka Csaba. Szem-  
léletesen magyarázták el a nehezen érthető problémákat, és mélt-  
án arattak sikert, Bodnár Béla dolgozata, amellyel az OKTV  
második fordulójára is bekerült, a "Vírus - rák - gyógyítás" kér-  
désével foglalkozik. Hadd szolgáljon izelítőül egy kis részlet  
a dolgozatából:

"A rák keletkezésében többféle tényező vagy külön-külön, vagy  
együttesen játszik szerepet. Elméletileg négy nagy csoportra oszt-  
hatók azok az anyagok, vegyületek, ártalmak, egyszóval hatások,  
amelyek rákot idézhetnek elő."

Az első a fizikai hatás, a második valamilyen kémiai  
anyag hatása, a harmadik a szervezet megváltozott immunáll-  
pota, a negyedik tényező a biológiai képződmény. Az utóbbiba  
tartoznak a hormonok, az antigének és a vírusok.

A vírusokat kb. 60 évvel ezelőtt "fogták gyanuba" rák-  
keltéssel. Elsőnek 1957-ben a polyoma, majd 1961-ben az SV  
40 jelzésű vírusok bizonyultak állatokban rákkeltőnek. Később  
melléjük sorolták be többek között az EB vírust is.

Az EB vírus két betűje két kutatónak, Epsteinnek és  
Barnak a nevét jelzi. Ha emberek ezzel a vírussal fertőződ-  
nek meg, szervezetükben kialakul az egyébként ártalmatlan  
Pfeiffer-féle mirigyláz. Trópusi bennszülöttekben sikerült meg-  
találni az EB vírust. Ezek az emberek nem betegedtek meg  
könnyű mirigylázban, de ha maláriával fertőződtek, nagy nyaki  
duzzanatokkal járó, rosszindulatu nyirokdaganatuk (Burkitt-tumor/  
keletkezett. Ez a daganatfajta Afrikában jól körülhatárolható te-  
rületeken található csak meg. Az EB vírus tehát az egyik eset-  
ben viszonylag ártatlan betegséggel, máskor viszont rosszindu-  
latu nyirokdaganatok keletkezésével jár, az esetek többségében  
azonban egyáltalán nem okoz betegséget.

A Burkitt-daganatból származó sejtek tenyésztése adta meg a  
jelenség magyarázatát. A tenyésztésben az EB-vírusra jellemző  
antigén mutatható ki, s ugyanez az antigén található meg a Pfeif-  
fer-féle mirigylázban szenvedő betegek fehérvérsejtjeinek te-

nyészetében is. Ez közvetett bizonyítéka annak, hogy két egymástól, kimenetelében gyökeresen különböző betegséget egyazon vírus hoz létre a másként reagáló szervezetben."...

... "Az ember rosszindulatu daganatainak többségében a mai vizsgáló módszerekkel vírus még nem mutatható ki, de szerepe közvetve már nem egy esetben bebizonyítható. Ma még, óvatosságból, csak ezt a kisebb csoportot tekintik vírus okozta daganatoknak. Az ember rákbetegségének viruseredetével kapcsolatos ismeretek kétségtelenül sokkal szegényesebbek, mint azok, amelyek az állatvilágból származnak. Ennek erkölcsi okai is vannak. Állatkísérletekben rendszerint döntő bizonyíték, hogy valamely daganat sejtmentes /de vírust nyilván tartalmazó/ születésével az azonos állatfajt lehet megbetegíteni. Efféle kísérletek emberek között semmiképpen sem képzelhetők el. Másképpen kell megerősíteni az állítást, hogy az ember rákja is vírusokozta sejltranzformáció következménye! Ilyen bizonyíték pl., hogy az SV 40 jelzésű vírussal emberi sejtekből álló szövettényészetekben szabályszerű sejltranzformációt lehet létrehozni. A sejtekben bekövetkezett alaki elváltozásokon kívül perdöntő bizonyíték a rákkeltésre, hogy a szövettényészet sejtjei között megszűnik az összekapcsolódás, ugyanugy, mint a ráksejteknél. Rákos daganat esetében ebből következik az, hogy a ráksejt kiválik eredeti szöveti környezetéből, és a nyirok- és vérerek útján, esetleg a sejtek közötti réseken továbbterjed és áttétet alkot. A szövettényészetben transzformált sejtekből /emberi sejtekből/ egyébként maga a vírus eltűnik, de a rákosan osztódó sejtekben megjelölhető nyomain a már említett antigén formájában."

## FÖLDRAJZ-CSILLAGÁSZAT

Barabás György III.C osztályos tanuló a térkép fejlődését mutatta be. Előadásának érdekessége egy régi és egy új Afrika-térkép összehasonlítása volt.

Pásztor József, a Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola IV.E osztályos tanulójának személyében először köszönthettünk vendég diákelőadót az ülésszakon. Előadásában a világűr érdekességeiről beszélt, miközben a nézők csillagképek, ködök és galaxisok színes diáiban gyönyörködhettek.

## MATEMATIKA

Andó Jenő III.A osztályos tanuló négy ókori görög probléma megoldásával foglalkozott, Maróthi Györgyről emlékezett meg Szuchacsev Vladimir II. A oszt. tanuló:

"Beszámolómmal egy sorozat kezdődik, amely a Bolyaiak előtti nagy magyar matematikusok életét és munkásságát mutatja be". Ezután a XVII. században élt tudós eredeti tankönyvéből mutatott be egy-egy jellemző példát.

Márton Károly és Zsivera Zsolt II. A osztályos tanulók példákön mutatták be a matematika gyakorlati alkalmazását.

## FIZIKA:

Az ülészak fizikatörténeli előadása Kandó Kálmán életét és munkásságát ismertette, HORVÁTH SÁNDOR I.A oszt. tanuló dia- képekkel illusztrálta előadását.

Hanginterferenciát állított elő kísérleti eszközével NAGY ÁRPÁD III.A. Jól észlelhetővé és kimérhetővé tette a térbeli erősítési és gyengítési helyeket.

BUTKAI ISTVÁN és HALÁPI JÓZSEF III.A oszt. tanulók a fizikai fénytán fejezeteiből mutattak be kísérleteket. A televízió képernyőjén lehetett megfigyelni a különféle képen előállított fényelhajlási és interferencia jelenségeket.

A fény elektromágneses természetét igazolta Michael Faraday 1846-ban elvégzett híres kísérlete, amellyel Maxwell elméleti eredményeit igazolta. Ezt az ún. Faraday - effektust és a Kerr-effektust mutatta be SZABADOS LÁSZLÓ IV. A oszt. tanuló előadásában és kísérletével.

Néhány gondolat az előadásából:

"Maxwell elméleti eredményei alapján feltételezte, hogy a fény is elektromágneses hullám, hiszen Maxwell idejében már ismertek voltak a fényelhajlási és interferencia jelenségek.

Ez a feltételezéshez a kísérleti alapot Faraday francia fizikusnak kísérlete adta. Ennek eredménye a fizika történetébe Faraday-effektus néven vonult be. Ez a fény polarizációs síkjának mágneses térben történő elfordulását jelenti."

Faraday a polarizálatlan fényt visszaverődéssel tette polárossá.



Az így sarkított fényt erős mágneses térbe helyezett, optikailag aktív anyagon vezette keresztül. Az anyag optikailag aktívá tételéhez szükséges az erős mágneses tér. A polarizáció síkjának elfordulása egy újabb polarizációval mutatható ki. Ez utóbbi polarizáló eszköz az analizátor. Az analizátor beállítása úgy történik, hogy amikor zérus a mágneses tér, akkor az analizátoron ne jusson át a fény, tehát a polarizátor és analizátor polarizációs iránya merőleges legyen egymásra. A mágneses tér felépülése után a fény polarizációs síkja elfordul, ezért fény észlelhető az analizátor mögött.

A Faraday kísérlethez hasonló a Kerr-kísérlet, melynek eredménye a Kerr - effektus. Ez kimutatja, hogy a fény polarizációs síkja elektromos térben is elfordul.

Itt az előző kísérlet mágneses tekercse és optikailag aktív anyaga helyén un. Kerr - cella van. A fény polarizációs síkjának elfordulása a cellában lévő elektródákra kapcsolt feszültség által keltett elektromos tér hatására jön létre. A küvetében lévő folyadék az E tér hatására polarizálódik, és kétfősen törő közeggé válik. Az ezen áthaladó lineárisan poláros fény elliptikusan polarizált lesz.

A jelenség a Faraday kísérletben észleltéhez hasonló, "

Az atom-modellek kialakulásának történetét tekintette át, valamint az elemi részek birodalmába vezetett HAJCZINGER GYÖRGY és SZÓCS GYULA III.A-s tanulók előadása.

ZIMONYI TÜNDE III.A - Az atomenergiának békés célokra való felhasználásáról szóló dolgozatának érdekes része volt az első atomreaktor beindításának felidézése:

"Egy fedett teniszpályán építették fel az első atommáglyát. Uránium- és grafitrétegeket helyeztek egymásra.

A máglya körül egy öttagú "öngyilkos brigád" foglalkozott. Ezek azt a nem mindennapi feladatot kapták, hogy ha a máglya "megszalad", hirtelen melegezni kezd, akkor a neutronokat elnyelő kadmiummal fékezzék meg a reakció.

Egy WEIL nevű fiatal fizikus állt az atommáglya előtt, hogy Fermi utasításának megfelelően a kadmium rudat kihuzza, vagy betolja a máglyába. Ha benne van, a neutronokat elnyeli, és a láncreakció nem indulhat meg. Fermi utasította, hogy a rudat huzza kifelé. Egy műszer papírszalagra jegyezte a neutronsu-

gárzás erősségének változását. A folyamatot 28 percig figyelték Tábla hirdeli ezen a helyen:

1942. dec. 2-án itt indult meg a világon először az önfenntartó láncreakció. Ezzel elkezdődött a nukleáris energia szabályozott felszabadítása.

Ez a felirat az atomkorszak születési bizonyítványa.

Persze hosszú volt az út, amíg ettől a még háborus célokra szolgáló kísérlettől eljutottak az ipari energiákat termelő reaktorok építéséig. A világ első atomerőművét – amely tehát a hálózatba táplálja a benne termelt villamosenergiát – a Szovjetunióban 1954. június 27-én helyezték üzembe.

Végül:

Joliot Curie "a francia atommáglya atyja" A következő nyilatkozatot adta a L<sup>3</sup> Humanité munkatársának 1948-ban, amikor megépült az első francia atommáglya, amelyet Zoénak neveztek el. /Zoé görög szó, életet jelent/

– S miért nevezték el az életről? – kérdezte a riporter.

– Mert az atomrombolás szó a francia átlagemberben a pusztítással, az iszonyattal egyenlő. Ha azt mondom: atom, a világon mindenkinek a hirosimai gomba alakú felhő jut az eszébe.

Nekem nem! S azt akarom, hogy másoknak se. A mi Zoénk az életet akarja szolgálni.

– Egyszóval az atomenergia nemcsak az atombombát szolgálja?

– Most már nem – feleli Frederic. – Most már megnyílt az út affelé, hogy az atomban rejlő erőt, az atomenergiát, békés célokra használják fel."

A longitudinális hullámok terjedési sebességének mérésére adott egy módszert BOZVÁRI JÓZSEF III.A oszt. tanuló. Egy eszközt készített, amelynek segítségével a vasban haladó longitudinális hullám sebességét lehet meghatározni.

A mágneses tér erővonalainak szemléltetésére tervezett és készített eszközt FÖLDESI LÁSZLÓ III.C oszt. tanuló. Apró mágneses dipólisokat helyezett két egymáshoz rögzíthető plexilap fészkeibe. Ezek a könnyen mozgó mágneses pólusok az erőtér irányába beállva mutatják annak kialakulását. Írásvelítővel kivételve egyszerre egy egész osztály szemlélheti a jelenséget.

/ Herold Lászlóné /

Vadkerli Mária II. A oszt. tan. így kezdte előadását: "A tanév folyamán - laboratóriumi gyakorlatok alkalmával - gyárakba, üzemekbe is ellátogattunk, Legutóbb Zagyvarónán az Ötvözetgyárban voltunk. Ezután ismertette a gyár termékeit és az alkalmazott eljárásokat. Előadása csúcspontját a vas előállítását bemutató kísérlet jelentette. A vakító fehéren égő magnézium és a lecsöppe-nő vörösen izzó vas látványa mindenkit legyűgözött, s az ülés-szaknak izgalmas befejezést adott.

A természettudományok gyakorlatban való alkalmazásával három előadás foglalkozott, Ferkó Attila II.D oszt. tan. Salgótarján és környéke levegőszennyezettségének problémáit vizsgálta. "A belső-égésű motorok és a környezetszennyezés" c. előadásában Dévényi László IV.A oszt. tan. azokról a kísérleti motorokról számolt be, melyektől a szakemberek az élő szervezetre káros anyagok kiküszöbölését remélik.

"Az ősember barlangjától a Sidney-i operaházig" ezt az izgalmas címet adta Tóth Zoltán III.A oszt. tan. előadásának, amelyben azt kutatta, hogy az egyes történelmi korszakok milyen új problémák megoldását hozták az építészet történetében. Előadását sok, szép saját készítésű reprodukcióval illusztrálta. Az ókori Róma építészetét így jellemezte: "A rómaiak az építészet első mesterei. Az etruszk nép hagyományai táplálták kezdetben a római műveltséget. Később, a görögök leigázása után erősen kezd érvényesülni a görög hatás. Az etruszkok legfontosabb építőeleme a boltozás fejlett technikája. Ennek átvételén alapult a rómaiak építésze. A kezdetben érvényesülő görög hatás átvette a görög oszloprendszert. Az oszlopokat azonban boltívvel hidalták át, és szervesen kapcsolták a gerendás szerkezetekkel. A legkülönbözőbb épületti-pusokat produkáltak. Nagyon jelentősek voltak a má már romokban heverő, egykor középületekben gazdag fórumok. Lakóházuk görög minta után készült: oszlopos udvar köré épített szűk szobák egy vagy két gerendatávolságot hidaltak át. Az egyik legszebb, legjellemzőbb alkotásuk a római Pantheon. Világosan kitűnik, hogy több boltozati ívet kapcsolnak egymáshoz, és így alakul ki a kupola. A fődémelemek súlyát a kis ívek vezetik át a nagyobb kupoláivra, ez pedig oszlopokra támaszkodik. Így hatalmas kupolákat tudnak szerkeszteni, ezáltal nagy tereket lehetett befedni."

A közönség elé lépő tanulókon kívül meg kell említeni azoknak a műszakiaknak a nevét, akik az erősítők, diavetítők, vagy írásvetítők mellett dolgozva hozzájárultak a Bolyai- napok sikeréhez: Bócsó Gyula, Boródi Ferenc, Bózvári József, Bulkai István, Gordos Gábor, Halápi József, Hollandi István, Klagyivik János, Lórik Tibor, Marcsó Zoltán, Nagy Árpád, Nagyfejeő István, Somoskői János, Timár József, Zsivera Zsolt.

Herold Lászlóné

Gonda István  
III. A

### A KONZULTÁCIÓK SZEREPE A MATEMATIKA- TANÍTÁSBAN

Az 1973/74-es tanév sok örömet és gondot hozott mind a tanulóknak, mind a pedagógusoknak. A túlterhelés csökkentéséül szolgáló rendelkezéseket mindnyájan örömmel fogadtuk. De azonnal jelentkezett a gondja is, hogyan lehet mindezt a lényeg csorbitása nélkül végrehajtani. Az új szemlélet azt kívánja a tanulóktól, hogy öntudatosan tudjanak élni a kapott új lehetőségekkel, a nagyobb szabadsággal. A tanár számára pedig feladatként jelentkezik azoknak az új módszereknek az alkalmazása, amelyekkel ezt a tudatosodást elősegíti.

Iskolánkban az új módszerek keresésének és alkalmazásának egyik útja a konzultációk rendszere. Ennek lényege az, hogy ez egy szabadabb, kötetlenebb, a tanítási órán kívüli tanulási forma, amelyben a tanulók önművelési igényüket kielégíthetik. A szaktanteremben minden délután "ügyeletet tart" egy-egy szaktanár előre megállapított, a tanulókkal is közölt rend szerint. A diák tehát bármelyik napon bemehet a szaktanterembe konzultációra. A megvalósulás során az új rendszer egyre kedveltebbé vált. Kezdetben csak a berendelt tanulók jelentek meg egy-egy délután, később azonban már önként is jelentkeztek problémáikkal; viszonylag rövid idő alatt megértették a dolog lényegét. Megjelentek a

konzultáción azok, akiknek hiányzás miatt kiesésük volt a tanult anyagban; lejött a tanulószobáról két-három olyan tanuló, aki éppen megakadt a matematika feladat megoldásában; "beugrott" az a diák, aki egy-egy tételt nem tudott biztosan, és segítő gondolatot kért vagy esetleg helyeslést a már elért eredményhez. Szólni kell azokról a tehetséges tanulókról is, akik szívesen fognak hozzá nehezebb matematikai vagy fizikai problémák megoldásához, s ebben egy kis irányításra, biztatásra van szükségük. Egy-egy ilyen kis csoport a szaktanáruk vezetése mellett a konzultációk során vagy gyakran még utána is baráti légkörben beszélte meg az egyéni tanulmányok során felvetődött problémáit, meghallgatta egymás véleményét, új ötletekkel, új problémák felvetésével kölcsönösen inspirálta egyik a másikat.

Az újszerű konzultációs rendszer megvalósulásának első éve volt ez az esztendő. Nyilvánvaló, hogy problémák is jelentkeztek a gyakorlatban. Az egyik abból az ellentmondásból fakadt, hogy mivel elvileg mindenki igénybe veheti ezt a konzultációs lehetőséget, s a tanulók megkedvelték ezt a tanulási formát, s éltek is az alkalommal, a létszám túlzott megnövekedése és a megjelent tanulók különböző szintű igénye az itt, ebben a formában feltétlenül szükséges egyéni foglalkozás rovására ment. Ennek az ellentmondásnak a feloldása lenne a jövő évi feladatunk. Szervezési kérdésekben tudunk segíteni, de az objektív nehézségekből fakadó problémákat sajnos, nem tudjuk teljesen megoldani.

A konzultációkon kívül más lehetőségeket is biztosítottunk tanulóinknak egy-egy célfeladat megoldása érdekében. Az érettségi vizsgára való felkészülést segítette a IV. osztályosok számára a heti egy órában megtartott érettségi előkészítő. Ezek a foglalkozások osztálykeretben folytak, a részvétel önkéntes volt. A tapasztalat szerint sokan rendszertelenül vették igénybe, vagy önként távol maradtak, sajnos, a leggyakrabban éppen azok, akiknek a legnagyobb szükségük lett volna rá.

A fizikai dolgozók III-IV. osztályos gyermekei számára 4 csoportban u.n. "egyetemi felvételi előkészítő" indítottunk az el-

mult tanévek kialakult gyakorlata szerint. A csoportok minden héten 3 órás foglalkozást tartottak, ahol felváltva oldottak meg matematika vagy fizika példákat. A IV. osztályosoknak dr. Peák Istvánné 36 óra matematika, Tuba Gáborné 36 óra fizika, Molnár Györgyné 15 óra matematika, Molnár György 9 óra fizika foglalkozást tartott. A III. osztályosokkal Antal Gáborné 33 órában és Herold Lászlóné 27 órában fizikával, illetve Kővári Tiborné 24 órában és Jónás József 33 órában matematikával foglalkozott. A tanév elején kialakult csoportok közül megszűnt egy negyedikes csoport Molnár Gy. távozása és Molnár Györgyné betegszabadsága miatt, ezek a tanulók más csoport munkájába kapcsolódtak be. Sajnos, a harmadikos tanulók közül nem mindenki élt a számára nyújtott lehetőséggel. Akadt lemorzsolódó pl. Nándori, akadt rendszertelenül járó pl. Dolnegó. Ezek komolytalansága azonban nem befolyásolta az igyekvő, felelősséggel dolgozó tanulókat /Sári J. Molnár I. Fancsik M. Kiss K./

Az idei tanévben többféle lehetőség biztosításával törekedtünk arra, hogy tanulóink megtalálják a számukra legmegfelelőbb tanulási formát. Hisszük, hogy jó úton járunk, igyekezetünkkel, munkánkkal az új iskola megvalósítása felé haladunk,

Antal Gáborné

a matematikai munkacsoport vezetője

## A MATEMATIKAI SZAKKÖRÖK MUNKÁJÁRÓL ÉS A TANULÓK

### VERSENYRE VALÓ FELKÉSZÍTÉSÉRŐL

A szakkörök célja a tanulók érdeklődésének felkeltésén túl az volt, hogy segítséget nyújtson a tananyag mélyebb megértéséhez, foglalkozzon a tananyaghoz kapcsolódó, de tanórákon nem tárgyalt anyagrészekkel, és nem utolsósorban az is, hogy különböző versenyfeladatok megoldásán és diszkusszióján keresztül versenyekre készítse fel a tanulókat,

Matematikából minden évfolyamon működött szakkör:

az első évfolyamét	Antal Gábor,
a második évfolyamét	Dr. Peák Istvánné,
a harmadik évfolyamét	Jónás József,
a negyedik évfolyamét	Kapás Józsefné vezette.

A szakkörök tagjait zömmel a matematika szakosított tantervű osztályok tanulói alkották, de a szakköri tagok között voltak a matematika iránt érdeklődő és tehetséges, más osztálybeli tanulók is.

Az első évfolyam szakköre 18 taggal működött. Célja elsősorban a feladatmegoldó készség fejlesztése volt. A tantervi anyaghoz kapcsolódva oldottak meg összetett feladatokat, versenyfeladatokat. Ezek megoldása segítette versenyre való felkészülésüket is. A szakkör tanulói szép eredményeket értek el a tíz fordulóból álló Bolyai János matematikai háziversenyen.

A második évfolyamon 19 taggal működött a szakkör. A versenyfeladatok megoldásán kívül a kombinatorikát dolgozták fel a tanulók, tanulói kiselőadások formájában. Az egyes előadások után feladatok megoldásában alkalmazták frissen szerzett ismereteiket. A Bolyai Napokra három előadással készültek: Szuchacsev Vladimir Maróthi György munkásságáról, Zsivera Zsolt egy gráfelméleti problémáról, Márton Károly pedig a valószínűségszámítás egy gyakorlati alkalmazásáról tartott előadást. Ez utóbbi kettő jó példa volt arra, hogy megmutassa a matematika közvetlen gyakorlati hasznosíthatóságát.

A harmadik osztályosok 12-en voltak. E szakkör is a versenyfeladatok megoldásán és a versenyre való felkészítésen túl a tanulók önálló munkájára, kiselőadásaira épült. A következő témákat dolgozták fel: paradoxonok a matematikában, megoldatlan matematikai problémák, elemi geometriai feladatok megoldása vektorok segítségével, logikai feladatok. A szakkör tagjai közül Andó Jenő a második témából tartott jól sikerült előadást a Bolyai Napokon.

A negyedik évfolyam 14 szakköröse főképpen versenyfeladatokat és felvételi feladatokat oldott meg. Ez utóbbi rendkívül hasznos volt továbbtanulásuk szempontjából.

Mind a négy évfolyam foglalkozásainak nagy részén versenyfeladatok megoldása szerepelt, a matematikai versenyekre való felkészülés folyt. Az első két évfolyamon az elmúlt évek Arany Dániel matematikai versenyének feladatait, a két felső évfolyamon pedig az OKTV feladatait oldották meg a tanulók. A felkészülést segítette az iskolában folyó Bolyai János feladatmegoldó verseny is, amely 10 fordulóból állt és lényegében az egész tanévben folyamatos munkát biztosított. A különböző matematikai versenyekre a tanulók igen lelkesen és szorgalmasan készültek. A szaktanárok által javasolt szakkönyvekből, példatárakból rendszeresen oldottak meg feladatokat, szabad idejükben sokat foglalkoztak matematikai problémák megoldásával. A tagozatos osztályokban a tanítási órákon is sok lehetőség volt nehezebb, összetettebb, versenyre való felkészítést szolgáló feladatok tárgyalására. Mindezek szép eredményt hoztak. Az első és második évfolyam 45 tanulója indult az Arany Dániel matematikai versenyen. Öt tanuló dolgozata jutott tovább és két tanulót a második fordulóra is behívtak. Az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen matematikából 36 tanuló indult. Közülük 12 tanuló dolgozata jutott tovább és a második fordulóra 3 tanulót hívtak be.

Az elért eredményektől függetlenül minden tanuló értékes, hasznos munkát végzett a szakkörökben, olyan gyakorlatra tett szert a feladatok megoldásában, amelyet későbbi tanulmányaiban mindig felhasználhat.

Dr. Peák Istvánné

## A BIOLÓGIA SZAKKÖRÖK MUNKÁJÁRÓL, A PÁLYAMUNKÁK-

### BÓL

A nagyszámú jelentkezésre való tekintettel két biológia szakkört indítottunk ez évben. Külön az első és másodéves, ill. a harmadikos és negyedikes tanulók részére. A szakköri tagok két munkacsoportban: növényteni és akvarisztikai csoportban dolgoztak a szakköri foglalkozások időpontjától függetlenül.



Munkájuk a már előző években kialakított "élő biológiai kabinet" gondozása volt: növények ápolása, szaporítása, halak etetése, akváriumok kezelése, ill. pontos feljegyzések készítése az egy-egy heti ügyeleti munkájukról. A gyerekek munkáját a szaktanárok irányították, segítették.

Az elsős és másodikos tanulók szakköri foglalkozása inkább gyakorlati jellegű volt, de munkájukon keresztül bőven volt lehetőségük új ismeretek szerzésére is. A szakköri tagokkal együtt összeállított munkaterv fő feladatai közé tartoztak:

- a szertár anyagának feldolgozása /rovar- és növénygyűjtemények rendezése/
- mikroszkópizálás, növénytani metszetek készítése
- az éves munka befejezéséül egy 5-8 oldalas kis dolgozat elkészítése

Novák Judit II. D osztályos tanuló szakköri dolgozatának címe: Tulipa- tulipán. Ebből a dolgozataból idézem a következő részleteket: "A tulipánfajok eredeti hazája Kisázsia. A XVI. században már Hollandiába is eljutott ez a virág, 1634-37 között a tulipán lett a legfontosabb kereskedelmi áru. A tulipán ára esztelen magasra szökött. Egy molnár egyetlen tulipánhagymáért a malmát adta cserébe. Egy francia fiatalember el volt ragadtatva, amikor hozományul egy ritka tulipán hagymáját kapta. Ez a tulipán a Mariage de ma fille /Lányom házassága/ nevet kapta. A Vine le Roie egy darabjáért szerződésileg a következőket fizették: 2 kocsirakomány buza, 4 kocsirakomány rozs, négy hizott ökör, 8 süldő malac, 12 juh, 2 hordó bor, 2 tonna vaj, 1000 font sajt, 1 bála ruhaanyag és 1 ezüstserleg." De Franciaországon és Törökországon is végigsöpört a tulipánőrület - olvashatjuk tovább a dolgozatában. Az érdekes bevezető után a tulipán morfológiájának leírása következik, majd dolgozatát a szakköri foglalkozásokon készült növényi metszetek rajzaival fejezi be.

A harmadikos és negyedikes tanulók szakköri foglalkozása elméleti jellegű volt. A szakirodalom forgatásával bővítették, mélyítették ismereteiket, ill. felkészültek a Bolyai-pályázatokra és az OKTV-re. A Bolyai-pályázatokon természetesen már másodikos tanulók is indultak.

Öt tanuló választotta "Az életet mentő vér"-t pályázati munkája tárgyául. Sok-sok tényanyagot dolgoztak fel munkájukban, mellyel bizonyítják, hogy a vér valóban életet menthet. E témával foglalkozott Szabó Ágota II. B osztályos tanuló is. Dolgozatának bevezetőjében olvashatjuk a következő sorokat:

"Az évszázadok folyamán állandóan változott az emberek fel fogása a vérről. 2000 évvel ezelőtt pl. Ovidius római költő "Átváltozások" című munkájában leírja, hogy a mondabeli Medea meg akarván fiatalítani öreg apósát, Aesont, kifolyatta nyaki erepől az elaggott, elhasznált vért, s helyette fiatal ember vért vezetett be az érbe."

A XX. század elejéig érthetetlen volt, hogy miért okozta a vérátömlesztés az egyik ember halálát, míg a másoknak gyógyulást hozott. E problémát Landsteiner osztrák orvosnak sikerült megoldania a vércsoportok felfedezésével. Landsteiner mutatta ki, hogy az emberek 4 vércsoportba sorolhatók vörösvérsejtjeik antigén és szérumuk agglutinin tulajdonságai alapján. Felfedezéséért csak késve, 1930-ban kapott Nobel-díjat." A dolgozat a következő sorokkal fejeződik be: "Az életet mentő vér a gyógyítás nélkülözhetetlen eszközévé, egyik legfontosabb gyógyszerünké vált. Minden más gyógyszertől abban különbözik, hogy gyógyszergyárban nem állítható elő, csak az egészséges emberek ajándékozhatják beteg társaiknak."

Ferkó Attila II. D osztályos tanuló "Környezetünk károsodásai"-ról ír dolgozatában,

A bevezetőben az urbanizáció ártalmassá vált következményeire hoz példákat:" A környezet általános elszennyeződése főleg az iparilag fejlett országokban öltött fenyegető mértéket. Elrettentő példa erre a Ruhr folyó, amelynek teljes vízhozamát kis vízállás idején a Rajnába való betorkollásig négyszer használják fel ipari célokra. Ezért gyakorlatilag szennyvizcsatornává vált. Az USA-ban jelenleg a teljes édesvíz-készlet 80 %-át a szennyezések felhígítására ill. elszállítására használják. New York részére 220 km-ről, Los Angeles részére pedig több mint 350 km távolságról szivattyúznak vizet, mivel a városok közvetlen környezetében szennyezésmentes víz már nem található"

A továbbiakban Salgótarján környezetvédelméről olvashatunk a dolgozatban. Ezek után táblázatban és grafikonon tünteti fel az 86.

acélgyár, öblösüveggyár, süküveggyár és Salgó környékének levegőszennyezettségét. Kitér még dolgozatában a szennyeződés hatására bekövetkező biológiai károsodásokra is, majd munkáját a következő sorokkal fejezi be:

"A talaj-, víz- és levegőszennyeződés napjainkban olyan méreteket öltött, hogy a katasztrófa csak az emberiség összefogásával kerülhető el. Környezetvédelem = egészségvédelem!

Ember, vigyázz környezetedre!"

Kertai Józsefné

### KULTURÁLIS RENDEZVÉNYEINK

"... a költő tüzliliomot ültet a lét szívébe. Elmondja a világot és meg akarja változtatni a világot. A jóság küldötte ő. Az élet énekese és társa a halálnak. Énekel, amíg száját be nem tömi a föld. És mindenkinél jobban vágyódik a szabadságra és a szeretetre." Juhász Ferenc magas hófokú vallomása a költészetről inspirál és kötelez. Ennyi erő, szín és szépség arra való, hogy közkinccsé váljék, hogy e tiszta forrásból merítsen mindenki. Aki arra vállalkozik, - egy-egy közösség vagy az Irodalmi Színpad Stúdió - hogy valamilyen alkalomból az egész Intézet nyilvánosságára lépjen, és hogy érdeklődés fogadja azt, amit közölni kíván, annak sohasem szabad nem gondolnia Juhász Ferenc ars poeticájának fenti soraira.

Mert mi is a kulturális rendezvények hivatása egy intézet életében? A közös esztétikai élmények, az ünnepi alkalom sajátos atmoszférája szinte varázslatot jelentenek. A hely - az iskola aulája és a "karzat" - ugyanaz, mint máskor, - de mégsem. Tanárok, gyerekek sem mások, de most nem munkaruhák és iskolaköpenyek vidám tarkasága, hanem a sötét és fehér ünnepélyes színei fogadják a szemlélőt. Nincs zsivajgás, mint máskor, és a már második éve felhangzó Szignál hangjaira tisztelgő vigyázzállás jelzi egy MÁS kezdetét. A hétköznapitól eltérőét.

Ezek az ünnepi alkalmak - természetesen együtt a mozgalmi és sportélet rendezvényeivel - egyékvácsolják egy nagy

közösség minden tagját. Utána órákon vagy napokon át ezekről beszélnek gyerekek-felnőttek. Az elsősökre az ujság erejével hatnak az ünnepi rendezvények, a felsőbb osztályosok az előző éviakra is emlékeznek, hasonlítgatnak, vitatkoznak róluk, Ott munkál bennük sokszor anélkül, hogy ez tudatos volna.

A kulturális rendezvények kronológiai sorrendjét követi beszámoló, természetesen kitérve arra is, milyen sokszínű - a témától, az ünnep jellegétől stb. függően - volt idei programunk mind a rendezők, mind a szereplők, előadók szempontjából.

Tanévnyitó ünnepélyünket az tette emlékezetessé, hogy ekkor került sor fizika-laborunk ünnepélyes átadására is, mely a BRG-vel kötött szocialista szerződés szellemében az üzem patronálásával készült el. A tanév során a labor berendezése segítette diákjainkat a tanulásban.

Hagyományainkhoz híven októberben avattuk bolyistává új elsőseinket. A műsort a IV.B osztály tanulói adták, Szolnoki Ildikó köszöntötte az elsős diákokat, akiknek nevében Bodnár Zoltán I. B osztályos tanuló válaszolt.

Intézetünk vers- és prózamondó versenyét fennállásunk óta mindig nagy érdeklődés fogadja. Minden évben arra törekszünk, hogy egy központi gondolat vagy írói-költői évforduló tudatosítását ill. minél színvonalasabb ünneplését valósítsuk meg.

Csokonai Vitéz Mihály születésének 200. évfordulója nagy esemény volt hazánk kulturális életében. Ehhez a nagyszerű évfordulóhoz kívánt csatlakozni a magyar munkaközösség, amikor kijelölte a kötelező előadásra szánt két művet: Juhász Ferenc Csokonai című félelmetesen szép írásának részletét, ill. Tóth Árpád Invokáció Csokonai Vitéz Mihályhoz című csodálatosan szép impresszionista versét. Mindkettő alapos elgondolkoztatás arról, hogy mit jelent az utókornak a "szent előd". A szabadon választott verseket Csokonai életművéből keresték ki a versenyzők, ki-ki egyéniségének, érdeklődésének megfelelően. Fodor Zoltán III.D osztályos tanuló nyitotta meg a versenyt, bevezetőjében Juhász Ferenc Csokonaijának néhány szép gondolatát idézve: "Ugy énekel, mint a mesebeli madár: a tövis egyre mélyebben a bögyébe furódik, de ő énekel csodálatosan ... Az ő költészete a mi emberi szivünk fölszabadítása". Az első három helyezett értékes

88,

könyvjutalomban részesült - Lantos Julianna IV.C, Szabó Szilvia II.C, Hangonyi Melinda I.B osztályos tanulók - a többiek, további három helyezett, szintén könyvet ill. oklevelet kaptak.

November 3-án az iskolarádióban a II. A matematika-kémia tagozatos tanulóinak lelkes csoportja emlékműsort adott iskolánk névadója, Bolyai János zseniális felfedezéséről, melyet apjának a fenti keltezéssel a következő hires szavakkal fejezett be: "A semmiből egy új, más világot teremtettem".

Néhány nappal később a Rudas László-alapszervezet rendkívül érdekes, tartalomban és formában újszerű megemlékezése sokáig emlékezetes marad az Intézet növendékeinek, tanárainak. November 7-re, a NOSZF évfordulójára emlékeztek. A modern technika - magnó, diavetítő - segítségével idézték fel az ünnep jelentőségét, azt, ahogyan a ma fiataljában, felnőttjében él. Módszereiket - alapszervezetük lényegéből fakadóan - a közéletiség jellemezte. Hosszas előkészítő munkával kutatták a város különböző korú, különböző rétegeket képviselő lakóinak gondolatait, érzelm-megnyilvánulásait November 7-ről. Az újszerű rendezéshez tartozott az is, hogy az aulában nem a megszokott formában, hanem félkörben, mint az amfiteátrumban, ülve-állva helyezkedett el a hallgatóság.

Nem mondhatjuk, hogy az első félév nem bővelkedett programban. Megtisztelő meghívást kaptunk Sarlócska Ernő professzor úrtól, aki iskolánk szellemi arculatának, az igazi Bolyai-kultusznak kialakításában sok segítséget nyújtott, a Hazafias Népfront által szervezett Bolyai János emlékműsorban való közreműködésre. December 12-én a Magyar Tudományos Akadémián jeles tudósok méltatták nagy névadónk tudományos eredményeit, és kiváló művészek tolmácsolták Bolyai János kedvelt hegedűdarabjait ill. életének érdekes eseményeit. Itt kapott szerepet iskolánk két tanulója, Boródi Ferenc IV. A és Bodnár Zoltán I.B osztályos tanuló, aki Bolyai emlékirataiból olvastak fel részleteket, szép sikerrel. Nagy örömünkre szolgált az is, hogy 30 diákunk, főleg az I.A és a II.A osztály tanulói is megjelenhetett az Akadémia dísztermében.

December hónap jelenti a naptári év, az első félév végét, és jelenti a IV. évfolyam figyelmeztetését az elkövetkező felada-

tokra. Szalagavató ünnepélyünket a hagyományokhoz hiven az első félév utolsó tanítási napján rendeztük meg. A műsort összeállító tanár sokszínűen ábrázolta a IV. osztályosok lelkivilágát, gondolatait, érzelmét. Tartalmában gazdag, formában változatos volt a műsor. Idézzük a bevezető gondolatból: "Életünk zöld szalaggal jelzett határkövénel megállunk egy kicsit. Szalagunk zöld színében ott szunnyad a kalászt érlelő buzamezők sárga szépsége is. Kalász-fejünk gondolatmagvai arra keresnek itt választ, hogy jutottunk el idáig, merre vezet az utunk, mi érleli felnőtt-sárgára harsogó-zöld kamaszvetésünket."

Odaillo zenei alkotások tették komplexszé az esztétikai élményt, így Debussy A baba szerenádja, Kodály Ábécédé, Föl szállott a páva. Élőzenét élvezhettünk Csaba Péter IV. D osztályos tanuló előadásában, aki saját megzenésítésében adta elő rendkívül hangulatosan Kosztolányi Üllői uti fák és Weöres Gyöngy az idő című alkotásait. A szép költői-írói alkotások tolmácsolói: Alexi József, Péter Pál IV.A, Gyarmathy Ágnes, Szolnoki Ildikó IV.B, Ruskó Zsuzsa IV.C, Bejczy Csilla, Csaba Péter IV.D osztályos tanulók. Az összekötő szöveget kulturált, szép előadásban Lantos Julianna IV.C osztályos tanulónk mondta el. Az elrendezés az aulában rendkívüli tervszerűséggel történt, a hagyományos formák letisztult szépségében gyönyörködhettünk. A zárórészben felhangzott az Örömóda a diákok ajkáról.

Március 15-én a József Attila Művelődési Központ Johann János által vezetett Gong Irodalmi Színpada Petőfi-műsorral szerepelt iskolánkban. A rendkívül hatásos, szuggesztív erejű műsor mindenkinek megnyerte tetszését. Örömmre szolgált, hogy az irodalmi színpad tagjai között tanítványaink is részt vesznek.

Március 21-én a gimnázium KISZ-szervezete évről évre az új KISZ-tagok fogadalomtételével teszi maradandó élménnyé. Ezuttal az Uitz Béla alapszervezet volt a műsor lelkes szervezője. A Városi KISZ-Bizottságot Mózes Mária, volt növendékünk, képviselte. Az ifjuság sokoldalúságát bizonyította, hogy a szép szavalatok, rövid ünnepi beszédek mellett /Farkas Hilda I.A, Tanner Miklós IV.D/ Jármay Paula I.A, Kárpáti János II.A osztályos tanulók hegedü-duója tette színessé a színvonalas műsort.

Az Irodalmi Színpad Stúdió április 4-i műsorában közreműködött a II. A osztály szavalókórusa is. A műsor koncepciója a Tegnap és Ma felkavaró, hátborzongató, megrendítő majd csodálatos és felemelő kontrasztját kívánta bemutatni. Bartók II. Hegedűversenyének iszonyata festette alá síkongva az "elnyomottak és összetörtek, az elevenen pokolra szálltak" részvétet követelő kórusát, majd elhangzott Örkény István In memoriam dr. K.H.G. című egyperces írása Bodnár Zoltán I.B osztályos tanuló előadásában. Ezután ismét a II. A osztály szavalókórusa következett, akik a kigyóbüvölő dal "Majombe bombe majombe" harsány és a "Szenszema-ja-szenszemaja" sziszegő hangzásu sorainak egymást ellentétesen polarizáló és egymást kiegészítő forte-pianóját hallgatták, majd iszonyatos dobpergés közben - Ispán László - elpusztították a szörnyeteget. Megnyugtatóan, lágyan és édesen izlelgették ezután Illyés Gyula, Weörös Sándor tartalomban, hangzásban egyaránt békét sugárzó, óhajtó és élvező verseit ill. kórusát: Németh Margit II. C, Hangonyi Melinda I.B osztályos tanulók, majd a szavalókórus.

A Bolyai Napokon ismét szerepet kapott az Irodalmi Színpad Stúdió a társadalomtudományos ülészak magyar irodalmi szekciójának műsorában. Darvas József Részeg eső című drámájából adtak elő két érdekes részletet Pintér Gizella IV. C osztályos tanuló II. díjjal nyert előadásának illusztrálására. Az egyik, immár halhatatlanná és klasszikussá vált, jelenet: Tavaszi Ferkó, a friss, öntudatos népi tehetség felvételeinek tárgyalása a Munkácsy Kollégiumban. Akik felveszik, a felejthetetlen népi kollégisták még csak tanulják, izlelgetik, de már alkalmazni is akarják az új ideológiát, tévedéseiket, tulkapásaikat mosollyal és meghatottsággal nyugtázzuk.

/A népi kollégistákat a II. A osztály tanulói alakították./

Tehetségesen, rokonszenvesen, de szintén "amatőrként" játszotta Nyíri Ferenc III. D osztályos tanuló Balla Géza rendkívül korrekt, hitetlenül hívó alakját. A másik jelenetben Németh Margit, Hangonyi Melinda és Bodnár Zoltán idézte fel azt a forró jelenetet, amikor Kismárta szenvedélyesen keresi az Igazságot, és ostromozza a Fel-nőtteket nyers szókimondással, a fiatalság hevével és végtelenül őszinte lelkével.

A ballagási műsort az iskola udvarán rendeztük meg. Impozáns látvány a kitűnő hagyományos elrendezés: az egymás mellett helyet foglaló III. és IV. osztályosok kigyózó sora, a diszemelvény,

körben a teraszon szülők, ismerősök és barátok. Az ünnepi műsorban felhangzott a "Már bucsuzunk" kezdetű énekkari szám. A III. osztályos tanulók szép verscsokorban meghatóan pergették le mindazt, ami a négy gimnáziumi évhez fűződött: iskola, tanár, diák, fiatalság. A III. osztályosok nevében Szabó Gábor III. A, a negyedikesek részéről Csik Ágnes IV. B bucsuzott, Pesenyánszki László IV. B osztályos tanuló saját, ez alkalomra írt versét adta elő. Megtörtént a zászló, és a tarisznyák átadása, majd a Szózat hatalmas fogadalma zugott fel az ünnepi díszbe öltözött iskolaudvaron.

A tanévzáró ünnepély zárja kulturális rendezvényeink szép sorát. Paltogató Zsuzsa I. B osztályos tanuló Juhász Gyula Magyar ifjak éneke című versét adta elő. Ezt követte az énekkar-nak a nyár hangulatát intonáló száma /Nézd, itt van már a boldog nyár/. Herold László igazgató gondolat-gazdag ünnepi beszéde összegezte a tanév tapasztalatait, és itt került sor a nyugdíjba vonuló Szász János kartárs bucsuztatására. Az énekkar Kodály Nagyszalontai köszöntője után Busch Györgyi III. D osztályos tanuló Jobbágy Károly Az elhagyott repülőtér című versét nyújtotta át kedves tanárának virágcsokor kíséretében, hasonlóképpen a többi 15 osztály egy-egy képviselője köszönt el virággal, szemükben a meghatottság könnyeivel.

Ha az előző év kulturális rendezvényeiről szóló beszámólót összehasonlítjuk az ideivel, meg kell állapítanunk, hogy előbbre léptünk a megkezdett úton. A rendezvények gazdái alapszervezetek, osztályok, az Irodalmi Szinpad Studioó voltak. Az előbbiek egymás közölte nemes versenye eredményezte azt, hogy az iskola közössége szép, igényes, jó vagy még jobb érzékkel megrendezett műsorok hallgatója és nézője lehetett. Így volt az is lehetséges, hogy az évről évre jelentős dátumok mindig új és új tartalommal teltek meg és új formában jelentek meg.

Juhász Ferenc szavaival szeretném befejezni beszámolómat, s mintegy hangsúlyozni a következő évek csodálatosan szép közeli és távoli feladatait: "Mert a költészetnek a mindenséget átítató hatása van, mindenütt jelen van a világegyetemben, liktetve mutatja a világot behálózó rendszerét." Ezt szeretnénk!



## RÉSZLETEK A BALLAGÁSI MŰSORBÓL

A IV. osztályosok nevében Csik Ágnes IV.B osztályos tanuló búcsúzott:

"Élt valamikor régen egy öreg király, aki a mese szerint a világ minden bölcsét az udvarába hívatta, tőlük remélve gyógyirt bajára. A király baja pedig az volt, hogy míg az egyik szeme mindig nevetett, a másik ugyanakkor sirt. Nevetett, hisz leánykája kimondhatatlan boldogságot jelentett neki, de tudta, hogy hamarosan meg kell válnia tőle, s az elválás gondolatától csillogott könnyben a másik szeme...

Ha vége szakad valaminek, akár rossz volt az, akár jó, mindenképpen ür marad a helyén. Ha rossz volt, az ür hamarosan megtelik magától, de ha jó, akkor úgy járunk, mint az öreg király."

"A bennünk keletkezett ür nem fog megszűnni egyhamar. Nagyon sok dolognak kell történnie ahhoz, hogy a négy gimnáziumi év háttérbe szoruljon. S ha lassanként ez meg is történik, közvetve akkor is mindig jelen lesz életünkben Tizennégy évesen, abban a korban kerültünk ide, amikor kezdtünk odafigyelni a világ dolgaira, amikor igazán minden érdekelt bennünket, amikor fő célunk az volt, hogy minél többet eltüntessünk a minket körülvevő rengeteg kérdőjélből. Fogékonyak is voltunk mindenre. Ehhez járult még tanáraink elkötelezettsége és szeretete, ahogy mindig a mi érdekeinket tartva szem előtt irányították figyelmünket az érdekes problémákra és az egyes tantárgyak szépségeire. Nem az "igy illik" mondatja velünk a köszönetet, hanem az, hogy tőlük tényleg az " i g a z a t " kaptuk, nemcsak a "v a l ó d i t " : " ..

"Hajlamosak vagyunk arra, hogy mindent, amit szüleinktől kapunk, természetesnek vegyünk. Talán azért, mert ők mindent így adnak. Ezt megköszönni szavakkal képtelenség. A köszönetnyilvánításnak rengeteg módja van, mi a legméltóbbat szeretnénk választani: bebizonyítani, hogy nem volt hiábavaló gondoskodásuk.

Hétfőtől nem kell reggelenként bejárnunk az iskolába, nem kell feleléstől izgulnunk, nem kell sorbaállnunk a menza előtt,

sok régi baráttal ritkábban vagy nagyon ritkán fogunk találkozni." "Az elválásnak, a bucsúnak ez a sajátos, virágillatos hangulata, ha csak pillanatokra is, elbizonytalanít bennünket. Vegyes érzelmeink közül hol egyik, hol a másik kerekedik felül. Boldogok vagyunk, hisz megint véget ért egy tanítási év, ami óhatatlanul örömet szerez minden diáknak. Azután meg úgy érezzük, egyetlen biztos dolog létezik a világon, az, ami elmúlt. Talán ezért van az, hogy noha egy-két gondolatunk a jövő felé jár, sokkal megnyugtatóbb érzés az épp elmúlón gondolkodni. Akárhogyan is, valami összegzés-félét tartunk ilyenkor, s a végeredmény: nagy változáson mentünk keresztül, mióta az első órára becsengettek elsős korunkban. Tártyi tudásunk mellett gondolkodásmódunk, egyéniségünk is sokat gazdagodott.

Ez a változás természetesen nem volt zökkenőmentes. Még az utolsó napokban is követtünk el fegyelmezetlenségeket. Talán túl sok volt bennünk az energia, a rebelliség, a nyugtalanság, mely a mindenkori ifjuság legfőbb jellemző tulajdonsága, de amely által ugyanakkor gyönyörű dolgok születhetnek, ha tenniakarás s a helyes cél felismerése járul hozzá. Az tehát a legfontosabb, hogy:

"Ne a rebbelist őrizzük magunkban  
csak a tüzét - szándékká komolyítva,  
lobogni rendelt forró korszakunk van,  
mely szikráinkat láng-torkába issza,  
Mi tárhatunk a jövőnek kaput  
jelentvén majd: a Rend megérkezett!  
Tarisznyáinkba ezt kötném fiuk  
a hamubasült "ég veled" helyett,"

Mi Salgótarjában jártunk gimnáziumba. Ebben a városban, ahol a felelős munka értelmét közvetlenül érzékelhetjük. Nem csoda, hogy fokozottan érezzük, kötelességünk méltón folytatni a szüleink által megkezdett munkát."

Jártunk mulik tehát, hogy rátaláljunk arra, ami számunkra hasonló boldogságot jelent ahhoz, ami elmúlt. Akkor a bennünk keletkezett ür megszűnik, és örökké hasonlíthatunk a mesebeli királyra. Nem a sirós-nevetősre, hanem arra, akinek mindkét szeme nevetett."

Pesenyánszky László IV. B osztályos tanuló saját versét mondta  
el /részletek/:

„ Most, hogy utoljára magadra zárod  
az osztály ajtaját,  
s kint várnak még mind  
a régi cimborák,  
most, hogy utoljára visszhangzik a neved,  
érezed néha, titkon megremeg a kezed,  
ne kérdezd, miért ez a bánat,  
ne sirj, s öledben a virágnak  
ne tépd ki szirmait.

Igaz, megszokni nagyon nehéz lesz,  
hogyan nem vagy többé, te borzas iskola,  
hisz mi már szép tündérvilágba  
titkos éjszakába,  
végtelen nagy táncba,  
kinzó rohanásba készülünk,  
s féltünk téged nagyon: hogy bírod nélkülünk?

o o o

Nehéz lesz egyedül,  
mert nem érzékeltük, hogy együtt vagyunk,  
nem láttuk eltűnni a kamaszkort  
homlokunk hálói felett,  
nem vettük észre az idő  
45 percekbe szaggatott szédült száguldását,  
s e farkasvakság hirtelen ide vetett,  
hol szivárvány szántja fel szemünk izzó lázát,  
mert már csak önmagunkkal kell  
szembenéznünk,  
s ez a legnehezebb...

Hízen már táncostestü tüzek tenyerén  
toporzékol türelmetlen lelkünk,  
most, hogy a gimnázium levette rólunk  
a gondtalanság puha bársonyát,  
s elért egyfajta kóka félelem,

de állj meg távozó: simítsd el a ráncokat  
szorongó lelkedben,  
s ne kérdezd: most mit fogunk tenni,  
hisz egy kérdés maradt csak: lenni, s mivé lenni,  
s ez már rajtunk áll.

És világmegváltás helyett  
megküzdünk a hétköznapi jobbért.

. . .

Most, hogy utoljára magadra zárod  
az osztály ajtaját,  
s elmentek már kintől  
a régi camborák,  
most, hogy krétával még  
felírod a neved,  
tudjuk: ugyanis mindjárt könnybelábad szemed;  
most búcsuzz, ahogy illik,  
s ne féld, mit hoz a holnap,  
inkább ints még egyet titkon  
a tűnő gyermekkorodnak...."

## GONDOLATFOSZLÁNYOK A PÁLYAVÁLASZTÁSRÓL

Erről a témáról ilyen szűk helyen valóban csak gondolat-  
foszlányokat lehet közölni, hisz a Hogyan tovább? kérdése évről  
évre ismétlődik, s a válaszadás ezernyi fajtája is változik a vál-  
tozó időkkel és körülményekkel. De az állandó változás az alkal-  
mazott módszerek szempontjából tökéletesedést is jelent, mert min-  
den év tanulságokat is hordoz magában. Az állami szervek, az  
iskolák is már sokat tettek a helyes pályairányítás érdekében, és  
még sokat készülnek tenni, mert az egyéni vágyak és a társadal-  
mi lehetőségek harmóniája még nem teljes. Jobban számba kell  
venni a lehetőségeket, s hathatósabban kell befolyásolni a tanu-  
lók választását. Ez utóbbi a legnehezebb; hiszen az élet különbö-  
ző területeire szétszóródó végzősök döntésében sok a véletlen  
tényező.

Első és legfontosabb feladata a pedagógusnak, hogy tiszta képet nyerjen a tanulókról, hajlamaikról, képességeikről, vágyaikról, mert csak ezek ismeretében tud helyes tanácsokat adni. A technikai kérdések iránt minimális érdeklődést és érzéket tanúsító tanulónak nem fogja javasolni a technikai foglalkozásokat, de annál melegebben fogja ajánlani a humán pályákat, ha hajlama ezek felé mutat.

A tanulók személyiségének vizsgálata tehát állandó feladata a pedagógusnak, elsősorban az osztályfőnöknek, de a megismerés módszerei a középiskolákban még nem formálódtak egységes, általánosan használt és használható rendszerré. A tudományos intézetekben folyik ugyan az ez irányú munka, magunk is sok hasznos módszert kipróbáltunk már, de gyümölcsöző volna számbavételük tapasztalatcsere formájában, a tennivalók gazdaságos és célszerű elosztása évfolyamok, esetleg tagozatok szerint is.

Eddig a tanulók megismerésének hasznosítása a pályaválasztási tanácsadásban csúcsosodott ki /az egyéni képességek és hajlamok, a tudás és a továbbtanulási, elhelyezkedési lehetőségek figyelembevételével/. Hogy jó volt-e a tanács vagy a tanuló választása, azt a visszajelzések százalékosan is, abszolút számokban is évenként jelzik. A számok ridegek, beszédek is, de nem árulják el a mögöttük rejlő töprengéseket, számításokat, nem magyarázkodnak. Pedig egy-két gondolat ezzel kapcsolatban is papírra kíváncsok.

Az egyik: a tanulók választásában nemcsak az iskola játszik szerepet, hanem a szülők, a tanuló, a barátok, az ismerősök mérlegelése, tanácsa is. Ez a megjegyzés nem elmarasztalás vagy a felelősség elhárítása akar lenni, hisz tapasztalatom szerint egyes tanulók eleve úgy vágnak neki a felvételi vizsgáknak, hogy az első alkalommal nem számítanak sikerre, s az első próbálkozást csak tapasztalatszerzésnek szánják, s a számításuk sokszor beválik. Ezért jelent nagy felelősséget a kategorikus irányítás, az esetleges lebeszélés.

De van példa az ellenkezőjére is. S itt következik a második gondolat. A tanácsadás, illetve a választás elsősorban a tanuló érdeklődése, hajlama, intellektuális képessége alapján tör-

ténik, de ezek realisabb értékeléséhez hiányzik az összehasonlítási alap, a tanuló a saját osztályához viszonyít. Tudvalevő, hogy az osztályok szintjei között különbségek lehetségesek, a viszonyítás így mindig relativ. Lehet, hogy a pedagógus észleli a különbséget, de nem biztos, hogy véleménye elég meggyőző a pályaválasztó számára. Ezért volna igen hasznos találkozók szervezése egyetemi, főiskolai hallgatók, volt növendékeink és pályaválasztás előtt álló tanulóink között. A gondolat régi, de megvalósítása időszerűvé vált. Több szempontból is kedvező nevelési lehetőséget teremtené.

A harmadik gondolat: hozzávetőleges számítás szerint a végzősöknek csak mintegy 30-40 %-a veszi sikerrel a továbbtanulás akadályait, 60-70 %-a vagy azonnal munkát vállal, vagy szakmát tanul.

Közéjük tartoznak azok is, akik a sikertelen főiskolai, egyetemi felvételi vizsga után lemondanak a továbbtanulásról, a további próbálkozásokról. Az ilyen tanulók pályaválasztása nem került eléggé reflektorfénybe. S ez a tény újabb gondolatokat szül.

A középsikola befejezése után termelőmunkába menő tanulók szemlélete nyilvánvalóan egészséges, ~~jó~~ és reális. De nincs -e valamilyen hiba azoknak a szemléletében, akik irreális vágyakat dédelgettek magukban a szellemi foglalkozások iránt? Nem azt jelenti-e ez a nosztalgia, hogy egyesek szemében a munkák között különbség van társadalmi megbecsülés szempontjából? Minden bizonnyal így van. Hajszálereken keresztül még tápot kap ez a szemlélet. Forrása lehet a diáknak az a tapasztalata is, hogy az elméleti iskolában az intellektuális képességek tagolják egy-egy osztály tanulóit különböző érték-kategóriákba. Pedig hány olyan tanuló van, akiknek kiváló adottságaik vannak, de ezek a mi iskolatípusunkban nem juthatnak felszínre. Azt kell megmutatnunk: a tehetség sokféle, s mindegyik számára meg kell keresni a kibontakozás, az érvényesülés lehetőségét. S nem mondhatunk le senkiről. De hogyan derítsük fel a különböző irányú tehetségeket?

Egyik módszerét a Pályaválasztási Tanácsadó Intézet révén ismertem meg. Egy olyan tesztvizsgálatról van szó, amely alkalmas az érdeklődés irányának felmérésére. Magát a tesztlapot az osztályfőnökök is kitölthetik a tanulókkal, de elemzé-

98.

süket csak az Intézet tudja elvégezni. Tudjuk, hogy a Pályaválasztási Tanácsadó Intézet nem rendelkezik annyi szakképzett munkaerővel, hogy ezt a vizsgálatot iskolánkban minden évben legalább egy évfolyammal el tudná végezni, de elképzelhetőnek tartom, hogy a szorosabb kapcsolat az iskola és az Intézet között találna megoldást.

Mint látjuk, a pályaválasztási tanácsadás a tanulók egyéni képességeiből indul ki, alig érvényesül munkánkban a társadalom munkaerő-szükségletének kielégítése. Pedig a Megyei Pályaválasztási Tanács és a Megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet évenként kiadja a Nógrád megyei pályaválasztási tájékoztató című igen színvonalas broszúráját. Sajnos azonban nem jutott el mindenkihez, akit érdekelt volna, ha kezébe nyomjuk, mert kevés példány állt rendelkezésre. De a füzet önmagában nem volna elegendő a pályaválasztás befolyásolására. Meg kellene szervezni azoknak a pályáknak, munkahelyeknek, munkaterületeknek a megismertetését, ahol munkaerőigény jelentkezik. Ami ezen a téren történt, az nem elég hatásos, nem tudja vonzóvá tenni a pályát. Szélesebb társadalmi összefogásra volna szükség, az iskola pedig csak azokat a tanulókat választaná ki a fenti tájékoztatásra, akik a felmérések, puhatolózások alapján várhatóan érdeklődést tanusítanak az egyes pályák iránt.

A fentieket szeretném még megtoldani egy lépéssel. A különböző munkaterületek megismertetése egyszerű tájékoztatás útján nem látszik elegendőnek. A munka igazi megismerése és megkedvelése aligha lehetséges aktív részvétel nélkül. De hogyan? Egyedül a gyakorlati foglalkozás ad erre lehetőséget /BRG, egészségügyi tanfolyam stb./ Másfajta aktivitást, de mégis aktivitást jelentene, ha az egyes pályákkal kapcsolatos témák is helyet kapnának a Bolyai-pályázatok között. Olyan témákra gondolok, amelyek alkalmasak volnának egyes munkaterületek közelebbi megismerésére és megismertetésére. Kijelölésük a megfelelő szakemberek segítségével volna lehetséges.

Gondolatfoslányokról beszéltem. Azok is. De talán értük nyul valaki.

Szász János

A pályájukra induló fiatalok iránt érzett felelősség tükröződik a nyugdíjba vonuló Szász János kollégánk irásából. Reméljük, tapasztalatainak gazdag, több évtized alatt gyűjtögetett kincsházából továbbra is merithetünk, tanácsait köszönjük és ezután is mindig várjuk.

A pályaválasztás ill. továbbtanulás kérdése minden évben nagy feladat elé állítja negyedikes tanulóinkat. Igaz, hogy első osztályos koruk óta foglalkoznak ezzel a problémával, valójában azonban a negyedik év elején válik élővé, sürgető kérdőjelle számukra a döntés szükségessége.

A sok hazai továbbtanulási lehetőségen kívül minden évben alkalom nyílik arra is, hogy külföldi egyetemekre főiskolákra nyerjenek felvételt néhányan. Nagyon sok előnnyel jár a külföldi tanulás: a szakma elsajátítása mellett 4-5 év alatt nagyon jól megtanulnak egy idegen nyelvet is, megismerik egy nép életét, szokásait, sok barátot szereznek, szélesedik látókörük. Tanulmányaik befejezése után pedig itthon hasznosíthatják az odakint szerzett tudást, tapasztalatokat.

1973-ban 6 országba, 15 szakterületre jelent meg pályázati felhívás. A felvételi vizsga az előzetes jelentkezés alapján januárban és februárban volt. A vizsga tárgyai a választott szakmától függően különbözőek az egyes főiskolákon és egyetemeken, de természetesen mindenkinek vizsgázni kell az illető ország nyelvéből is. Diákjaink közül sokan csak későn döbentek rá arra, hogy a nyelvtanulásra ilyen szempontból is szükségük lehet, különösen a matematika-kémia tagozatos osztályok tanulóira vonatkozik ez. Így aztán néhányan hiába próbálkoztak, el sem jutottak a tulajdonképpeni felvételi vizsgáig, mert már a nyelvvizsgán kihullottak a rostán. Ők tehát elszalasztották a külföldi ösztöndíj lehetőségét, kár, hogy nem gondoltak korábban erre.

Iskolánkból három tanulónak sikerült a felvételi: Kovács István IV.A és Ignác Beáta IV.B a Szovjetunióban, Rezes Olga IV.B az NDK-ban tanul tovább gépészmérnöki ill. közgazdász szakon. Mit mondanak ők a felkészülésről, a felvételiéről?

"Külföldi egyetem... Távoli és kevésbé ismert terület az egyetemre, főiskolára készülők számára. Konkrétan először a negyedik osztályban hallottunk róla. Kissé későn, mert másképp tanultam volna az orosz nyelvet, ha évek óta ez a cél lebeg szemem előtt.



A vizsgák január végén, február elején zajlottak le, tehát négy hónappal a magyar felvételik előtt. Ez kedvező helyzetet jelent. A külföldi felvételi u.i. teljesen független a hazaitól, ha nem sikerül, még mindig van itthoni lehetőségünk. A februári vizsgának is nagy előnyei vannak. A felvételi tárgyakból fel kell készülni, sokat kell tanulni, az igaz, de így sokkal könnyebb lesz az érettségire vagy az esetleges újabb felvételire való készülés. Nem elhanyagolható szempont a vizsgarutin szerzése sem, hiszen a vizsgázó diák nagy ellensége az izgalom, a félelem az ismeretlentől. Sokkal biztosabb lesz a közérzetünk a következő vizsgákon.

De nem szabad felelőtlenül nekivágni a dolognak, mert a szinten aluli nyelvtudás kizár a szóbeliről! A sikeres felvételi után természetesen úgy látom, hogy érdemes volt megpróbálni, de sokkal jobb lett volna, ha már legalább két éve erre készülök." /Kovács István/

"Miért is jelentkeztem külföldi ösztöndíjra? - Ezt kérdezték tőlem, amikor sikeres felvételem után behívtak a Művelődésügyi Minisztériumba.

Az általános iskola 8. osztályában a megyei versenyen második lettem orosz nyelvből. Ekkor határoztam el, hogy életem célja a nyelvtanulás lesz. Amikor bekerültem a Bolyai Gimnáziumba, itt még több lehetőségem nyílt az intenzivebb nyelvtanulásra. Később a matematika is érdekelni kezdett, egyre többet foglalkoztam ezzel a tárggyal is.

Ezért úgy döntöttem, hogy közgazdász leszek külkereskedelmi szakon. Titkos vágyam mindig az volt, hogy külföldön tanuljak, ezért jelentkeztem a Szovjetunióba.

Októbertől kezdve, amikor megkaptam a felvételi tájékoztatót, elkezdtem készülni a vizsgára. Nem túl intenzíven, hiszen akkor még az iskolai tananyagot is tanulni kellett."

A téli szünetben viszont éjjel-nappal tanultam! Nagyon sok matematika példát oldottam meg, történelemből is átisméltetem a négy év anyagát. Legkisebb problémát az orsz nyelv jelentett számomra, hiszen tagozatos osztályba jártam.

1974. április 30.: pirosbetűs ünnep a számomra! Ekkor jött meg az értesítés, hogy felvettek. Érdemes volt "elrontani" a téli szünetet tanulással! De nem szabad elfeledkezni a négy éves folyamatos tanulásról sem.

Eddigi célomat elértem, s a következő öt évet szeretném hasznosan eltölteni, hiszen nem mindegy az, hogyan végzi az ember azt a munkát, amibe belekezdett." /Ignác Beáta/

"Azt mondják, a komoly életcélok csak 16-17 éves korban érlelődnek meg az emberben. Én már kb. 14 éves koromban tudtam, hogy a nyelvtanulás, főleg a német nyelv érdekel legjobban. Amikor 1973 októberében megkaptuk a pályázati felhívást, úgy éreztem, ezt a lehetőséget meg kell próbálnom. Az NDK egyik közgazdasági egyetemére jelentkeztem.

Nagyon sokat tanultam, mégis legmerészebb álmaimat is felülmulta, hogy sikerült a felvételi vizsga. Nehéz volt, de megérté! Persze, ha belegondolok, az igazi nehézségek még csak ezután jönnek. A nyáron hathetes aktív nyelvtanfolyam, majd a négy év az NDK-ban. De mindenképpen megéri, hiszen azokkal a dolgokkal foglalkozom, amelyeket a legjobban szeretek, s a foglalkozásom is olyan lesz, amit lelkesen fogok végezni. Postai közgazdász-mérnök leszek. Remélem, sikerülni fog." /Rezes Olga/

Eddig a vallomások. Mi is reméljük, hogy mindhárman sikeresen veszik majd ezután is az akadályokat, s kíváncsian várjuk beszámolóikat egy év múlva élményeikről, eredményeikről. Jó tanulást, sok sikert kívánunk!

Dr. Antal Elemérné

## AZ IDEGEN NYELVEK OKTATÁSA A TANÓRÁN KIVÜL

Az 1973/74 tanév komoly változásokat hozott az idegen nyelvek oktatásában is. A tananyagcsökkentés nekünk elsősorban azt jelentette, hogy az eddiginél differenciáltabban foglalkozhatunk a tanulókkal, s a tavalyinál több lehetőségünk volt a kiemelkedően jó, illetve az igen gyenge tanulók tanórán kívüli munkájának irányítására, segítésére.

Az egyik ilyen lehetőség a konzultációs órák bevezetése. A délutáni konzultációs órákon a tanulók szaktanári irányítással, audio-vizuális eszközök igénybevételevel gyakorolhatták a tanórán elsajátított anyagot. A kiemelkedően jók, az idegen nyelveket további életük során is hasznosítani kívánók pedig gyakorló könyvek, lexikai készséget fejlesztő kis szövegek, klasszikus művek segítségével mélyíthették el ismereteiket.

Német nyelvből a kiejtés magnetofonos gyakorlására /1. osztályok/, a tanultak elmélyítésére /a Deutsch für Ausländer című nyelvkönyv alapján/, a felvételi vizsgára való készülésre /folyóiratcikkek fordítása, beszámoló egyes témákból, irodalmi szövegek feldolgozása/ használták fel a konzultációs órákat, a délutáni foglalkozásokon mód nyílt arra, hogy az ezt igénylők egyéni feladatokat kapjanak, s a megoldásokat a szaktanár rendszeresen ellenőrizze és javítsa.

A francia nyelvi konzultációs órákon szintén sok időt fordítottak a kiejtés gyakorlására. A gyerekek átjátszották a magnószalagokat, így otthon is hallgathatták a helyes kiejtést. Néhány hónap alatt szép eredményeket értek el. A tehetségesek stopperórás szótaggyorsítási gyakorlatokat végeztek, ez elősegítette a helyesírásuk javulását. Az ITV vasárnapi francia adásait rendszeresen nézték, a feladatokat megoldották és beküldték. A "Ki tud többet Franciaországról?" MRT pályázaton 12 tanuló vett részt, jelentős országismereti anyagot dolgoztak fel.

Közülük hármat, Kárpáti János és Lóránt Miklós II.A, Zimonyi Tünde III.A osztályos tanulót, behívtak a Rádióba a döntőre. Az egész országból összesen tizennégy versenyző került csak ide. A bolyaisták bejutottak a középdöntőbe, Kárpáti János a döntőn is részt vett, ahol a negyedik helyen végzett. A Rádió riportot is készített diákjainkkal, akik megértették tanáruk, Boródi Ferencné törekvését és bebizonyították, hogy nem szabad egyoldalúan specializálódni. Matematika tagozatos osztályba járnak, de az idegen nyelvekben is kimagasló eredményeket érnek el.

Oroszból és angolból főleg a tanult anyaghoz kapcsolódó gyakorlatokat végeztek, meghatározott témákhoz segédanyagot és ezek feldolgozásához utmutatást kaptak tanulóink. Angol nyelvből a nyelvvizsgára illetve felvételire előkészítés során sok új

ságcikkeket fordítottak./ Daily News cikkei/, oroszból pedig Pulkiná: Ücsebnjik russzkovo jazika című nyelvtani gyakorlókönyvét dolgozták fel.

Az érdeklődő tanulók összefogásában, többletmunkájának megszervezésében az elmúlt években is, most is fontos szerep jutott a szakköröknek. Az angol szakkörbe tagozatos tanulók jártak, így a fő cél a beszédképesség fejlesztése volt. Nagy segítséget nyújtott ehhez a For and Against című, vitára inspiráló és vitatkozni tanító cikkgyűjtemény. A gyerekek előre tájékozódtak a kijelölt témakörben, s a foglalkozásokon szívesen és hevesen vitatkoztak az érdekes, gondolkozásra készítő kérdésekről./ Tudományos-technikai forradalom, műveltség, modernség, a mai ember, stb./ Kiselőadásokat tartottak Angliáról, teszt-lapokat oldottak meg, s játékos gyakorlatokkal színesítették az órákat.

Az orosz szakkör tagjai két témát dolgoztak fel: zoopark és Budapest. Ez a fogalmazási és a beszédképesség fejlesztését, a szókincs bővítését szolgálta. Gorkij: Szkazki ob Italii című elbeszéléskötetének fordításakor a magyar és az orosz mondat szerkesztés eltéréseivel, a helyes fordítás alapkövetelményeivel ismerkedtek meg. Néhány tanuló nyelvészeti kérdések iránt is érdeklődött, s Józsa Klára, Molnár László II.B., és Noszky Ágnes II.D osztályos tanuló értékes dolgot készített Mondatszerkezetek strukturalista vizsgálata címmel. A francia szakkör szintén fordítási problémákkal foglalkozott. Mauriac: Therese Desqueyroux című művének fordítása során elméleti és gyakorlati kérdéseket beszéltek meg. Nyelvtanból az igeragozás bonyolultabb formáinak alkalmazását gyakorolták.

A Bolyai-pályázaton több tanuló vett részt, mint az előző években. Orosz nyelvből tizenketten fordították le Holendro: Férfiak című elbeszélését. A fiatalokkal foglalkozó, mozgalmas mű néhány bonyolultabb mondata alaposan próbára tette a pályázókat, de az első helyezett Vincze Éva és Marosi Erika, Wilwenger Józsa III.B osztályos tanulók gördülékenyen, helyesen fordították le a nehezebb részeket is. Német nyelvből hét tanuló pályázott. A lefordítandó szöveg Strittmatter Wie ich meinen Grossvater kennenlernte c. elbeszélése volt. Az ironikus hangvételű, hosszú mondatokkal sikeresen birkóztak meg tanulóink, s Szabó Zsuzsa gördülékeny, a szöveget nem szolgálai módon, hanem a lényegét megragadva

wisszaadó munkája bizonyult a legsikeresebbnek. Jó volt Érdi Katalin IV.D és Trestyánszky Lidia IV.B fordítása is.

A francia nyelvből pályázók feladata Anouilh Antigone című drámája egyik részletének magyarra átültetése volt. Nyolc tanuló vett részt a versenyben, s a III.A osztályos Zimonyi Tünde szöveghű, szép, gördülékeny stílusú pályaműve nyerte el az első díjat. Angol nyelvből kilencen készítettek el Beachcroft: Az első nagy siker című novellájának műfordítását. Sok értékes, jó pályamunka született, közülük is kiemelkedik Szabó Anna, Lécz Erzsébet III.B., s az első helyezett Sándor Zsuzsa IV.B. osztályos tanuló munkája.

Az oroszból és angolból megrendezett Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen kb. húsz tanulónk indult. Közülük oroszból öten, angolból ketten jutottak tovább az iskolai fordulóból, s Kocsis Erzsébet IV.B osztályos tanulónk oroszból megyei első helyezést ért el, ezzel bekerült az országos döntőbe.

Bedő Éva

### ORSZÁGOS MOZART MŰVELTSÉGI VERSENY

Iskolánk tanulói a Kodály-verseny után a Mozart Műveltségi Versenybe is beneveztek. A csapat tagjai: Breznai Elvira II.C, Kaposi Ida III.A és Radnai Zsuzsanna III.B osztályos tanulók voltak.

Az első forduló, amelyben 139 iskola csapata vett részt, novemberben zajlott le. Bejutottunk a legjobb 16 közé! A második fordulót a rádió egyenes adásban közvetítette március 10. és április 1. között. Mi április 1-én a budapesti Veres Pálné Gimnázium tanulóival versenyeztünk. Csapatunkat iskolánk diákjai 10 perces Mozart-műsorral támogatták.

Alkalmi vegyeskarunk, Kovács Nelli zongorajátéka, Wilwerger Józsa éneke, kórusunk szereplése méltóképpen képviselte iskolánkat.

Nem kerültünk a három legjobb közé, bár ez igazán hajszálon múlt. Hadd idézzük Kroó Györgyöt, a zsűri elnökét,

aki a csapatdöntő után így értékelte a versenyt: "Ugy érzem, nem lenne teljes értékű a csapatdöntő, ha nem említenénk meg a budapesti Fazekas és a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium csapatát, akik ennek a döntőnek erkölcsi résztvevői voltak, ha a verseny szabályai szerint nem is vehettek részt abban." Az ötödik helyen végeztünk.

Radnai Zsuzsa, aki maximális pontszámot ért el, bejutott az egyéni döntőbe, ahol remek szereplésével a második helyet szerezte meg.

Ezek a tények. Legfeljebb ennyit tud erről a versenyről az, aki figyelemmel kísérte a fordulót. De hogy valójában mit jelentett ez számunkra, azt csak mi tudjuk, akik végigéltük. Csak mi tudjuk, akik április 8-án, az egyéni verseny végén minden feszültségtől megszabadulva boldogan borultunk egymás nyakába, s az örömtől nem tudtunk egy szót sem szólni. Nem azért, mert vége lett a versenynek, mert minden jól sikerült, hanem mert éreztük, hogy sokkal gazdagabbak lettünk. Itt a hangsúly nem a versenyen van. Ez csupán alkalom arra, hogy betekintést nyerjünk olyan halhatatlan alkotók, mint pl. Mozart műhelyébe. Hogy ez mennyi élményt, örömet, mennyi tanulságot jelent, azt csak az tudja, aki átélte a felkészülés és a verseny minden pillanatát.

Ősszel, még egészen a tanév elején megkérdezett bennünket Rozgonyi tanár ur, volna-e kedvünk részt venni ezen a versenyen. Vállaltuk... és hozzáfogtunk.

Megkezdődött a munka. Kezdetben kétszer-háromszor találkoztunk hetenként, majd egyre többit. Sokat dolgoztunk közösen, amellelt megvolt mindenkinek a külön feladata is. Fokozatosan önállósodtunk. Egy-egy témakörrel egyénileg foglalkoztunk, s az "előkészítőkön" megismertettük egymással a műveket. A tanár ur irányította munkánkat, de már nem volt szükség arra, hogy minden egyes művet ő elemezzon, mint tavaly a Kodály-versenyen.

Visszagondolva erre az időre: rengeteget dolgoztunk. De jó volt tanulni! Olyan élményt jelentett egy-egy közösen eltöltött délután, hogy észre sem vettük, mennyi munkával jár. Sok mű volt, amivel napokig foglalkoztunk, mégis minden meghallgatás

után tudott valami újat, valami eddig ismeretlent adni. Egy-egy érzékeny Mozart-melódia, egy drámai akkordfordulat, egy váratlanul felbukkanó motívum, a humor és a tragédia ezernyi árnyalata... mind mélyebbre vezettek bennünket Mozart és a magunk világának megismerésében. Az jelentette a legnagyobb boldogságot, mikor "egyéni felfedezéseinket" egy-egy szakkönyvben igazolva láttuk.

Amit el lehetett énekelni, azt elénekeltük. Amit játszani lehetett, azt eljátszottuk, aktívan éltük a zenét. Lassan feltárult előttünk egy történelmi kor a maga bonyolultságával, ellentmondásaival, s benne egy ember élete és művészete.

Talán maga a verseny nem is kívánt volna ilyen elmélyült munkát. Sok olyan dolgot is megtanultunk, ami most eszköz volt, de később nagy szükségünk lesz rá, hisz mind a hárman énektanári pályára készülünk.

A közös munka, a sok-sok együtt töltött óra összekovácsolt bennünket. Nemcsak csapattársak, munkatársak, de barátok is lettünk. Az utazások, versenyek alkalmával sok új ismerőst szereztünk. Egy nagy család tagjainak érezzük magunkat, amelyben a legfőbb összetartó erő a zene.

Breznai Elvira II.C

Kaposi Ida III.A

Rádnai Zsuzsa III.B o.

tanulók

## VILLANÓFÉNYBEN,..

Olvastátok-e? A megyei középiskolás összetett atlétikai bajnokság pontversenyét fiú- és leánycsapatunk 560 ponttal megnyerte! Aranyérmeseink: 4x400 m-es férfiváltónk, Szabó Gábor /2/ , Nagy Edit és Cserkúti Edit. Az egyéni bajnokságban minden indulónk helyezést ért el - így már érthető!

. - . -

Örültek-e? Leány kézilabdázóink nagyot ugrottak boldogságukban, amikor Balassagyarmaton megnyerték a megyei középisko-

lás bajnokságot. Megtetézték ezt a teremkupa megnyerésével! További sikereket kívánunk Boldogh Ircsi, Molnár Illi, Sári Jutka, Medve Elza, Holtai Márti, György Erzsi, Szenes Márti és Havran Erzsi válogatottjainknak!

Hallottátok-e? Egyik ellenfelünk 18:2-es vezetése után 6 ponttal mégis megnyertük a mérkőzést! Sorsdöntő volt! Lehet, hogy ezen múlt I. helyünk a megyei területi kosárlabdabajnokság tavaszi fordulójában.

Búcsúztattuk a negyedikeseket: Gyarmathy Ágit, Nagy Erikát, Tavaszi Jolit, Alexi Jóskát, Antal Gabit, Gritz Attilát, Kosztelny Lajost és Bodnár Bélát /a Profi Ligásokat/. Vajon pótolják-e helyüket Szabó Zsuzsi, Vincze Edit, Félegyházi Zsuzsi, Volek Zsuzsi, Angyal Zsuzsi és a "kicsik"?

Láttátok-e? Nagy Ani /IV.A oszt./ futott be elsőként a megyei ODOT döntőjében, és utána sokáig vártak a másodikra...

Igaz-e? Igen! Szabó Gabira Magyar Országos Sibajnokság 10 km-es egyéni sífutó-bajnokságán II. lett! Nem csoda, hiszen a csapat- és váltóbajnokságon is tagja volt a II. helyezést elért SKSE csapatának.

Merényi Jutka két ifjúsági és egy junior kupát nyert műlesiklásban a Mátrában!

Mesélik: hajszálon /megbetegedésen/ múlt, hogy asztaliteniszcsapatunk a középiskolás megyei bajnokságon csak a II. helyre jutott.

Jól kezdődött! A városi honvédelmi versenyen csapatunk /Hangonyi Melinda, Jármay Paula, Homolya Éva, Nagy Árpád, Andó Jenő és Bózvári József/ első lett. Az iskolai honvédelmi rajversenyünket az év végi Honvédelmi napokon ismét a III.A osztály



1. raja nyerte meg amellet, hogy az egyes osztályok közötti összesített versenyt is a III.A osztály nyerte!

- , - , - ,

Ott volt mindenki! A Bolyai Napon és az OSN-en az SKSE-stadionban nagy sikerük volt bemutatóinknak. És már másnap ezer tervvel jöttetek a jövő évre! Gratulálunk!

Szász Jánosné  
testnevelő tanár

az iskola dolgozói

---

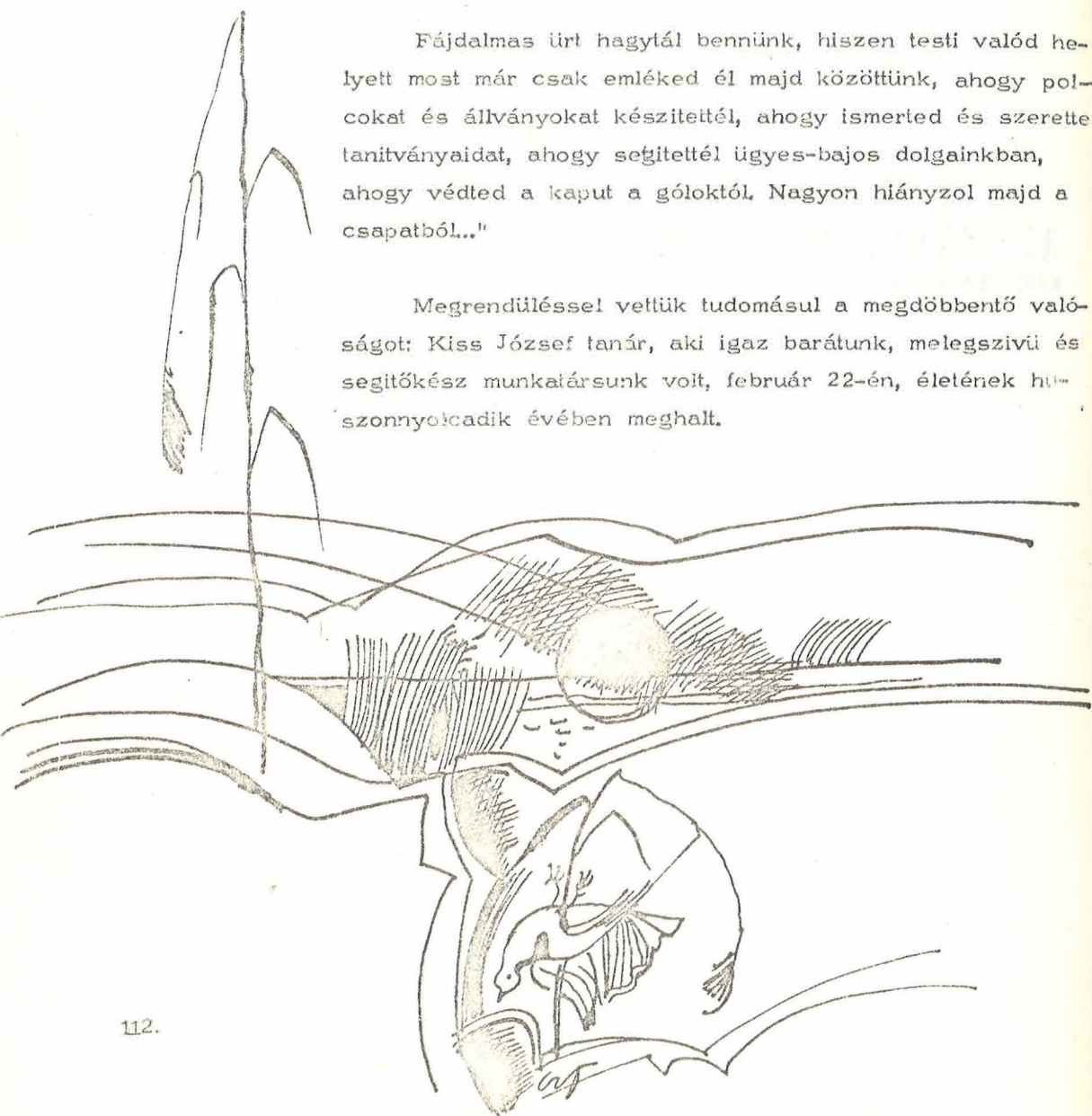
## KISS JÓZSEF

1946-1974

"... nehéz lesz hozzászokni a gondolathoz, hogy Te már nem lehetsz köztünk. Szinte lehetetlen elfogadni a valóságot, hogy Te, aki tegnap még optikai padot terveztél és szereltél, velünk együtt töprengtél a fizika tanításának gondjain, horgászni hívtál az Ipolyra, velünk sakkoztál vidáman, jókat neveltél és neveltettél, akinek élettel teli tervei voltak, ma már nem élsz.

Fájdalmas ürt hagytál bennünk, hiszen testi valód helyett most már csak emléked él majd közöttünk, ahogy polcokat és állványokat készítettél, ahogy ismerted és szeretted tanítványaidat, ahogy segítettél ügyes-bajos dolgainkban, ahogy védted a kaput a góloktól. Nagyon hiányzol majd a csapatból..."

Megrendüléssel vettük tudomásul a megdöbbentő valóságot: Kiss József tanár, aki igaz barátunk, melegszívű és segítőkész munkatársunk volt, február 22-én, életének huszonnyolcadik évében meghalt.



T Ó T H L Á S Z L Ó

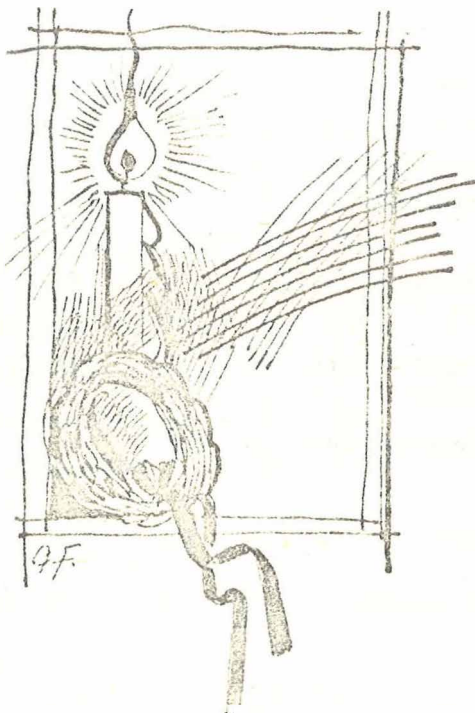
1903-1974

Búcsúzunk Tóth Lászlótól, iskolánk kedves Laci bácsijától.

Öt évtizedes acélgyári munka után úgy érezte, nem élvezheti még a nyugdíjas kor megérdemelt pihenését, mert szükség van rá egy másik közösségben, a fiatalok között. Iskolánk fennállása óta minden második héten ő fogadott bennünket reggelente a kapuban kedves mosolyával. Eligazította az idegeneket, készségesen segített a hozzáfordulóknak, megértő jósággal sürgette a késve érkezőket, barátja volt felnőtteknek, diáknak egyaránt.

Rá-rátörő belegsége ellenére sem hagyta el posztját, dolgozott, tevékenykedett mindnyájunknak példát mutatva munkaszeretetből, hűségből.

S most fájdalmas megdöbbenéssel kell tudomásul vennünk, hogy Laci bácsi nincs többé. Szívünkben őrizzük arcát, kedves mosolyát.



A Z ISKOLA DOLGOZÓI

N é v	S z a k	Szolg. idő itt	össz.	Oszl. főnök	Egyéb megbízatás
1. Herold László	magyar-tört.	5	24		igazgató Rudas I., alapsz. patronál.
2. Jónás József	mat.-ábr.g.	8	15		nev.ig.h. párttitkár pártösszekötő, III.o.mat. szakkör v. ig.h.IV.o.mat. szakkör v. diák- bizottsági patronál.
3. Kapás Józsefné	mat.-fiz.	8	9		Uitz B. alapsz. pat. Id. nyelvi munkaköz. vez.
4. Dr. Antal Eleméerné	magyar-német	3	23	IV,B	mat.-fiz. szakf. I.o.mat.szakkör v. mat.munkaközös- ség vez. fotó,fizi- ka szakkör vez. Tört. szakkör vez. Marx K. alapsz.p. Orosz munkaköz- zösség vez.
5. Antal Gábor	mat.-fiz.	5	18		Kémia szakf.
6. Antal Gáborné	mat.-fiz.	4	19	III,B	Of. munkaközös- ség vez.
7. Árpád Sándor	orosz-tört.	1	1	I,B	Isk.galéria-rajz szakkör vez. Derkovits alapsz. patronál.
8. Bedő Éva	orosz-német- angol				isk.könyvtár vez. Váci alapsz.pat.
9. Bodács István	kém.-fiz.	8	20		Ped.szaksz.me- gyei munk.t. tanműhely vez.
10. Boródi Ferencné	magyar-francia	7	21	I,D	Kémia munkaköz- vez. kémia szakk.v.
11. Czinke Ferenc	rajz-műalk.	8	26		tört. munkaköz.v. filmklub vez.
12. Csik Pálné	magyar	8	20		Dimitrov alapsz.p. Marxista diákakad. vezető
13. Dani Istvánné	szabás-varrás szakoktató	8	25		fiz. munkakör.vez. órarend készítő. angol szakkör v. Furák alapszerv. patronál
14. Dr. Dobány Irén	bio.-kémia	5	18	II,C	
15. Dr. Fabulya Lászlóné	magyar-tört. latin	8	22	III,A	
16. Fegyveres Zsigmond	magyar-tört.	8	24		
17. Herold Lászlóné	mat.-fiz.	5	16	III,C	
18. Horváth Ilona	angol-orosz	4	4	IV,A	

N é v	S z a k	Szolg, idő itt össz.	Oszt, főnök	Egyéb megbízatás
19, Jakab Margit	tört., földr.	8 21	IV, C	tanulószoza, menza vez. könyvbiz.
20, Janák Józsefné	tört., földr.	8 21	III, D	isk. vöröskereszt tanárelnök
21, Dr. Jármay Pálné	magyar-latin	8 24	II, A	magyar munkaköz, vez. Irodalmi szín- pad vez.
22, Kapás József	mat., fiz.	8 9		Bolyai-kör vez. Városi szakszerv, titkár Fizika szakkör vez. Technikai központ v.
23, Kertai Józsefné	bio., kémia	8 8	II, D	biológia munkaköz v. biológia szakkör v.
24, Kiss József	kémia-fiz.	4 6		1974. február 22.
25, Kmetyi Ferenc	testnevelés	8 9		Iskolai Sportkör tanárelnök
26, Kóvári Tiborné	mat., ábr., g.	5 7	I, C	1974. márc. 1-én el- költözött
27, Mihalovics Árpád	oroszl-francia	1 1		Orosz szakkör v. Münnich alapsz. patronál
28, Mohai Lászlóné	testnevelés	8 8		testnev. munkaköz, v.
29, Molnár György	mat., fiz.	2 2		1974. január 1. áthe- lyezve
30, Molnár Györgyné	mat., fiz.	2 2	I, B	1974. febru. 1-től betegszabadság
31, Palik Ferenc	bio., földr.	8 13	I, A	szakszervezeti bizalmi ODK. vez.
32, Dr. Peák Istvánné	mat., fiz.	2 10	II, B	II. o. mat. szakkör v. isk. takarékos felelős
33, Rozgonyi István	ének-mat.	3 3		énekkar vez.
34, Szabó Ferencné	magyar-orosz	8 16		1973. október 1. áthelyezve
35, Szász János	magyar-német	8 33	IV, D	
36, Szász Jánosné	testnevelés	8 31		
37, Tóth András	testnevelés	8 26		testnev. vez. szakf.
38, Dr. Tuba Gáborné	kém., fiz.	8 11	I, C	Szalvai alapszerv. patronál.

## Ó R A A D Ó T A N Á R O K

1.	Balcz Lajos	matematika
2.	Dr. Balogh Endréné	német
3.	Gecse Gabriella	fizika, kémia
4.	Kószegi Jenő	műszaki rajz
5.	Márton Rezső	angol
6.	Mátrai Ferencné	orosz
7.	Molnár György	gyakorlat
8.	Molnár Lajos	matematika
9.	Osztafi Sándor	műszaki rajz
10.	Puskás Istvánné	orosz
11.	Racskó Éva	orosz
12.	Szabó Ferencné	orosz
13.	Várnagy Mihály	műszaki rajz

## TECHNIKAI DOLGOZÓK

	Tóth Lászlóné	gazd.vez.	1,5 év	17 év
	Racskó Éva	adm.	6	6
	Csombor Pál	házigondok	2	23
	Bábolnai Lajosné	kisegítő	8	8
	Fekete Sándorné	"	7	23
	László Józsefné	"	6	13
	Tóth B. Istvánné	"	7	7
	Tóth Gyuláné	"	0,5	17,5
	Vass Béláné	élelm.v.	8	17
	Kővári Józsefné	szakácsnő	8	20
	Barta Gyuláné	konyhai d.	8	20
	Bagi Andrásné	"	4	9 /szülési szabadságon/
	Csombor Pálné	"	2	18
	Gregor Józsefné	"	8	8
	Murányi Béláné	"	5	6
	Strausz Jánosné	"		nyugd. részfoglalk.
	Toldi Tiborné	"	2	19
	Vezsenyi Sándorné	"	5	16
	Bábi Dezső	portás		nyugd.részfoglalk.
116.	Tóth László	"		/ meghalt 1974.VI.16./
	Eisenbart Imre	szakm.		nyugdíjas részfoglalk.
	Buzás Sándor	"		"
	Cseh Ferenc	"		mellékfoglalk.

# az adatok tükrében

---

## A TANÉV ESEMÉNYNAPTÁRA

### Augusztus:

27. Testületi munkaértekezlet
28. Javítóvizsgák
- 29-30. Szakmai tanácskozások
31. Pótbeiratás

### Szeptember:

1. Tanévnyitó értekezlet
3. Tanévnyitó ünnepély
4. Első tanítási nap
10. A szakkörök meghirdetése  
A KISZ-alapszervezeti patronáló tanárok tájékoztatása az évi feladatokról
11. Iskolai KISZ-vezetőség ülése
12. Testületi munkaértekezlet
- 13-14-15. Iskolai tanulmányi kirándulások II-III-IV. évfolyam  
I. évfolyam bevezető foglalkozások
17. A Házi rend-tervezet elkészítése
18. KISZ-taggyűlések
- 19-22. Javító érettségi vizsgák
20. Szakmai munkacsoportok munkatervének elkészítése  
Megbeszélés az osztálydiákbizottsági titkároknak
24. Az I. osztályok összevont szülői értekezlete  
Osztályfőnöki munkaterv elkészítése
25. Iskolai KISZ-vezetőség ülése
29. Fegyveres Erők Napjáról megemlékezés

### Október:

1. A II-III-IV. osztályok szülői értekezlete  
A folyamatos háziversenyek beindítása /matematika, fizika,  
magyar nyelv, politikai tárgy/
2. Szakmai-ideológiai továbbképzés
6. Az I. osztályosok beiktatási ünnepélye



8. Testületi munkaértekezlet
9. Molnár József festőművész kiállításának megnyitása  
Iskolai KISZ-vezetőség ülése /Házirend, vezetőképzés/
10. Az ifjúsági vezetőképzés programjának elkészítése
15. A Házirend-tervezet testületi megvitatása  
Megbeszélés az osztálytitkároknak
16. Alapszervezeti vezetőségi ülés
21. Testületi munkaértekezlet
22. Iskolagyűlés, a Házirend kihirdetése
23. KISZ -taggyűlések, /tagkönyvérvényesítés, akcióprogram/
25. Szülői fogadóóra
30. Iskolai KISZ-vezetőség ülése /akcióprogramok értékelése/  
Megbeszélés a IV.o. diákbizottsági titkároknak

#### November:

1. Bolyai-pályázatok kiírása
3. Filharmóniai hangverseny
5. Mezei futóverseny  
Testületi munkaértekezlet
6. A NOSZF emlékünnepélye /Rudas László-alapszervezet/
8. INSEA '73 kiállítás megnyitása
10. Vers- és prózamondó verseny
- 12-15. Naplók, adminisztráció ellenőrzése
13. Iskolai KISZ-vezetőség ülése /kibővített: diákbizottsági titkárok, érdeklődésköri titkárok; demokratizmus az iskolában, munkamegosztás, pályaválasztás/
14. Szakmai munkacsoportok megbeszélése
16. Minisztériumi látogatás; beszámoló értekezlet:  
Számadás az MSZMP oktatáspolitikai határozatának iskolai megvalósításáról, konzultáció
19. Dr. Gótay László előadása a fogászati hónap keretében
20. KISZ-taggyűlések
24. Megemlékezés a KMP megalakulásáról /Marx Károly alapszerv./  
A honvédelmi oktatás programjának összeállítása/
26. Nevelési értekezlet: Pályairányítás a szaktárgyi nevelés területén

27. Iskolai KISZ-vezetőség ülése /szalagavató, KISZ-nap/
28. Az iskoláztatási bizottság ülése /külföldi ösztöndíjak/
29. Szülői fogadóóra

#### December:

3. Testületi munkaértekezlet
4. KISZ-taggyűlések; osztály-klubdelutánok
5. Szakmai-ideológiai továbbképzés  
A katonai főiskolák tájékoztatója
8. Fábrián Rózsa festőművész kiállításának megnyitása  
Iskolai KISZ-vezetőképzés /jellemzések készítése/
11. Iskolai KISZ-vezetőségi ülés /túlterhelés csökkentés tapasztalatai, félévi értékelő taggyűlés előkészítése/
- 13 - 14. Javító érettségi vizsgák
15. Szalagavató ünnepély
17. Tantestületi munkaértekezlet
18. Kubai szolidaritási nagygyűlés a BRG-ben
21. Iskolai hangverseny
22. Félévi osztályozó értekezlet  
Iskolai KISZ-vezetőképző nap

22.január 7. TÉLI SZÜNET

#### J a n u á r:

4. Félévi értekezlet  
Ideológiai továbbképzés
7. OKTV-re készült kémia, biológia pályamunkák benyújtása,
8. Alapszervezeti KISZ-vezetőségi ülés
10. OKTV-re készített magyar, történelem, földrajz pályamunkák benyújtása
14. Megbeszélés a diákbizottsági titkároknak
- 14-18. Osztályszülői értekezletek
15. KISZ-taggyűlések
22. Iskolai KISZ-vezetőségi ülések
23. KISZ-Nap /vetélkedő/
24. Szakmai-ideológiai továbbképzés
26. Diákpolitikusok vetélkedője

28. Nyilvános pártnap: Szócs Gyula elvtárs gazdaságpolitikai tájékoztatója

29. Iskolai KISZ-vezetőségi ülés

#### Február:

1. Jelentkezés közös érettségi-felvételi vizsgára matematikából és fizikából
5. KISZ-vezetőségi ülés
9. Filharmóniai hangverseny
11. Testületi munkaértekezlet  
Megbeszélés az osztálytitkároknak
- 11-18. Az OKTV I. /iskolai/ fordulója, zárthelyi dolgozatok
16. Farsangi bál /osztálydiákbizottságok/
20. Jelentkezés érettségi vizsgára
25. Iskolai KISZ-vezetőségi ülése
26. KISZ-taggyűlések
27. Latin versenydolgozatok írása
28. Szülői fogadóóra

#### Március:

4. Testületi munkaértekezlet  
Arany Dániel Matematikai Verseny I. fordulója
5. KISZ-taggyűlések
6. Kazinczy Szép Magyar Beszéd verseny
- 5-9. IV. o. BM osztályfőnöki órák: A külső és belső ellenséges erők, államellenes tevékenysége
7. Nőnap i skolai megemlékezés /Szalvai Mihály-alapszervezet/
8. FIN városi megnyitója  
Szakmai-ideológiai továbbképzés
12. KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés
- 11-12. Az iskoláztatási bizottság ülései
14. "1848. március 15." emlékünnepély GONG Irod. Szinpad
19. Iskolai KISZ-vezetőségi ülés
20. 1919. Tanácsköztársasági emlékünnepély /Uitz Béla alapszervezet/ KISZ-tag avatás, nemzedékek találkozója, fáklyás felvonulás
22. MM-látogatás, információk gyűjtése az új rendelkezések végrehajtásával kapcsolatban
- 25-26. VIII. o. tanulók felvételi beszélgetése a tagozatos osztályokba

26. KISZ-taggyűlések
28. Szülői fogadóóra

### Április:

1. Testületi munkaértekezlet
2. Róna Emy Munkaérdemrend Arany fokozatával kitüntetett grafikusművész kiállításának megnyitása  
Iskolai KISZ-vezetőség ülése
3. Felszabadulási emlékünnepély
- 5-13. Tavaszi szünet  
Pedagógiai Napok
16. A Bolyai-pályázatok beadása  
Testületi munkaértekezlet
- 17-25. OKTV II. /megyei/ fordulója, zárthelyi dolgozatok
20. Filmharmóniai hangverseny
22. Megemlékezés Lenin születésnapján /Derkovits Gyula -  
alapszervezet/
23. KISZ-taggyűlések
25. Nevelési értekezlet - Rendtartás és valóság
- 26-27. Honvédelmi napok
29. Testületi munkaértekezlet

### Május:

1. Városi ünnepélyen való részvétel, együtt a BRG-vel
2. Szülői fogadóóra
4. Anyák napi megemlékezés /Furák András-alapszervezet/
6. Testületi munkaértekezlet
- 9-10-11. Bolyai Napok  
Czinke Ferenc SZOT, és Munkácsy-díjas grafikusművész kiállításának megnyitása
- 20-25. Írásbeli érettségi vizsgák
21. Iskolai KISZ-vezetőség ülése
27. Testületi munkaértekezlet
- 28-29. Közös érettségi felvételi-írásbeli /matematika; fizika/
31. OSN sportbemutató

### Június:

4. Molnár György tájékoztatója KISZ-alapszervezeti patronáló tanárok számára  
Megbeszélés az osztálytitkároknak

5. Idegen nyelvi osztályozó vizsgák
- 6-7. Osztályozó értekezletek
8. Utolsó tanítási nap
- 10-14. A IV. és IV.C osztály szóbeli érettségi vizsgája
15. Tanévzáró ünnepély
- 16-17. A IV.B osztály szóbeli érettségi vizsgája
18. Az I. osztályosok beiratása
- 19-20. A IV. D osztály szóbeli érettségi vizsgája
22. Tanévzáró értekezlet
- 24-29. Szertárak leltározása

Kapás Józsefné

A Z O S Z T Á L Y O K T A N U L M Á N Y I  
E R E D M É N Y E I

MATEMATIKA, ILL. FIZIKA SZAKOSITOTT TANTERVÜ OSZTÁLY

Osztályfőnök: P A L I K F E R E N C

I/A.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Rajz és műk.e.	Magatartás	Szorgalom
Alberti László	3	3	4	3	4	-	4	5	4	5	4	5	4	4
Bablona Róbert	3	3	3	5	-	4	3	4	3	3	5	5	4	4
Balogh István	3	3	3	4	5	-	3	4	3	4	5	4	4	4
Balogh Katalin	4	4	5	3	5	-	4	5	3	5	5	5	4	4
Bencze Péter	3	3	4	3	4	-	4	4	3	5	5	4	4	4
Dedák János	3	3	3	3	-	2	4	4	4	5	3	4	4	4
Farkas Hilda	5	5	5	4	-	5	4	5	4	5	5	5	4	5
Frajna Marianna	5	5	5	5	-	5	2	5	4	5	5	5	4	4
Fülöp Zsolt	4	4	4	5	4	-	4	4	3	5	5	5	4	4
Gál István	4	3	4	4	-	3	4	4	4	4	4	5	4	4
Gordos László	5	5	5	5	-	5	5	5	4	5	5	5	5	5
Gordos Mátyás	3	2	3	3	4	-	3	4	4	5	5	5	4	4
Homolya Éva	4	3	3	4	-	4	2	4	2	4	5	5	4	3
Horváth Sándor	3	3	4	4	3	-	4	4	3	4	5	5	4	5
Jármay Paula	5	5	4	4	-	5	4	4	4	5	5	5	4	4
Jusztin István	3	3	3	2	-	3	2	4	3	4	5	5	4	4
Kéri Gabriella	4	5	4	4	5	-	4	5	4	5	5	5	4	4
Komoly László	3	4	3	2	3	-	4	3	3	5	4	5	4	4
Mészáros Ottó	5	4	4	5	-	4	4	5	4	5	4	5	4	5
Mikes László	5	4	5	5	5	-	5	5	5	5	4	5	5	5
Nagy Edit	5	5	5	5	-	4	4	5	4	5	5	5	5	5
Nagy Olivér	4	3	4	2	2	-	3	5	3	5	5	5	4	3
Nagy Sándor	5	5	5	5	-	4	5	5	4	5	5	5	4	5
Nagy Viktor	4	4	4	4	4	-	4	4	4	4	5	4	4	4
Nagy Zoltán	3	3	3	3	-	2	4	4	3	4	5	4	4	4
Orosz Gábor	3	3	3	3	-	2	2	3	2	4	4	4	4	4
Ozsvár Zsuzsanna	5	5	5	4	4	-	5	5	4	5	4	5	5	5
Sándor Csaba	3	3	4	4	5	-	5	4	4	4	4	4	4	5
Szabó Viktor	4	5	5	3	4	-	5	5	4	5	5	4	5	4
Végh Károly	4	4	3	4	4	-	4	5	4	5	4	5	4	4
Viszóczy Zsuzsa	5	4	4	3	5	-	4	5	3	5	4	5	5	4
Wiszóczy Ferenc	5	5	5	5	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Závorszky István	4	2	5	3	-	3	3	5	4	5	5	5	4	4

ANGOL, ILL. OROSZ SZAKOSÍTOTT TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: Á R P Á D S Á N D O R

I/P.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.e.	Magatartás	Szorgalom
Angyal Zsuzsa	4	4	4	4	3	-	2	4	2	3	R	4	4	4	4
Bodnár Zoltán	5	4	5	5	-	5	4	5	4	4	5	5	5	4	4
Dallos Tamás	4	5	5	4	-	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5
Dembrovsky Zsuzsanna	5	5	5	5	-	5	5	4	5	5	D	5	5	5	5
Domiszky Zoltán	3	4	3	3	-	3	4	3	3	3	4	3	5	4	4
Ferencz Melinda	5	5	5	5	4	-	3	5	5	5	R	5	5	5	5
Gambár Mária	4	4	4	3	-	4	3	4	3	3	R	4	5	4	5
Gál Anna	3	4	4	3	-	3	2	4	4	4	R	4	4	4	4
Godó Péter	4	4	5	5	-	5	3	4	4	4	5	4	5	4	5
Hangonyi Melinda	5	4	5	4	4	-	4	4	5	5	R	5	5	4	5
Honti Gabriella	5	4	5	5	4	-	4	4	3	4	R	4	5	4	4
Jászfalvi Valter	5	4	5	4	4	-	4	5	5	5	4	4	5	4	5
Juhász Katalin	5	5	4	4	5	-	4	4	4	4	R	4	5	4	5
Kanyó Zsuzsa	4	4	5	4	4	-	2	4	4	4	R	5	5	4	4
Kovács Erzsébet	4	4	5	5	4	-	3	4	4	4	R	4	5	5	4
Kozma Erzsébet	4	4	4	4	4	-	3	4	4	4	R	5	5	5	4
Mayer Marianna	5	5	5	4	4	-	3	4	3	4	R	5	5	4	4
Mester György	4	4	4	4	3	-	4	4	3	4	R	4	5	4	4
Micsutka Mária	4	4	4	5	5	-	4	4	3	3	R	4	5	5	5
Németh Györgyi	4	5	4	5	4	-	5	4	3	4	R	5	5	4	5
Oláh Sándor	3	3	4	3	-	3	2	3	3	4	4	4	5	4	4
Pattogató Zsuzsa	4	4	5	4	-	4	4	4	5	5	R	4	5	4	5
Párosi Éva	4	5	5	5	5	-	5	5	5	4	R	5	5	5	5
Puskás Katalin	4	4	4	3	-	3	3	4	5	4	R	4	4	4	4
Sári Márta	3	4	5	5	-	5	4	4	4	4	Fm	4	5	5	5
Szekeres Mária	4	4	5	3	-	3	3	4	4	4	R	4	4	5	5
Szelei Rita	4	4	5	4	-	5	4	5	4	4	R	4	5	4	5
Szenes Márta	3	4	5	4	3	-	3	4	3	3	D	5	5	4	4
Telek Györgyi	4	4	4	4	3	-	4	4	3	3	R	4	5	4	4
Tóth Éva	4	4	4	4	3	-	3	4	4	3	R	4	4	4	4
Tóth Ildikó	5	5	5	5	5	-	4	5	5	5	R	5	5	5	5
Tóth Judit	5	4	5	5	-	5	4	4	5	4	R	5	5	5	5
Varga Erzsébet	4	5	5	5	-	5	4	5	5	4	D	4	5	5	5
Virágh Rozália	4	4	4	3	-	4	2	3	3	4	R	4	4	4	4



ÁLTALÁNOS TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: Dr. TUBA GÁBOR NÉ

I/C

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Latin nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Testnevelés	Ének	Gyakorlati f.	Rajz és műalk.e.	Földrajz	Magatartás	Szorgalom
Balázs Ildikó	3	3	2	3	2	1	2	1	1	5	4	3	5	3	4	2
Belinyák Tünde	3	3	2	4	-	2	2	3	3	5	4	5	5	3	4	4
Bencsik Imre	3	3	3	4	4	1	4	3	4	5	4	4	4	4	4	3
Deák Györgyi	3	4	3	4	3	1	2	4	3	5	4	5	5	4	5	4
Domonkos Éva	3	3	3	4	3	1	2	3	3	4	5	4	5	4	4	4
Gastanek Márta	4	3	3	3	4	1	3	4	3	5	5	4	5	3	4	3
György Anna	4	3	3	5	-	3	2	3	3	4	4	4	5	4	4	5
Havran Erzsébet	3	3	3	4	4	1	2	3	3	5	4	4	4	4	4	4
Hegedüs Judit	4	3	3	2	2	1	1	3	2	-	4	3	5	3	4	3
Herczeg Aranka	4	4	4	5	-	4	2	4	4	4	4	5	5	4	4	5
Horváth Éva	3	2	3	3	2	1	2	3	2	5	3	4	5	2	4	3
Kaszás Sándor	3	2	5	3	-	3	3	4	3	5	5	4	5	3	4	3
Kárpáti Hajnalka	4	3	4	4	-	5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	5
Koós Róbert	3	3	3	3	-	3	1	4	2	4	4	3	4	3	4	3
Kovács Viktor	3	3	3	4	4	1	4	4	3	5	4	3	4	4	4	3
Krajec Mária	4	4	3	4	3	-	2	4	4	5	4	5	5	4	5	4
Népešsy Judit	3	3	2	1	-	2	2	2	2	3	4	2	5	2	3	2
Oláh Ferenc	4	4	3	5	5	-	4	3	4	4	4	4	5	4	4	4
Ozsvárt Oszkár	3	2	2	2	-	3	3	4	3	4	4	4	5	3	4	3
Pethő Pál	3	3	2	3	-	3	5	3	4	5	4	4	4	3	4	3
Sándor Adél	4	3	3	3	4	-	2	4	4	-	4	4	5	5	3	4
Sándor Eszter	4	4	4	4	3	-	3	4	4	5	4	4	5	4	4	4
Sótér Irén	4	3	3	4	4	-	3	4	3	4	4	4	5	3	5	4
Susán Julianna	4	3	4	4	-	4	3	5	4	4	4	4	5	4	4	5
Szabó Attila	5	4	5	5	-	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Szabó Mária	3	3	2	4	-	2	2	4	3	4	4	4	5	3	4	4
Szabó Péter	5	2	5	5	4	-	3	4	3	5	5	5	5	4	4	4
Tajti Tünde	4	3	3	5	-	4	4	4	4	4	5	5	5	4	4	5
Telek Tibor	3	3	3	4	4	-	3	4	3	5	4	4	5	4	4	3
Torák Mária	4	3	3	4	-	3	2	3	3	5	4	5	5	3	4	4
Tózsér Zsuzsanna	4	3	5	5	4	-	4	5	4	-	5	5	5	4	5	5
Urbán Magdolna	3	3	2	4	3	-	2	4	3	5	4	4	4	3	4	4
Varga Mária	3	2	2	1	-	2	1	2	1	4	4	2	4	2	3	2
Válóczy Péter	3	2	2	3	-	3	3	3	2	5	4	4	5	3	4	3
Vári Edit	3	3	3	5	3	-	2	3	3	5	4	4	5	4	4	4

ÁLTALÁNOS TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: B O R Ó D I F E R E N C N É

I/D.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Rajz és műalk.e	Magartás	Szorgalom
Adorján Katalin	3	4	4	3	-	5	3	4	4	4	R	4	4	4	4	4
Andó Beáta	3	3	3	5	4	-	4	4	3	4	D	4	4	4	4	4
Antoni Zsuzsa	3	4	3	2	-	3	3	3	4	4	R	4	3	4	4	3
Barna Alfréd	4	3	3	3	4	-	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Bártfai Katalin	4	4	4	4	4	-	4	4	3	4	D	4	5	4	4	4
Benga Judit	4	5	4	4	4	-	3	4	2	4	R	5	5	4	4	4
Csemniczky Emese	4	4	4	5	4	-	3	3	3	4	R	5	5	4	4	4
Demény Emese	2	2	2	2	-	3	1	2	1	4	F	4	3	4	4	3
Fekete László	3	3	3	3	2	-	3	4	2	4	4	4	4	5	2	3
Godó Gábor	3	4	3	3	-	4	3	3	3	4	4	5	4	5	4	4
Gubala Gabriella	4	3	4	3	-	4	2	4	3	4	R	5	4	5	4	4
Kovács Zsuzsa	3	3	3	3	-	3	3	3	3	3	R	4	5	4	4	3
Magyara Rezső	3	3	3	2	2	-	2	3	2	4	5	4	4	5	4	3
Nagy Attila	3	3	4	4	-	3	3	4	3	4	5	5	5	5	4	4
Nagy Oszkár	3	3	4	4	-	4	4	3	3	5	5	5	5	5	4	4
Oláh Sándor	3	3	3	3	3	-	3	3	2	3	5	4	5	4	4	3
Oravecz Péter	4	4	3	5	4	-	4	4	4	4	5	5	5	5	4	4
Palicza Irén	3	3	3	5	-	4	3	4	4	4	R	4	5	4	4	4
Pápai Csaba	4	4	4	4	-	4	4	5	5	4	5	4	5	5	4	4
Princz Ildikó	3	3	4	4	-	4	3	4	3	4	R	4	5	5	4	4
Salamon Béla	3	3	4	3	-	3	2	4	2	3	4	4	5	4	4	4
Schneider Andrea	4	5	4	3	4	-	2	3	2	3	R	5	3	5	4	4
Simon István	4	4	4	3	-	5	3	5	3	4	5	4	5	5	4	5
Sólyom Katalin	3	3	3	2	2	-	2	2	1	3	R	4	4	4	4	2
Sörös Erika	5	5	4	5	4	-	5	5	3	4	R	5	5	5	4	5
Steib Péter	4	3	4	3	-	4	3	4	3	4	4	4	4	5	4	4
Szabó Ágnes	4	3	4	3	-	2	3	4	3	4	R	4	5	4	5	4
Szabó Zsuzsa	4	4	4	4	4	-	4	4	4	4	R	5	5	5	4	4
Székely Gábor	3	2	2	2	-	2	4	3	4	4	5	3	5	4	3	3
Takács Valéria	5	5	4	5	5	-	5	5	5	4	R	5	5	5	5	5
Tari Zsuzsanna	4	4	4	4	5	-	4	4	3	4	R	4	4	5	4	4
Tóvik Károly	3	3	3	4	3	-	3	4	3	4	5	5	5	5	4	4
Zincz Anna	3	3	2	4	2	-	4	2	5	3	F	4	4	5	4	4
Balás Gyula	3	3	2	2	2	-	2	2	2	4	5	3	5	5	3	3
Sóter József	2	2	2	2	-	1	2	3	1	3	5	4	5	5	3	2
Kalocsai Edit	2	2	2	2	-	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	2

Osztályfőnök: Dr. J Á R M A Y P Á L N É

II/A.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Latin nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Magartás	Özorgalom
Almási István	3	3	4	3	-	3	4	5	4	4	4	4	4	-	4	4
Benkő László	3	4	4	3	-	4	4	4	4	3	5	4	4	-	5	4
Cserkúti Edit ✕	4	4	3	3	-	5	3	3	3	3	3	5	5	-	4	4
Elek Tibor	2	3	3	2	-	2	2	2	2	2	4	4	5	-	4	3
Fazekas Emilia	4	5	4	5	4	-	4	3	4	4	4	5	5	-	4	4
Fülöp Ágnes	3	4	3	3	-	4	4	4	4	3	4	4	4	-	4	4
Hajdara Aranka	3	4	5	5	5	-	5	4	4	5	5	5	5	-	4	5
Ilkó Györgyi	4	4	3	4	4	-	3	3	3	3	3	4	4	-	4	4
Ispán László	2	3	3	2	3	-	3	3	3	4	4	4	4	-	4	4
Juhász Lujza	3	4	4	4	-	4	2	2	4	3	4	F	4	-	5	4
Kárpáti János	5	5	5	5	-	5	5	4	5	4	5	F	5	-	5	5
Kiss István	4	3	4	3	-	3	4	4	4	3	4	4	5	-	4	4
Klagyivik János	3	4	4	3	4	-	5	4	4	5	4	4	4	-	5	4
Koczka Mária	3	3	3	3	3	-	2	2	2	3	4	5	4	-	4	3
Kovács István	4	3	5	4	-	4	5	5	4	3	5	3	4	-	4	5
Loránt Miklós	3	4	4	3	-	5	3	4	5	4	5	4	5	-	3	4
Lőrík Tibor	3	3	4	2	-	3	3	3	3	2	4	4	4	-	4	4
Márton Károly	4	4	3	4	-	5	5	5	4	3	5	5	5	-	5	5
Medve Elza	3	4	3	4	4	-	3	3	3	4	4	5	4	-	4	4
Molnár Ilona	5	5	5	5	5	-	5	4	5	5	5	5	5	-	5	5
Nagy Károly	3	3	3	2	2	-	3	3	4	4	4	3	4	-	4	4
Nagy Tibor	3	3	3	2	-	3	3	3	3	2	4	4	4	-	4	4
Nagyfalusi Edit	4	4	4	4	-	3	3	3	5	3	5	F	4	-	4	4
Prakfalvi Péter	3	3	3	2	-	3	4	4	4	4	4	5	4	-	4	4
Sándor Tibor	3	3	3	4	-	3	4	3	4	3	4	4	4	-	4	4
Sebó Katalin	5	5	3	4	4	-	3	3	4	4	4	5	4	-	5	5
Sőmoskői János	3	4	4	5	4	-	5	4	4	4	4	5	4	-	5	4
Szabó Aladár	2	2	3	2	2	-	2	2	2	1	4	5	3	-	4	3
Szappan Kálmán	4	4	4	4	-	4	5	4	5	5	4	4	5	-	4	5
Szarvas Imre	4	4	4	4	-	4	3	3	4	5	5	5	4	-	4	4
Szuchacsev Vladimir	4	4	4	4	-	5	5	4	3	4	4	5	4	-	5	4
Timár József	4	4	5	4	-	4	5	4	4	5	5	4	4	-	5	4
Vadkerti Mária	4	4	3	4	5	-	5	4	4	5	4	4	4	-	5	5
Valuska Ildikó	3	4	3	5	-	3	3	2	4	2	4	4	4	-	4	4
Végh Gyula	4	4	5	3	4	-	4	4	5	5	5	4	4	-	5	5
Vojtek Szilveszter	3	4	3	4	4	-	4	4	4	5	4	5	4	-	4	4
Zsivesa Zsolt	4	4	5	3	-	4	5	5	4	3	5	5	-	-	5	4

ANGOL, ILL. OROSZ SZAKOSÍTOTT TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: Dr. P E Á K I S T V Á N N É

II/B

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Élőlógia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Élekt	Magartartás	Szorgalom
Angyal Zsuzsanna	4	4	4	5	4	-	5	4	5	4	R	R	R	4	5
Béres Margit	4	4	5	5	-	5	5	4	5	5	R	R	R	4	5
Cserháti Aliz	3	4	4	3	-	5	3	3	3	3	R	R	R	4	4
Fabulya Katalin	4	4	4	4	4	-	4	3	4	4	R	R	R	5	4
Gajzágó Adrienne	5	5	5	5	4	-	4	4	5	4	R	R	D	5	5
Holtai Márta	3	3	4	3	2	-	4	2	4	3	R	R	R	4	4
Horváth Irén	3	3	4	4	-	4	5	4	4	4	R	R	R	5	5
Huczka Valéria	4	4	4	4	-	4	4	2	4	4	R	R	R	5	4
Imre Anna	2	2	3	3	2	-	3	2	3	2	R	R	R	4	3
Jenei Gabriella	5	5	5	5	5	-	4	4	5	5	R	R	R	5	5
Józsa Klára	5	5	5	5	5	-	5	4	5	5	R	R	R	5	5
Kosztá Magdolna	3	3	4	4	3	-	3	3	4	4	R	R	D	4	4
Kovács Zsuzsanna	4	4	4	4	-	4	3	3	4	3	R	R	R	4	5
Krätschmer Anita	5	4	5	5	5	-	4	4	5	4	R	R	R	4	5
Kuris Tünde	3	4	3	4	3	-	3	2	3	3	R	R	R	4	4
Lipták Mária	3	4	3	3	-	4	4	3	4	3	D	D	D	5	4
Lipták Zsuzsanna	4	4	4	5	-	5	3	2	4	3	R	R	R	5	4
Molnár Judit	5	4	5	5	5	-	4	4	5	4	R	R	R	5	5
Molnár László	4	3	5	5	4	-	3	3	4	4	R	R	R	3	3
Molnár Zsuzsanna	5	4	5	5	5	-	5	4	5	5	R	R	R	4	5
Nagy Erzsébet	3	2	3	3	2	-	2	3	3	2	R	R	R	4	4
Németh László	3	3	4	4	3	-	3	4	4	3	R	R	R	2	3
Papanitz Erika	4	4	5	4	-	4	4	3	5	4	D	D	D	5	5
Petykó Csaba	3	3	5	4	-	4	3	3	4	3	R	R	R	4	4
Pokrivács Ildikó	3	3	3	5	-	5	2	2	3	2	R	R	R	4	4
Szabó Ágota	4	4	4	4	4	-	3	3	5	4	R	R	R	4	4
Szabó Györgyi	4	4	4	4	-	3	2	3	3	3	R	R	R	4	4
Szijgyártó Julia	4	4	4	4	4	-	4	2	4	4	R	R	D	4	4
Scholcz Erika	4	4	4	4	-	5	2	2	4	3	R	R	R	4	4
Sztrémi Melinda	5	5	4	4	-	4	3	3	4	4	R	R	R	5	5
Urbán Ildikó	3	4	4	4	-	4	3	2	4	3	R	R	R	4	4
Végh Mária	4	4	5	4	-	5	3	4	4	4	R	R	R	4	5
Volek Zsuzsanna	3	4	3	3	-	3	2	2	4	3	D	R	R	4	4

ÁLTALÁNOS TANTERVÜ-OSZTÁLY

Osztályfőnök: Dr. DOBÁNY IRÉN

II/C

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati foglalkozás	Magatartás	Szorgalom
Ábrahám Irén	4	4	4	4	4	-	3	3	5	4	5	4	4	5	4	5
Bányik Mihály	2	2	2	2	-	-	3	3	3	3	3	-	5	4	2	3
Bárcskai Erzsébet	4	3	4	3	3	-	3	3	2	3	3	4	5	4	4	4
Bencze Melinda	4	5	4	5	4	-	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4
Breznai Elvira	4	3	3	3	-	-	3	3	3	3	2	4	4	4	5	5
Czegény Ágnes	4	3	4	2	-	2	3	2	4	2	4	5	4	4	4	3
Deák Kornélia	4	4	3	5	4	-	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Dóra Anikó	3	2	4	2	-	2	3	2	2	2	2	5	4	4	4	4
Fodor Jolán	3	4	3	4	-	3	2	2	2	2	3	5	4	4	4	3
Gálfi Éva	4	4	3	4	3	-	3	3	4	3	4	5	4	5	4	4
Gordos Éva	4	3	3	2	-	3	2	3	3	2	3	5	4	4	4	4
Hrúz Dénes	2	2	2	2	2	-	2	1	3	3	2	-	4	5	3	2
Illés Csaba	3	3	3	4	4	-	3	2	3	3	3	-	3	4	4	3
Kerékgyártó Hajnal	3	3	3	3	-	2	2	2	3	2	2	4	3	4	4	4
Kis Simon Róbert	4	3	4	2	3	-	1	3	2	3	3	-	3	4	3	3
Környei Alice	3	2	3	3	-	3	2	2	2	2	3	4	4	4	2	4
Kupai Ágnes	3	3	3	3	3	-	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Krajnák Tibor	5	5	5	5	4	-	4	4	5	4	5	-	5	5	4	5
Németh Margit	4	3	3	2	3	-	2	2	5	3	4	4	4	5	5	4
Ozsvár Livia	5	4	3	3	-	4	2	3	3	3	3	5	4	5	5	5
Pál Erzsébet	2	3	4	4	3	-	2	3	2	3	3	4	4	4	4	4
Palaticzky Edit	3	3	3	4	-	4	3	4	4	4	4	4	4	5	4	5
Pálfalvai Erika	5	4	4	5	4	-	4	3	5	4	5	5	4	5	5	5
Pajer György	4	4	4	3	3	-	2	3	4	3	4	-	5	5	4	4
Pelyhe Zsuzsa	4	4	3	3	-	3	2	2	3	3	3	4	4	4	4	4
Péter Anikó	3	3	3	3	4	-	5	4	3	4	4	5	4	5	5	5
Pongó Erik	4	3	4	3	3	-	2	3	4	3	3	-	5	3	4	3
Rusznayk Anna	3	3	4	4	-	4	3	3	4	3	4	4	4	5	4	5
Salamon Éva	4	4	3	3	3	-	3	3	3	3	3	5	4	5	4	4
Somoskői Judit	3	3	3	4	-	4	3	3	3	3	3	4	3	5	4	4
Szabó Szilvia	3	3	2	4	-	3	1	1	2	2	2	-	4	4	3	2
Szűcs Erika	5	4	4	5	4	-	4	4	5	4	4	5	4	5	5	5
Szürszabó József	4	4	4	3	4	-	2	3	4	2	4	-	3	5	3	3
Tóth Judit	4	4	3	3	-	3	2	3	3	3	3	4	3	4	4	3
Urbán Gabriella	4	4	3	3	-	3	2	3	4	3	3	-	4	5	4	4
Vágvölgyi Ildikó	3	3	2	3	3	-	2	2	2	2	3	5	4	4	4	3

ÁLTALÁNOS TANTERVÜ OSZTÁLY

Osztályfőnök: K E R T A I J Ó Z S E F F N É

II/D.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati f.	Magartartás	Szorgalom
Bátonyi Gábor	2	2	3	3	2	-	5	4	4	4	2	4	4	4	4	4
Berta Piroska	3	3	3	4	-	4	3	3	4	4	4	4	4	4	5	4
Bibók Miklós	2	2	2	1	-	2	2	2	3	3	2	4	4	3	3	3
Busch Györgyi	4	4	4	4	-	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Chikány Judit	3	3	3	3	-	2	2	2	3	2	3	-	4	4	4	3
Czégény Sándor	4	4	5	5	-	-	4	4	4	4	5	5	4	5	4	4
Cseh Gyöngyvér	2	2	4	3	2	-	3	3	4	3	3	4	4	3	4	3
György Erzsébet	3	3	4	4	-	3	3	3	4	4	4	4	4	4	5	4
Csatlós Zsuzsa	2	2	3	3	3	-	2	3	3	3	2	-	4	3	4	3
Ferkó Attila	4	3	4	4	-	4	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4
Jászberényi Zsuzsanna	3	2	4	4	-	3	3	4	4	3	4	4	4	4	5	4
Kaszás Gábor	3	2	4	3	2	-	3	3	4	3	4	4	4	5	4	5
Kazinczi Ilona	3	3	3	4	-	3	4	5	4	5	4	-	4	5	5	4
Kovács Nelli	4	3	2	4	-	4	3	3	4	3	2	-	5	4	4	3
Krenács Erzsébet	3	3	3	3	-	3	2	3	3	3	2	-	4	3	5	4
Lászlók Mária	2	2	3	3	-	2	2	3	3	2	3	-	4	3	4	3
Márton Zsuzsa	3	2	4	3	2	-	2	3	4	3	3	-	5	4	4	3
Molnár Katalin	4	3	4	4	-	4	3	3	4	3	3	-	4	5	4	4
Nagy Anna	2	2	2	2	-	1	1	2	2	2	2	4	3	4	4	2
Nagy János	3	3	4	5	4	-	3	4	5	4	4	5	4	5	5	4
Noszky Ágnes	4	4	4	5	5	-	3	4	4	4	4	-	4	5	5	5
Novák Judit	5	5	4	5	-	5	3	4	5	4	5	-	4	5	5	5
Ocskai János	2	2	3	1	-	2	2	2	3	2	3	5	4	4	3	3
Olaj Edit	3	2	4	3	3	-	2	2	3	3	3	4	4	4	4	3
Pál Ildikó	4	3	3	4	-	4	2	3	4	3	2	-	4	5	4	5
Páll Lajos	3	3	4	4	4	-	3	4	4	3	3	4	4	5	4	5
Sándor István	2	2	3	3	2	-	2	2	3	3	3	5	4	4	3	3
Susán László	2	2	2	3	3	-	3	3	3	4	2	4	4	5	4	3
Szőke Szabolcs	3	3	3	3	4	-	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4
Tajti Béla	3	3	4	4	4	-	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5
Tarjáni Györgyi	2	2	2	3	-	2	2	3	4	3	3	-	4	3	4	3
Tóth László	2	2	3	3	3	-	2	3	3	2	3	5	4	5	4	3
Ujlaky István	5	5	5	4	4	-	4	4	4	4	5	4	4	5	4	5
Varga Katalin	4	4	4	4	4	-	4	4	4	4	3	-	4	5	5	5
Varga Margit	4	4	4	4	5	-	4	4	5	3	3	-	4	5	5	5
Erdősi Ildikó	2	2	3	4	2	-	2	2	3	2	4	-	4	4	4	3

MATEMATIKA, ILL. FIZIKA SZAKOSÍTOTT TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: Dr. FABULYA LÁSZLÓNÉ

III/A.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kezels	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének	Magatartás	Szorgalom
Andó Jenő	5	4	5	3	-	4	5	5	4	4	4	5	5	4	5	5
Balogh Ottó	3	4	5	3	-	2	4	5	4	4	5	5	4	4	5	4
Bocso Gyula	4	3	4	4	-	4	4	5	4	4	4	4	4	5	4	4
Bózsári József	4	4	4	4	-	3	4	5	4	3	4	5	5	5	4	4
Bózsár Ildikó	3	3	3	2	-	1	2	2	3	3	3	4	5	5	4	4
Butkai István	3	3	3	3	4	-	5	4	3	3	3	5	5	4	5	4
Fabriczius Rezső	4	3	4	4	-	4	4	4	3	4	5	5	5	5	5	5
Gonda István	4	4	4	4	-	4	5	5	4	4	4	5	4	4	5	5
Gordos Gábor	4	3	4	3	4	-	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4
Gordos József	5	5	5	5	-	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	5
Hajczinger György	4	4	5	5	5	-	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5
Halépi József	2	2	3	2	-	2	4	5	2	4	4	4	3	4	4	4
Kaposi Ida	5	5	4	4	-	4	3	3	4	4	5	4	5	5	5	5
Kovács Magdolna	4	4	5	4	4	-	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5
Kukely Márton	5	4	5	4	5	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Lakatos Tamás	4	4	5	4	-	5	5	5	4	4	4	5	5	4	4	4
Menczel Judit	4	4	3	3	3	-	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4
Moskát Csaba	5	4	4	4	-	5	4	5	5	5	4	5	5	4	4	5
Nagy Árpád	3	3	3	2	3	-	2	3	3	2	4	5	5	4	4	3
Nagyfejeő István	3	2	3	1	-	1	4	3	3	3	3	4	5	4	4	2
Nóvé Zoltán	4	3	5	3	3	-	4	3	4	4	5	5	3	5	4	4
Nyerges Csaba	5	4	5	5	5	-	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5
Racs Ernő	4	4	4	4	-	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5
Rátkai Andor	2	3	2	3	-	1	4	4	3	3	4	5	4	4	4	4
Szabó Gábor	5	4	4	4	3	-	3	4	5	4	4	5	5	5	5	5
Szetei Tibor	4	4	4	5	4	-	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4
Széky Miklós x	4	3	4	2	-	2	3	3	4	3	3	4	4	4	4	4
Szőcs Gyula	4	4	4	3	-	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4
Szunyog Zoltán	4	4	5	3	5	-	5	5	5	5	4	3	5	4	4	4
Tordai György	3	4	3	3	-	3	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4
Tóth Zoltán	5	5	5	5	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Varga Ferenc	4	3	4	2	-	1	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4
Vincze Edit	4	4	4	4	4	-	1	4	4	4	4	5	5	5	4	4
Zimonyi Tünde	5	3	4	2	5	-	4	4	3	3	4	5	5	5	4	4

Osztályfőnök: A N T A L G Á B O R N É

III.B

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének	Magatartás	Szorgalom
Balogh Katalin	4	4	4	4	4	-	4	5	4	4	4	5	5	5	5	5
Boldogh Irén	3	4	4	4	3	-	3	3	3	3	4	5	5	5	5	5
Borok Sándor	3	3	3	2	3	-	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4
Dolnego Pál	2	2	2	1	2	2	-	3	2	2	2	4	5	3	2	2
Fancsik Mária	3	4	4	4	4	-	5	5	5	4	4	5	4	4	5	5
Garamszegi Piros	2	3	2	2	-	2	2	2	2	2	3	3	4	4	4	3
Gál Gabriella	4	4	3	3	-	3	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4
Gembiczki Mária	4	4	3	3	-	2	3	2	3	2	4	4	4	4	4	3
Herceg Monika	4	4	4	3	-	4	2	2	3	3	4	3	5	4	5	5
Herold Gábor	4	4	3	2	3	-	3	3	3	4	4	5	5	3	3	3
Keresztényi Kinga	4	4	4	4	4	-	3	3	4	4	4	4	5	4	4	4
Kiss Klára	3	4	3	3	-	3	5	4	4	5	4	5	5	5	5	5
Kovács Erika	5	5	4	4	3	-	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5
Lécz Erzsébet	4	5	4	5	5	-	4	3	4	4	4	5	5	5	5	5
Mankher Zsuzsa	4	5	4	3	4	-	4	4	5	4	4	5	5	5	5	5
Marosi Erika	5	5	5	5	-	5	4	4	4	5	5	4	5	4	5	5
Michna Ilona	3	4	4	2	3	-	3	2	3	2	3	3	4	4	4	4
Radnai Zsuzsanna	5	5	4	3	4	-	4	3	3	4	4	4	5	5	4	4
Reiner Ilona	2	3	2	3	-	2	3	2	3	2	3	3	4	4	2	2
Susán Katalin	5	5	4	4	4	-	3	3	4	3	5	4	4	5	5	5
Sült Judit	4	5	4	4	5	-	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5
Szabó Anna	5	5	4	3	5	-	5	4	4	3	5	5	4	5	5	5
Szabó Sándor	4	4	5	2	-	4	3	3	3	3	4	3	4	3	3	3
Szabó Zsuzsa	5	5	5	5	-	5	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5
Szegő György	4	3	4	2	2	-	3	3	3	3	4	5	4	4	4	4
Tóth Éva	5	5	5	4	5	-	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5
Tóth István	3	3	3	2	2	-	3	2	2	2	3	2	4	3	3	3
Tóth Judit	5	5	5	5	-	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
Vincze Éva	4	5	4	5	5	-	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5
Wilwenger Józsa	5	5	5	5	5	-	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Balogh Marianne	5	5	4	4	5	-	3	3	5	5	4	5	5	5	5	5



ÁLTALÁNOS TANTERVÜ OSZTÁLY

Osztályfőnök: H E R O L D L Á S Z L Ó N É

III/C.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének	Gyakorlati f. Magatartás	Szorgalom
Aranyi Zsuzsanna	3	3	3	3	-	3	3	3	3	3	3	4	4	R	-	4
Asboth László	3	3	3	2	-	-	2	3	3	3	4	4	5	R	3	4
Barabás György	3	3	3	2	-	-	3	3	4	4	4	4	4	R	4	4
Belvári Marianna	3	3	3	3	-	-	3	3	3	3	3	4	5	D	4	5
Fenyvesi Györgyi	5	4	5	4	-	3	4	4	5	5	4	5	4	D	-	5
Földesi László	3	3	3	3	-	-	5	5	3	4	3	4	3	R	5	4
Gellérthegyi Péter	2	2	3	2	-	-	3	3	4	3	3	3	5	R	3	3
Géczy Mária	4	4	4	3	-	3	4	5	5	4	5	5	5	D	3	4
Gordos Éva Gyöngyi	4	4	4	5	-	3	3	3	3	4	4	5	4	R	-	4
Gyenge Erzsébet	3	3	2	2	-	-	2	2	3	2	3	3	5	R	4	4
Hajék Katalin	3	3	3	2	-	4	2	2	2	2	3	3	5	R	4	3
Havran Erika	2	3	2	1	-	-	1	1	2	2	3	3	5	D	4	2
Hollandi István	4	4	3	3	-	-	4	4	3	4	4	4	5	R	5	4
Janovicz Irén	3	3	3	3	-	-	2	3	4	3	4	3	5	R	4	3
Juhász Zsuzsa	5	5	4	4	-	3	3	4	5	4	5	4	5	D	-	5
Ladóczki Tibor	3	3	2	2	-	-	2	2	2	2	4	3	4	R	3	3
Magyara Zsuzsa	2	3	2	2	-	-	2	2	3	2	3	3	R	D	3	3
Mákos Ildikó	3	3	3	2	-	-	2	2	3	3	3	3	5	R	5	4
Mákos Klára	3	3	3	2	-	-	2	2	2	2	3	3	4	D	5	4
Nagy Gábor	4	4	4	3	5	-	4	3	5	4	4	5	5	R	-	4
Nándori Ferenc	2	2	3	3	-	-	3	3	3	3	4	3	4	R	3	3
Oláh István	4	3	4	3	-	-	4	4	4	4	5	4	5	R	4	4
Orosz Julianna	4	5	3	4	4	-	5	4	5	4	4	4	5	R	-	4
Sulcz Anna	2	2	2	2	-	-	1	2	3	2	3	3	5	R	4	4
Szabó Ildikó	3	4	3	3	4	-	3	3	3	3	3	4	4	D	-	3
Szankó Katalin	5	4	4	2	-	2	2	2	4	3	3	5	5	R	-	5
Sziklavári Éva	3	2	2	2	-	-	2	2	4	3	3	4	5	R	3	3
Szilágyi Sándor	4	4	5	3	5	-	5	5	3	4	4	4	3	R	-	4
Tárkányi Zsuzsa	4	4	2	5	-	4	2	2	3	3	4	4	5	D	-	4
Verebélyi Edit	2	3	2	4	-	-	2	2	3	3	3	3	4	R	4	4
Zeke János	5	4	4	3	-	-	4	3	2	3	3	4	4	R	4	4
Zsidai Erzsébet	4	4	4	5	5	-	4	4	4	4	5	4	4	R	5	5

ÁLTALÁNOS TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: J A N Á K J Ó Z S E F N É

III/D

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Latin nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Magyarítás	Szorgalom
Babó Katalin	4	4	4	5	4	-	4	3	4	5	4	4	R	4	-	4	5
Balcza Beatrix	4	4	4	4	5	-	5	3	2	4	4	R	4	5	-	4	4
Bartkó György	4	4	4	4	5	-	4	5	4	5	4	R	4	5	-	4	4
Bodor Judit	2	3	3	3	-	-	2	2	2	2	4	D	4	4	5	4	3
Deák Katalin	4	3	3	2	-	-	2	3	4	5	4	R	4	4	4	5	4
Félegyházi Zsuzsanna	3	4	2	4	-	-	2	2	3	2	3	D	5	5	4	3	3
Fodor Zoltán	3	3	2	2	-	-	2	2	2	2	3	F	5	4	4	3	4
Gaál Gabriella	3	3	5	4	4	-	4	3	4	3	5	R	4	-	4	4	4
Gál Erzsébet	4	4	2	3	3	-	3	2	2	3	3	R	4	-	4	4	3
Géczy Erzsébet	5	4	5	4	-	5	4	4	4	4	4	R	5	-	5	5	5
Gibicsár István	3	4	3	4	-	-	2	3	3	3	4	5	5	4	4	3	3
Gordos Gizella	3	3	2	2	-	-	1	1	3	2	2	R	5	4	4	4	3
Gordos Mária	3	3	3	3	-	4	4	3	4	3	3	R	5	-	4	4	3
Herczeg Éva	5	4	4	5	-	4	3	5	5	4	4	R	5	-	5	5	5
Hives Éva	4	4	4	4	4	-	2	2	2	2	4	R	5	-	3	3	3
Jandala Attila	3	3	4	4	4	-	4	4	4	5	4	5	4	-	4	4	4
Kosáry Katalin	3	3	3	3	-	-	4	2	3	3	4	R	5	4	4	3	3
Majercsik Irén	4	4	4	5	-	5	4	3	4	4	5	R	5	-	4	5	5
Merényi Judit	3	3	2	4	5	-	3	3	4	4	4	D	5	-	4	4	4
Molnár Ildikó	3	4	4	4	5	-	4	3	4	4	4	R	4	-	5	4	4
Molnár Márta	4	4	4	5	5	-	4	3	5	4	5	R	5	-	5	5	5
Molnár Zsuzsa	3	3	3	3	3	-	1	2	2	2	4	R	5	-	4	4	3
Nagy Zsuzsa	3	3	3	3	-	3	2	2	3	3	4	R	4	-	4	4	3
Nádasi László	3	3	2	2	-	-	2	2	2	2	3	4	4	3	4	4	3
Nyíri Ferenc	5	5	5	5	-	5	4	4	4	5	4	5	5	-	5	5	5
Rusz László	3	3	4	4	-	-	4	5	4	3	4	5	5	4	4	5	5
Sári Judit	4	4	4	4	4	-	4	4	4	5	4	D	5	-	5	5	5
Szalai Mária	4	4	4	4	-	4	2	2	3	3	4	R	5	-	4	3	3
Tóth Csaba	4	4	4	4	-	4	3	4	3	3	4	5	5	-	5	4	4
Szentpéteri Kati	4	4	3	3	5	-	3	2	3	2	4	R	5	-	4	3	3
Torák Julia	4	4	3	5	4	-	3	3	3	3	4	D	5	-	5	4	4
Tózsér Mária	3	4	3	4	-	4	3	2	3	2	4	R	5	-	4	4	4
Türei Beatrix	4	3	4	3	-	-	3	3	4	4	4	D	4	-	4	4	5

Osztályfőnök: H O R V Á T H I L O N A

IV/A

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Latin nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Világn. alapjai	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.e.	Magatartás	Szorgalom
Alexi József	3	3	4	4	-	4	5	4	4	-	4	D	5	5	4	4
Antal Gábor	5	5	5	4	-	-	3	2	4	-	5	D	5	5	4	4
Bodócs István	4	4	3	2	-	-	3	3	5	5	4	-	5	5	4	4
Bölyös Ildikó	4	4	4	4	5	-	4	5	5	5	5	-	5	5	4	5
Boródi Ferenc	5	5	5	3	5	-	5	4	4	4	5	-	5	5	4	4
Bózó László	4	3	3	3	-	-	5	5	4	5	5	-	5	5	4	4
Csanádi Ibolya	3	4	3	4	-	4	4	2	4	-	4	-	5	5	4	4
Csonka Csaba	3	2	4	3	-	-	3	5	5	5	4	D	5	5	4	4
Csurda Zsolt	4	4	4	3	-	-	5	5	5	-	5	-	5	5	4	5
Dévényi László	3	3	4	3	-	-	5	5	5	-	4	-	5	5	4	4
Ferencz Ildikó	5	5	5	5	-	5	4	4	5	-	5	-	5	5	5	5
Földi Attila	2	2	3	2	-	-	4	4	5	5	4	-	5	5	4	3
Géczy Attila	3	2	3	3	-	-	5	5	4	5	4	D	5	5	4	4
Gubán Ákos	3	3	4	4	-	4	5	5	4	-	4	-	5	5	4	5
Gubán Miklós	3	3	4	4	-	4	5	5	4	-	4	-	5	5	4	5
Hartl Zoltán	2	3	2	2	-	3	5	5	3	-	3	-	5	4	4	4
Hörváth Margit	3	3	2	3	4	-	2	2	2	2	4	-	5	5	4	4
Juhász László	3	3	4	4	5	-	4	5	5	5	5	-	5	5	4	4
Kovács István	3	2	4	4	-	-	5	4	4	-	4	-	5	5	4	4
Lefler Gábor	3	3	3	3	3	-	3	3	5	4	3	D	5	5	4	3
Lipták Ervin	3	2	2	2	-	-	3	2	3	-	2	D	5	4	4	3
Marcsó Zoltán	4	2	3	2	-	-	5	4	3	-	4	-	5	5	3	3
Nagy Anna	3	4	3	4	-	5	5	5	4	-	4	-	5	5	5	5
Péter Pál	2	2	2	2	-	-	4	4	3	3	3	-	5	5	4	3
Pintér Éva	4	4	3	5	5	-	5	4	5	5	4	-	5	5	5	5
Pintér Friderika	5	5	4	4	5	-	3	4	4	3	4	-	5	5	5	5
Prakfalvi Endre	3	2	4	2	-	-	2	3	4	3	3	-	5	5	3	2
Szabados László	3	3	3	2	-	4	5	5	4	-	3	-	5	5	5	4
Szarvas György	3	2	5	3	-	-	3	5	4	3	3	-	5	5	4	3
Tavaszi Jolán	4	4	5	4	-	5	4	3	4	-	4	D	5	5	5	5

ANGOL, ILL. OROSZ SZAKOSÍTOTT TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: Dr. ANTAL ELEMÉRNÉ

IV/B.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Világn. alapjai	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.e.	Magatartás	Szorgalom
Berecz Ervin	3	3	4	2	2	-	3	3	2	4	R	R	5	3	3
Bodnár Béla	3	4	5	5	5	-	4	5	5	5	D	R	5	5	5
Borbás Mária	4	4	4	4	-	3	2	3	3	3	4	R	5	4	5
Csik Agnes	5	5	5	4	5	-	5	4	4	5	5	R	5	4	5
Csóke Agnes	4	4	4	4	-	5	3	3	3	5	4	R	5	4	5
Csürke Mária	3	3	4	5	-	3	3	3	5	4	4	R	5	4	4
Gecse Zsuzsanna	5	5	5	5	-	5	3	3	4	4	V	R	5	4	5
Gordos Béla	2	2	3	3	-	3	3	4	2	3	R	R	5	3	3
Gritz Attila	4	3	4	5	4	-	3	3	4	3	D	R	5	4	4
Gyarmathy Ágnes	5	5	5	4	-	4	4	4	4	5	5	R	5	4	5
Halácsy Sándor	3	3	2	3	2	-	2	3	2	3	R	R	5	3	3
Ignác Beáta	3	3	4	5	-	5	4	3	3	4	5	R	5	4	5
Kocsis Erzsébet	4	3	3	5	-	4	3	3	2	5	5	R	5	4	4
Kosztelny Lajos	4	3	5	2	3	-	5	3	4	4	D	R	5	3	4
Lipták Valéria	4	4	4	5	-	5	4	5	5	4	4	R	5	5	5
Pál Melinda	4	3	5	5	-	4	3	3	4	5	5	R	5	5	5
Pestyánszki László	4	5	5	4	5	-	5	3	3	5	R	R	5	4	4
Rezes Olga	3	4	5	4	-	5	3	3	3	5	5	R	5	4	5
Sándor Zsuzsanna	5	4	4	5	5	-	4	4	4	5	5	R	5	5	5
Szalvai Erzsébet	3	3	5	5	4	-	5	3	4	5	5	R	5	4	5
Szolnoki Ildikó	5	4	5	4	-	3	3	3	4	5	5	R	5	4	5
Sztanek Olga	4	4	5	4	4	-	5	3	4	5	5	R	5	4	5
Pestyánszki Lidia	3	4	4	5	-	4	3	3	3	4	4	R	5	4	5
Váraljai Katalin	3	4	3	4	4	-	3	3	4	4	5	R	5	4	4
Veres Erzsébet	3	3	4	4	-	3	3	3	3	4	4	R	5	4	5

ÁLTALÁNOS TANTERVŰ OSZTÁLY

Osztályfőnök: J A K A B M A R G I T

IV/C

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Lörténelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Világn. alapjai	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Rajz és műalk.e	Magatartás	Szorgalom
Ádám Éva	4	4	3	4	-	4	3	3	4	5	5	5	5	4	5
Béres Zoltán	3	4	3	2	3	2	2	5	4	5	5	5	4	4	4
Csábi Mihály	3	3	3	3	-	3	3	5	3	-	5	4	5	4	4
Cserkúti Gábor	2	3	2	2	-	5	5	3	2	-	5	4	5	3	3
Falusi Sarolta	4	5	4	4	4	3	3	3	4	F	5	5	5	5	5
Fodor Margit	3	4	3	4	-	3	3	3	4	4	5	5	5	4	4
Galgócz Deák Éva	3	3	2	2	-	2	3	3	3	5	5	5	5	4	3
Gotyár Mária	3	3	2	2	-	2	2	2	2	5	5	4	5	4	3
Hidvári János	2	3	3	2	-	3	2	3	2	-	5	4	4	3	3
Hunvári Erzsébet	3	3	2	3	5	3	3	2	3	4	5	5	4	4	3
Kaszás József	5	5	5	4	-	3	3	4	5	D	5	4	5	4	4
Kocsis Árpád	3	3	4	3	3	3	4	3	4	-	5	5	5	4	4
Kozma Ágnes	3	4	3	3	-	3	3	4	4	5	5	5	5	4	4
Lantos Julianna	5	5	5	5	4	2	3	3	5	5	5	5	5	5	5
Lantos Zsuzsanna	2	3	2	2	-	2	2	2	3	5	5	4	4	4	2
Mihály Erika	3	4	3	4	3	2	3	3	4	5	5	5	5	4	4
Miliczki Anna	4	4	3	4	4	3	4	5	3	5	5	5	5	4	4
Molnár György	2	3	3	2	3	4	4	3	3	D	5	5	5	4	3
Molnár Katalin	4	4	3	3	-	2	3	3	3	4	5	4	5	4	4
Mráz Éva	5	5	4	3	4	2	3	3	4	4	5	5	5	4	3
Orosz Klára	3	3	2	4	-	2	3	2	3	4	5	4	5	4	3
Paskó Erzsébet	3	3	3	2	-	2	2	2	3	3	5	5	5	4	5
Pazonyi Péter	2	2	3	2	-	2	3	3	3	D	5	5	5	3	2
Pintér Gizella	5	4	4	4	4	2	3	4	3	5	5	5	5	5	4
Pokrivács Márta	3	3	2	2	-	2	2	2	3	5	4	4	4	3	2
Rozgonyi Nándor	2	3	2	2	2	2	2	3	3	-	4	4	5	3	2
Ruskó Zsuzsanna	4	4	4	4	-	3	3	4	4	5	5	4	5	5	5
Sándor Zsolt	3	3	3	3	-	4	4	5	3	-	5	5	5	4	3
Sarkadi Nagy Endre	2	2	2	2	3	2	3	3	3	-	5	5	5	3	2
Szlivka László	2	2	3	2	-	2	2	3	3	D	5	4	5	4	3
Tóth Olga	2	2	2	2	4	4	4	2	3	5	5	5	5	4	3
Vida Zsolt	2	3	2	2	-	2	2	2	2	-	5	4	5	3	2
Vidor László	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	5	4	5	3	2

ÁLTALÁNOS TANTERVÜ OSZTÁLY

Osztályfőnök: SZÁSZ JÁNOS

IV/D.

	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Világn. alapjai	Gyakorlati fogl.	Rajz és műalk.e	Magatartás	Szorgalom
Baár Judit	4	3	3	3	3	-	-	-	4	4	-	5	4	4
Bejczy Csilla	4	3	3	2	3	-	-	-	4	4	-	5	4	4
Bokor Tamás	2	2	2	2	-	-	-	-	2	2	4	5	3	3
Csaba Péter	3	2	2	2	2	-	-	-	4	4	-	5	4	2
Dénes Katalin	4	3	4	4	4	-	4	4	4	4	-	5	5	5
Detván Anna	3	3	3	4	5	-	4	4	4	4	-	4	4	4
Érdi Katalin	5	4	3	5	-	5	4	4	4	4	-	5	5	5
Fodor Mária	3	3	4	4	-	3	3	3	4	4	-	5	5	5
Fülöp Valéria	4	3	3	3	-	-	2	2	3	3	-	5	4	4
Hegedüs Tibor	4	3	4	2	-	-	4	5	3	4	-	5	4	4
Kis Márta	3	2	4	4	-	-	2	2	4	4	-	5	4	5
Kiss Beatrix	3	3	3	4	-	-	2	3	4	4	-	5	4	4
Krekács Miklós	2	2	3	2	-	2	2	2	3	3	-	4	3	3
Molnár Aranka	3	4	4	4	3	-	2	2	3	4	-	5	4	4
Molnár Dénes	4	3	4	2	-	-	3	2	3	4	-	4	3	3
Nádasdi Erika	4	4	4	3	4	-	4	5	4	3	-	5	5	5
Nagy Erika	2	2	3	2	-	-	2	2	3	2	-	4	4	4
Nagy Ildikó	4	4	4	4	-	-	4	4	5	4	-	5	4	5
Németh István	4	2	4	2	-	-	2	3	5	3	-	4	3	4
Nyul Andrea	4	4	4	3	-	-	4	5	5	4	-	5	5	5
Preisler Éva	3	3	4	3	3	-	3	4	4	3	-	5	5	4
Sági Magdolna	3	3	3	3	-	4	3	3	4	3	-	5	5	4
Skuta Miklós	4	2	3	2	-	-	2	2	3	3	-	4	3	3
Soltész Akos	2	2	3	2	-	2	2	2	3	3	-	4	3	3
Szabó Éva	3	4	4	2	-	-	4	4	4	4	-	5	4	4
Szóllós Márta	3	2	3	2	-	-	3	3	5	3	-	5	4	4
Tanner Miklós	2	2	4	3	-	-	3	3	4	4	-	5	5	4
Ternóczky Ágnes	3	3	4	5	-	4	4	3	4	4	-	5	4	5
Varga Ibolya	4	4	4	4	-	4	3	4	4	5	-	5	5	5
Varga László	4	2	3	2	-	-	2	2	3	3	-	5	3	3
Varga Zoltán	2	2	4	3	-	2	2	2	3	4	-	5	4	4
Zeke Ágnes	2	2	3	3	2	-	2	2	3	2	-	5	4	3
Zsédely Péter	3	3	3	4	-	-	4	5	4	3	-	5	4	5

A Z É R E I T S É G I V I Z S G Á K E R E D M É -  
N Y E I

IV. A OSZTÁLY

Elnök: Kmetyi Ferenc nyugalmazott gimnáziumi igazgató

Dicsérettel megfelell:

- 3 tantárgyból: Szabados László  
2 tantárgyból: Bodács István, Boródi Ferenc, Bozó László,  
Csurda Zsolt, Gubán Ákos, Gubán Miklós,  
Harli Zoltán, Nagy Anna  
1 tantárgyból: Alexi József, Bolyós Ildikó, Csonka Csaba,  
Dévényi László, Ferencz Ildikó, Juhász László,  
Kovács István, Pintér Éva, Szarvas György

Megfelell: Antal Gábor, Csanádi Ibolya, Földi Attila,  
Géczy Attila, Lefler Gábor, Lipták Ervin,  
Marcsó Zoltán, Pintér Friderika, Prakfalvi Endre,  
Tavaszi Jolán

Nem felelt meg: Horváth Margit, Péter Pál.

IV. B OSZTÁLY

Elnök: Lénárt István a KISZ KB munkatársa.

Dicsérettel megfelell:

- 2 tantárgyból: Csőke Ágnes, Gecse Zsuzsanna, Gyarmathy  
Ágnes, Ignácz Beáta, Pesenyánszki László,  
1 tantárgyból: Bodnár Béla, Csik Ágnes, Halácsy Sándor,  
Kocsis Erzsébet, Kosztelny Lajos, Lipták Valéria,  
Rezes Olga, Sándor Zsuzsanna, Szalvai  
Erzsébet, Szolnoki Ildikó, Szlanek Olga, Tres-  
tyánszki Lidia

Megfelelt: Berecz Ervin, Borbás Mária, Csürke Mária, Gordos Béla, Gritz Attila, Pál Melinda, Váraljai Katalin, Veres Erzsébet.

#### IV. C OSZTÁLY

Elnök: Dr. Boros Sándorné a Nógrád megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztály Továbbképzési Kabinet vezetője

Dicsérettel megfelelt:

- 2 tantárgyból: Lantos Julianna, Ruskó Zsuzsanna  
1 tantárgyból: Cserkuti Gábor, Hunvári Erzsébet, Kaszás József, Miliczki Anna, Sándor Zsolt, Tóth Olga

Megfelelt: Ádám Éva, Béres Zoltán, Csábi Mihály, Falusi Sarolta, Fodor Margit, Galgóczi Deák Éva, Hidvári János, Kocsis Árpád, Kozma Ágnes, Mihály Erika, Molnár György, Molnár Katalin, Mráz Éva, Oroszi Klára, Paskó Erzsébet, Pazonyi Péter, Pintér Gizella, Pobri-vács Márta, Rozgonyi Nándor, Sarkadi Nagy Endre, Szlivka László, Vida Zsolt.

Nem felelt meg: Gotyár Mária, Lantos Zsuzsanna, Vidor László

#### IV. D OSZTÁLY

Elnök: Szerémy Gyula a szécsényi Nógrádi Sándor Gimnázium igazgatója

Dicsérettel megfelelt:

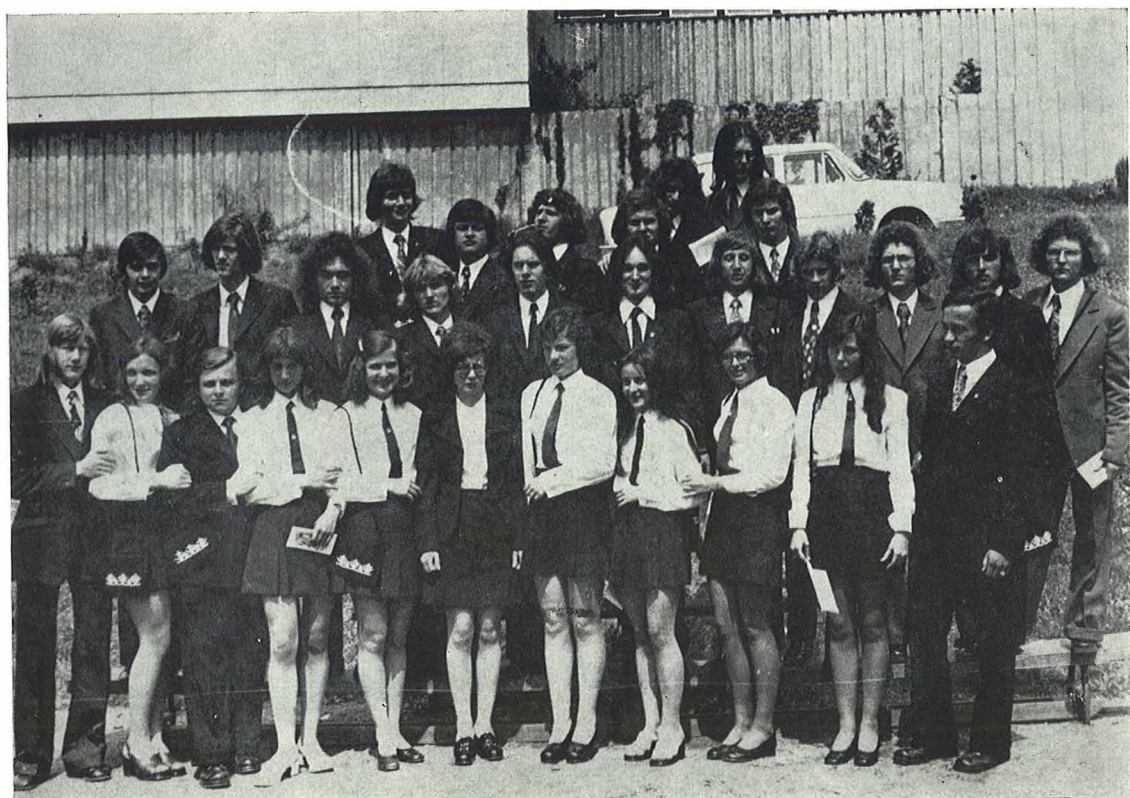
- 3 tantárgyból: Érdi Katalin  
1 tantárgyból: Fodor Mária, Hegedüs Tibor, Molnár Dénes, Nádasdi Erika, Nagy Ildikó, Nyul Andrea, Tanner Miklós, Ternóczky Ágnes, Varga Ibolya

Megfelelt: Baár Judit, Bejczy Csilla, Bokor Tamás, Dénes Katalin, Detván Anna, Fülöp Valéria, Kis Márta, Kiss Beatrix, Krekács Miklós, Molnár Aranka,



Nagy Erika, Németh István, Preisler Éva,  
Sági Magdolna, Skuta Miklós, Soltész Ákos,  
Szabó Éva, Szóllós Márta, Varga László, Varga  
Zoltán, Zeke Ágnes, Zsidely Péter

Nem felelt meg: Csaba Péter



IV. a. osztály

IV. b. osztály





IV. c. osztály

IV. d. osztály



Osz- tály	Létszám	Fizikai dolgozók			Bukás						Mulasztás			
		mg- i	nem mg-i	össz- sze- sen	1-2 tárgy		több tárgy		össz- sze- sen		Mulasztott órák száma		egy főre- zés- n.sz.	hiány- zás- n.sz.
					össz- ből fiz.	össz- éből fiz.	össz- éből fiz.	össz- éből fiz.	összesen	Iga- zo- atlan	átlag- óra	men- tes		
I,A	33	-	15	15	-	-	-	-	-	-	964	-	28,6	97
I,B	34	1	21	22	-	-	-	-	-	-	1,208	-	35,5	65
I,C	35	-	18	18	4	1	1	1	5	2	1,415	25	41,0	76
I,D	36	-	9	9	3	2	-	-	3	2	650	1	18,0	109
I.évf.	138	1	63	64	7	3	1	1	8	4	4,237	26	30,7	347
II,A	37	-	21	21	1	-	-	-	1	-	1,205	-	32,5	73
II,B	33	-	14	14	-	-	-	-	-	-	1,935	12	58,6	42
II,C	36	1	12	13	3	2	-	-	3	2	1,199	3	33,3	75
II,D	36	-	19	19	3	3	-	-	3	3	1,279	19	34,5	44
II.évf.	142	1	66	67	7	5	-	-	7	5	5,618	34	39,2	234
III,A	34	-	8	8	1	1	-	-	1	1	979	17	28,7	75
III,B	31	-	8	8	1	1	-	-	1	1	1,226	20	39,5	77
III,C	32	-	15	15	1	1	1	-	2	1	834	26	26,0	81
III,D	33	2	15	17	2	2	-	-	2	2	1,355	9	41,0	40
III.évf.	130	2	46	48	5	5	1	-	6	5	4,394	72	34,0	273
IV,A	30	-	11	11	-	-	-	-	-	-	1,119	81	37,0	46
IV,B	25	-	11	11	-	-	-	-	-	-	1,321	91	52,8	50
IV,C	33	1	11	12	-	-	-	-	-	-	1,140	101	34,5	51
IV,D	33	1	10	11	-	-	-	-	-	-	966	20	29,2	56
IV.évf.	121	2	43	45	-	-	-	-	-	-	4,546	293	37,5	203
Iskola	531	6	218	224	19	13	2	1	21	14	18,795	425	35,3	1,057



O  
TO

'74

MIERT

MIERT  
ÖLTETEK  
MEG

L...2MP  
altberelc





1974



# BOLYAI NAPOK

